

**UCHWAŁA NR XIX/50/2025
RADY GMINY KRZYŻANOWICE**

z dnia 29 lipca 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.), oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), po przeprowadzeniu konsultacji społecznych i uzyskaniu stosownych opinii, uchwala się co następuje:

§ 1. Mając na celu realizację procesu rewitalizacji, uchwala się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krzyżanowice.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Roman Kaczor

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Krzyżanowice 2024

Zamawiający:

Urząd Gminy Krzyżanowice
ul. Główna 5
47-450 Krzyżanowice

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu: Karolina Drzewiecka
Konsultant: Joanna Kaszubska
Analityk: Zuzanna Ciska

Spis treści

Wstęp	4
1. Podsumowanie procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	4
2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	16
2.1. Podobszar Chałupki	18
2.2. Podobszar Nowa Wioska	33
2.3. Podobszar Rudyszwałd.....	45
2.4. Podsumowanie: problemy, potrzeby, lokalne potencjały	57
3. Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	66
4. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	79
5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań.....	80
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	85
6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	85
6.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	95
7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	96
8. Mechanizm włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	102
8.2. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	105
8.3. Sposób włączania interesariuszy w proces wdrażania, zarządzania i monitorowania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji	106
9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.....	110
10. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu	113
11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	118
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	125
12. Specjalna Strefa Rewitalizacji	125
13. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	126
Załącznik graficzny	127
Spis tabel i rysunków	128

Wstęp

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2024 poz. 278), „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Przed przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 przeprowadzona została diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Krzyżanowice. W diagnozie przedstawiono szczegółową analizę problemów poprzez zestawienie wskaźników charakteryzujących poszczególne jednostki osadnicze ze średnią wartością wskaźnika dla gminy Krzyżanowice.

Obszar gminy Krzyżanowice podzielono na jednostki składające się z sołectw odpowiadających nazwą nazwie jednostki. Dla każdej jednostki osadniczej przeprowadzono analizę wskaźnikową w zakresie występowania problemów w 5 strefach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Jednostki osadnicze, na terenie których zidentyfikowano co najmniej 4 wskaźniki w sferze społecznej i co najmniej 1 wskaźnik z pozostałych stref zaliczono do obszaru zdegradowanego – jako takie jednostki zakwalifikowano podobszary: Bolesław, Chałupki, Krzyżanowice, Nowa Wioska, Rudyszwałd i Tworków. Następnie w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, pod uwagę wzięto wartość sumarycznego wskaźnika syntetycznego obliczonego dla każdej jednostki osadniczej, wskazującego natężenie negatywnych zjawisk na danym obszarze. Za obszar rewitalizacji uznano podobszary jednostek: Chałupki, Nowa Wioska i Rudyszwałd, które na tle pozostałych podobszarów zdegradowanych wypadły najgorzej pod względem skali zdiagnozowanych problemów.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice stanowi odrębny raport. Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawiającą mapy stanowiące załącznik do uchwały nr V/36/2024 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice.

1. Podsumowanie procesu wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Początkiem procesu rewitalizacji Gminy Krzyżanowice było przeprowadzenie diagnozy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując przedmiotową analizę, uwzględniono przede wszystkim zalecenia zawarte w Wytycznych Ministerstwa

Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2021-2027 zgodnie, z którymi sporządzono diagnozę opartą na mierzalnych wskaźnikach, opisując przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na terenie gminy Krzyżanowice.

W celu zobrazowania wyników analizy gminę Krzyżanowice podzielono na jednostki osadnicze – sołectwa.

Rysunek 1. Podział gminy Krzyżanowice na jednostki

Źródło: Opracowanie własne

Każda jednostka odpowiada jednemu sołectwu wchodzącemu w skład gminy Krzyżanowice. W związku z tym, wyodrębniono następujące jednostki:

- Jednostka Bieńkowice (sołectwo Bieńkowice),
- Jednostka Bolesław (sołectwo Bolesław),
- Jednostka Chałupki (sołectwo Chałupki),
- Jednostka Krzyżanowice (sołectwo Krzyżanowice),

- Jednostka Nowa Wioska (sołectwo Nowa Wioska),
- Jednostka Owsiszczce (sołectwo Owsiszczce),
- Jednostka Roszków (sołectwo Roszków),
- Jednostka Rudyszwałd (sołectwo Rudyszwałd),
- Jednostka Tworków (sołectwo Tworków),
- Jednostka Zabełków (sołectwo Zabełków).

Dla wydzielonych jednostek pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Krzyżanowice oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach, jak i specjalnie wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in.: Powiatowy Urząd Pracy w Raciborzu, Komisariat Policji w Krzyżanowicach.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności zamieszkującą poszczególne jednostki oraz ich powierzchnię.

Tabela 1. Liczba ludności poszczególnych jednostek w 2022 roku oraz powierzchnia

Nazwa jednostki osadniczej	Liczba ludności [osoba]	Powierzchnia [ha]
Gmina Krzyżanowice	10 792	6 207
Jednostka Bieńkowice	1 150	1 038
Jednostka Bolesław	468	350
Jednostka Chałupki	1 591	440
Jednostka Krzyżanowice	1 932	805
Jednostka Nowa Wioska	321	244
Jednostka Owsiszczce	733	291
Jednostka Roszków	411	332
Jednostka Rudyszwałd	718	475
Jednostka Tworków	2 613	1 715
Jednostka Zabełków	855	517

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krzyżanowice oraz QGIS

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze gminy Krzyżanowice przeprowadzono w pięciu strefach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Do każdej ze stref zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna		
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	3

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Spadek liczby ludności	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze	3
Rynek pracy	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	3
Edukacja	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	1
Bezrobocie	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	3
Niepełnosprawność	Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze	3
Ubóstwo	Udział liczby osób z przesłanką o ubóstwie do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze	1
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	3
Bezpieczeństwo na drogach	Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	2
Bezpieczeństwo rodzin	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Sfera środowiskowa		
Przekroczenie standardów powietrza	Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze	2
Sfera przestrzenno-funkcyjna		
Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	1
Niewystarczający stopień skanalizowania budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy	Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy	1
Niewystarczający stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	1
Sfera techniczna		
Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością	Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej	1

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Krzyżanowice – o występowaniu zjawiska kryzysowego decydowało

czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej wartości dla całej Gminy.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie jednostki identyfikuje się co najmniej 4 wskaźniki w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Krzyżanowice),
- na terenie jednostki identyfikuje się co najmniej 1 wskaźnik z pozostałych sfer, tj.: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej, który wskazuje na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla gminy Krzyżanowice).

Jednostki osadnicze, w których zdiagnozowano stan kryzysowy, czyli wartość wyliczonego wskaźnika była gorsza niż średnia dla gminy Krzyżanowice, oznaczono kolorem jasnopomarańczowym. Natomiast kolorem białym oznaczono jednostki, w których wyliczona wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie na tle średniej dla gminy.

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie wartości wskaźników syntetycznych osiągniętych przez poszczególne jednostki

Strefa	Społeczna				
Obszar	Starzenie się społeczeństwa	Spadek liczby ludności	Rynek pracy	Edukacja	Bezrobocie
Wskaźnik	Udział liczby osób wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze
Bieńkowice	-2,6051	-1,5451	-7,2287	-2,5056	3,7916
Bolesław	0,2386	-4,6466	-3,5440	0,6165	3,0254
Chałupki	0,3922	2,4017	1,6378	0,4539	-0,2306
Krzyżanowice	0,6376	-1,3596	0,7761	-0,7472	-1,2014
Nowa Wioska	-7,6965	6,6184	-2,9298	-0,0773	2,0039
Owsiszcze	-0,5004	-2,8842	-1,2764	0,2963	-0,7462
Roszków	-2,9061	-1,8520	-4,3628	0,7321	-2,7630
Rudyszwałd	3,3897	-0,7317	2,4438	-0,6844	3,7916
Tworków	2,0060	1,6943	1,3691	0,4430	0,9825
Zabelków	-3,0588	-0,4606	-3,5440	-1,4649	-6,1680

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Strefa	Społeczna				
Obszar	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Zagrożenie przestępczością	Bezpieczeństwo na drogach	Bezpieczeństwo rodzin
Wskaźnik	Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze	Udział liczby osób z przesłanką o ubóstwie do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze
Bieńkowice	-2,3374	-1,4961	-3,0482	0,3375	-0,3819
Bolesław	0,1458	-1,4961	-2,6486	-3,2441	-0,9235
Chałupki	-0,2957	-0,2881	7,2062	3,4438	-0,1405
Krzyżanowice	0,8368	0,9855	-0,3743	-0,7569	-0,2787
Nowa Wioska	2,1324	-1,4961	-0,0997	-3,2441	2,9576
Owsiszcze	4,6865	0,8336	-2,7394	-1,3710	-0,0737
Roszków	8,0920	-1,4961	-3,5734	-0,7387	0,5921
Rudyszwałd	-0,8475	-0,4769	1,5029	-1,8100	-0,0560
Tworków	-1,8407	0,5423	-1,3344	-0,3542	0,2684
Zabelków	0,9404	-1,4961	-0,0942	1,9747	-0,1950

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Strefa	Gospodarcza	Środowiskowa	Przestrzenno-funkcjonalna			Techniczna
Obszar	Niski stopień przedsiębiorczości	Przekroczenie standardów powietrza	Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych	Niewystarczający stopień skanalizowania budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy	Niewystarczający stopień zwodociągowanie budynków mieszkalnych	Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością
Wskaźnik	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej
Bieńkowice	-0,3908	-1,1466	0,7161	0,0000	0,9040	0,9307
Bolesław	0,8850	4,5515	0,7161	0,0000	1,4915	0,9307
Chałupki	0,5696	-2,8848	0,7161	0,7318	1,5598	-0,9773
Krzyżanowice	-0,6112	-0,0791	-0,9539	-1,9515	0,0664	-0,2618
Nowa Wioska	0,7188	1,5542	0,7161	0,0000	-1,0871	0,2493
Owsiszczce	0,0172	0,2461	0,7161	0,7318	-0,8836	0,9307
Roszków	-0,3249	3,2265	0,7161	0,7318	0,5642	0,9307
Rudyszwałd	1,6598	0,4618	-2,4708	0,7318	-0,6940	-1,7950
Tworków	0,3457	0,0129	0,0522	0,7318	-0,7595	-0,8864
Zabelków	-2,2162	1,3792	0,0756	0,0000	-1,0871	1,2714

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Wykaz jednostek, które spełniają warunki obszaru zdegradowanego

Wyszczególnienie	Liczba wskaźników poniżej średniej gminy w sferze społecznej	Liczba wskaźników z negatywną sytuacją w strefach pozaspołecznych	Czy spełnia warunki podobszaru zdegradowanego?	
Bieńkowice	2	3	0	NIE
Bolesław	4	5	1	TAK
Chałupki	6	4	1	TAK
Krzyżanowice	4	1	1	TAK
Nowa Wioska	4	4	1	TAK
Owsiszcze	3	5	0	NIE
Roszków	3	5	0	NIE
Rudyszwałd	4	3	1	TAK
Tworków	7	4	1	TAK
Zabełków	2	4	0	NIE

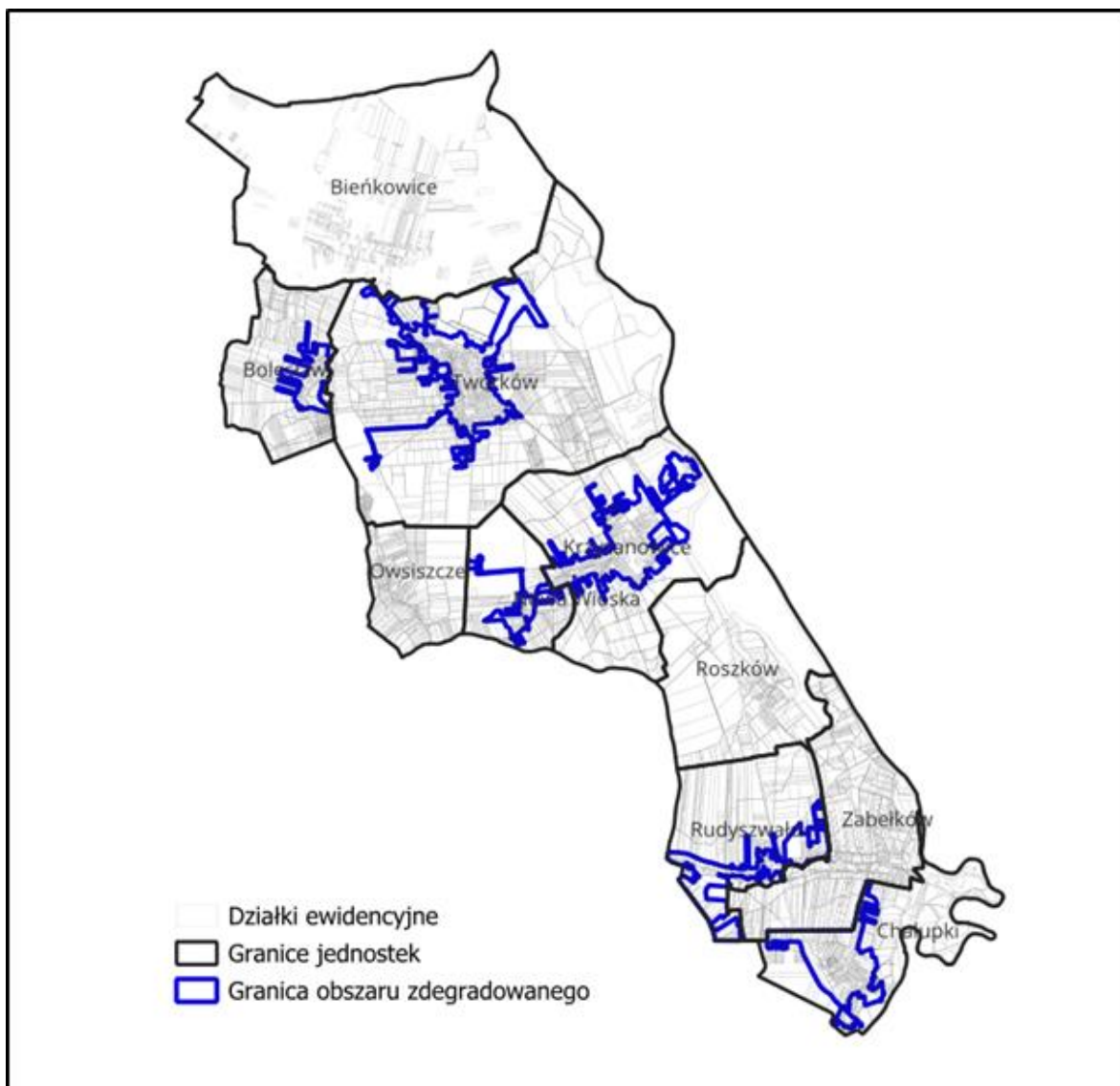
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Charakterystyka obszaru zdegradowanego na tle gminy Krzyżanowice

Podobszar zdegradowany	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności podobszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności gminy [%]	Powierzchnia jednostki (ha)	Powierzchnia podobszaru zdegradowanego (ha)	Udział powierzchni podobszaru zdegradowanego w powierzchni gminy ogółem [%]	Sumaryczny ważony wskaźnik syntetyczny dla podobszaru zdegradowanego
Podobszar Bolesław	468	4,34%	350	44,76	0,72%	-0,1301
Podobszar Chałupki	1 591	14,74%	440	129,33	2,08%	0,4765
Podobszar Krzyżanowice	1 932	17,90%	805	168,70	2,72%	-0,1758
Podobszar Nowa Wioska	321	2,97%	244	30,14	0,49%	0,0107
Podobszar Rudyszwałd	718	6,65%	475	109,27	1,76%	0,1472
Podobszar Tworków	2 613	24,21%	1 715	189,59	3,05%	0,1091
Razem	7 643	70,82%	4 029	671,79	10,82%	-

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji przeprowadzono standaryzację każdego wskaźnika ilościowego, według następującego wzoru, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

lub

$$z = - \frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

x – nieustandaryzowana wartość wskaźnika dla danej,

μ – średnia wartość wskaźnika dla obszaru gminy,

σ – odchylenie standardowe.

Następnie dla każdej jednostki obliczono wskaźnik syntetyczny, tj. średnią ważoną arytmetyczną ustandaryzowanych wskaźników ilościowych, którym przyporządkowano poszczególne wagi, wg następującego wzoru:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{i=1}^n z_i t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

gdzie:

z – ustandaryzowana wartość wskaźnika dla jednostki,

t – waga wskaźnika,

n – liczba wskaźników.

Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne i pokazuje, o ile dany wynik jest odległy od średniej wartości dla całej gminy, która ma wartość 0. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki odznaczają się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce. Ponadto im większa wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się większym natężeniem negatywnych zjawisk i analogicznie, im mniejsza wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk.

Proces delimitacji obszaru rewitalizacji w gminie Krzyżanowice polegał na obliczeniu wskaźnika syntetycznego dla każdego podobszaru zdegradowanego, a następnie wybraniu trzech podobszarów z największymi wartościami.

Tabela 6. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego na terenie gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	Sumaryczny wskaźnik syntetyczny dla podobszaru zdegradowanego	Czy jednostka klasyfikowana jest jako podobszar rewitalizacji?
Podobszar Bolesław	-0,1301	NIE
Podobszar Chałupki	0,4765	TAK
Podobszar Krzyżanowice	-0,1758	NIE
Podobszar Nowa Wioska	0,1700	TAK
Podobszar Rudyszwałd	0,1472	TAK
Podobszar Tworków	0,1091	NIE

Źródło: Opracowanie własne

Powyższa analiza pozwoliła na wyłonienie podobszarów: Chałupki, Nowa Wioska oraz Rudyszwałd, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, gdyż wypadają one najgorzej pod

względem skali zdiagnozowanych problemów na tle pozostałych podobszarów zdegradowanych.

Należy pamiętać, iż obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem podobszary, w których zdiagnozowano najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał pod względem możliwości przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji. W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, w której będą mogły zostać przeprowadzone działania, liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań.

Ponadto przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji kierowano się występowaniem na danym terenie istotnych cech wskazujących na duży potencjał dla rozwoju lokalnego w ramach rewitalizacji.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę ludności i powierzchnię poszczególnych podobszarów, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, na tle całej gminy Krzyżanowice.

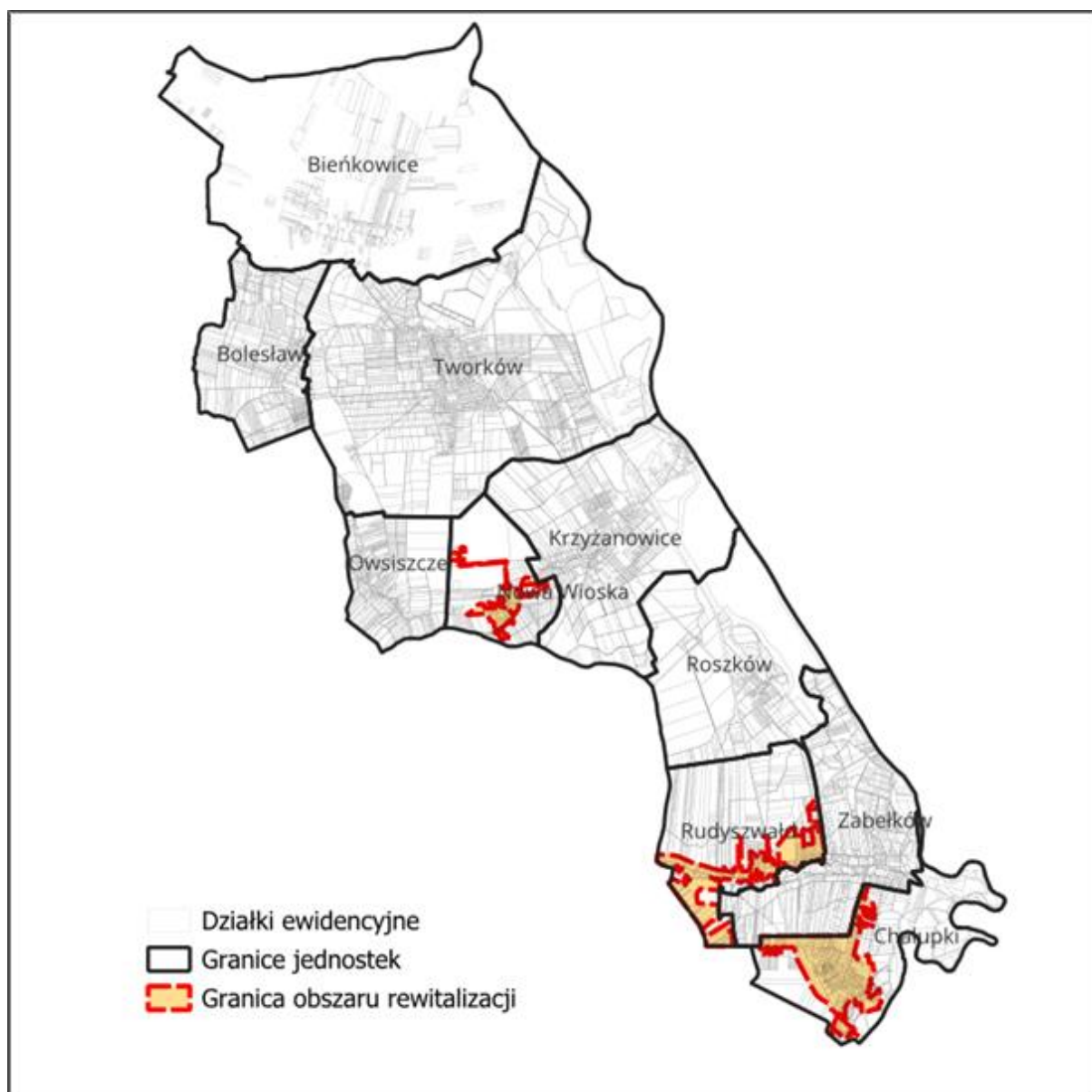
Tabela 7. Powierzchnia oraz liczba ludności podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, na tle gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	Powierzchnia podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji	Udział powierzchni podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji w powierzchni całkowitej gminy	Liczba ludności podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji	Udział liczby ludności podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji w liczbie ludności ogółem na terenie gminy
Podobszar Chałupki	129,33	2,08%	1 591	14,74%
Podobszar Nowa Wioska	30,14	0,49%	321	2,97%
Podobszar Rudyszwałd	109,27	1,76%	718	6,65%
Razem podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji	268,74	4,33%	2 630	24,36%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni łącznej podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy Krzyżanowice wynosi 4,33%, natomiast udział liczby ludności łącznej podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji w liczbie ludności gminy wynosi 24,36%.

Rysunek 3. Wyznaczone podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji na terenie gminy Krzyżanowice

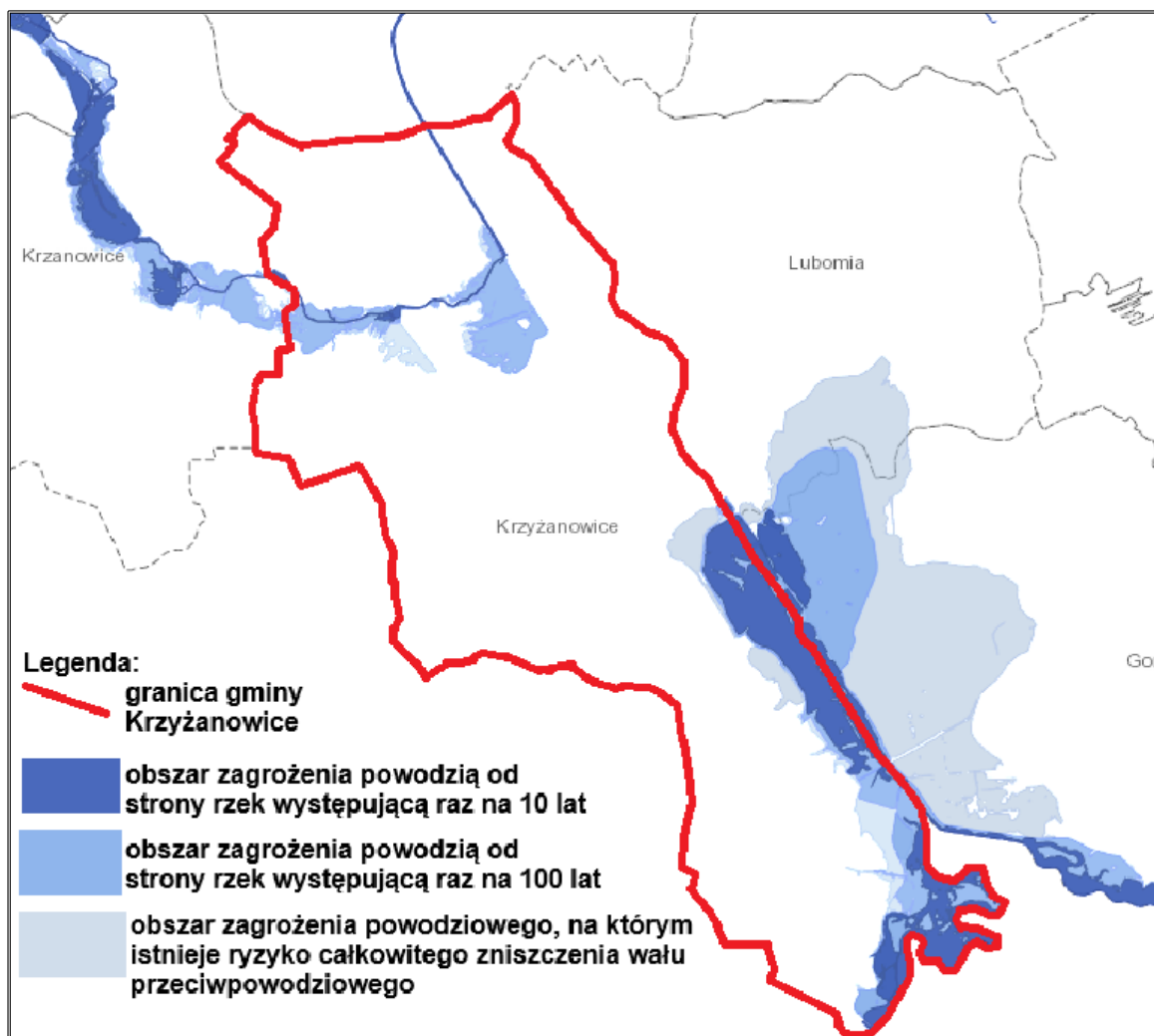

Źródło: Opracowanie własne

2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Na terenie gminy Krzyżanowice znajdują się obszary zagrożenia powodzią od strony rzek występującą raz na 10 lat i raz na 100 lat oraz obszary zagrożenia powodziowego, na których istnieje ryzyko całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego. Jednakże wyznaczone podobszary rewitalizacji, w ramach obszaru rewitalizacji, znajdują się poza zasięgiem tych zagrożeń. Mapa obszarów zagrożonych powodzią na terenie gminy Krzyżanowice została przedstawiona poniżej.

Rysunek 4. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Krzyżanowice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpMZP

Na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice znajduje się jeden obiekt zabytkowy wpisany do rejestru zabytków – pałac, ob. hotel „Zamek” w Chałupkach.

Szczegółowe informacje w zakresie zdiagnozowanych czynników i zjawisk kryzysowych oraz skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych znajdują się w diagnozie opracowanej w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Krzyżanowice.

W dalszej części rozdziału dokonano diagnozy podobszarów rewitalizacyjnych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Opis analizy został przedstawiony w formie ilościowej oraz jakościowej.

Analiza jakościowa została przeprowadzona w oparciu o informacje pozyskane podczas wywiadów z pracownikami Urzędu Gminy, na podstawie zgłoszeń i obserwacji wynikających

z codziennej pracy z mieszkańcami. Wnioski sformułowano m.in. na podstawie informacji przekazywanych przez interesariuszy do Urzędu Gminy, jak i zgłaszanych w formie uwag na posiedzeniach komisji Rady Gminy. Przy wyciąganiu wniosków oparto się również o informacje wynikające z corocznych sprawozdań z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz obserwacje pracowników instytucji samorządowych i pomocowych. Ponadto interesariusze rewitalizacji mieli możliwość zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w ramach których można było wskazać potrzeby w kontekście zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji.

2.1. Podobszar Chałupki

Powierzchnia podobszaru rewitalizacji Chałupki jest równa 129,33 ha, co stanowi 2,08% powierzchni całkowitej gminy. Zamieszkiwany jest przez 1 591 osób, co stanowi 14,74% liczby ludności w Gminie Krzyżanowice.

Rysunek 5. Podobszar rewitalizacji Chałupki

Źródło: Opracowanie własne

Strefa społeczna

Analiza ilościowa

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym zamieszkujących podobszar Chałupki w latach 2018, 2020 i 2022. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w analizowanych latach oscylowała na podobnym poziomie, liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła o 7,28%, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, jednak w porównaniu do roku 2018 wzrosła o 9,78%.

Wyniki te wskazują na stopniowe starzenie się społeczeństwa w podobszarze Chałupki, co może mieć konsekwencje dla lokalnego rynku pracy oraz systemu opieki społecznej. Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym może prowadzić do zmniejszenia siły roboczej, podczas gdy wzrost populacji w wieku poprodukcyjnym może zwiększyć zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze.

Tabela 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	286	290	288
<i>Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	<i>17,51%</i>	<i>18,02%</i>	<i>18,10%</i>
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	1 030	844	955
<i>Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	<i>63,07%</i>	<i>52,46%</i>	<i>60,03%</i>
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	317	475	348
<i>Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	<i>19,42%</i>	<i>29,52%</i>	<i>21,87%</i>
Łączna liczba mieszkańców	1 633	1 609	1591

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

W związku z powyższym, problemem demograficznym zidentyfikowanym na terenie podobszaru Chałupki jest starzenie się społeczeństwa. Zjawisko to wiąże się z problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości osób aktywnych na rynku pracy. Utrzymujący się trend związany ze spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, wpływa niekorzystnie na obecną i przyszłą sytuację demograficzną podobszaru Chałupki.

W celu określenia stopnia zaawansowania starzenia się społeczeństwa na poszczególnych obszarach obliczono udział osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika

dla podobszaru Chałupki wyniosła 21,87%, co świadczy o tym, że wypada ona gorzej niż średnia dla całej gminy.

Tabela 9. Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie jednostki	21,87%
Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie gminy	21,67%

Źródło: Opracowanie własne

Ważnym aspektem jest także spadek liczby ludności, co jest spowodowane pogłębiającym się procesem migracji. Spadek liczby ludności może prowadzić do destabilizacji społeczności lokalnej, związanej z osłabieniem życia społecznego, zmniejszeniem aktywności społecznej oraz zanikiem lokalnych tradycji i tożsamości kulturowej. Aby ocenić, czy na terenie danej jednostki występuje problem związany ze spadkiem liczby ludności, obliczono wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze. W związku z tym, iż wartość tego wskaźnika dla podobszaru Chałupki wynosi 4,15 i jest ona większa niż średnia dla gminy, sytuacja podobszaru w tym zakresie została określona jako gorsza niż na terenie całej gminy.

Tabela 10. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	4,15
Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie gminy	3,32

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zameldowanych osób na terenie podobszaru Chałupki w latach 2018, 2020 i 2022 oraz liczbę osób, które wymeldowały się z tego terenu. We wskazanych latach liczba saldo migracji uzyskiwała wartości ujemne.

Tabela 11. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie podobszaru Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zameldowanych osób w danym roku	52	58	52
Liczba wymeldowanych osób w danym roku	77	67	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Kolejnym elementem, który został poddany ocenie w celu określenia sytuacji społecznej, jest rynek pracy. W poniższej tabeli przedstawiono informację w zakresie liczby osób bezrobotnych na terenie podobszaru Chałupki. Analiza danych dotyczących bezrobocia w podobszarze Chałupki wskazuje na względną stabilność liczby osób bezrobotnych w latach 2018–2022,

z niewielkimi wahaniami. Warto zauważyć, że liczba osób długotrwale bezrobotnych utrzymuje się na podobnym poziomie, co może świadczyć o trudnościach w aktywizacji zawodowej tej grupy.

Tabela 12. Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób bezrobotnych	33	37	32
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	18	23	18
Liczba bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności	0	1	1
Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	12	10	13
Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym	11	15	11
Liczba bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym	0	2	1
Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	6	6	4
Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym	4	4	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Problemem badanych na terenie podobszaru Chałupki w zakresie bezrobocia, był m.in. udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Chałupki wyniósł 34,38%, co stanowi wartość większą niż średnia dla gminy. Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych jest barierą w znalezieniu pracy.

Tabela 13. Udział liczby ludności osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki	34,38%
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie gminy	28,03%

Źródło: Opracowanie własne

Ważne dla określenia sytuacji społecznej na terenie podobszaru jest również określenie poziomu wykształcenia mieszkańców. W tym celu obliczono udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Chałupki wynosi 40,63%, w związku z czym wypada ona gorzej niż średnia dla gminy. Wysoka liczba osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym przyczynia się do pogłębienia problemu ze znalezieniem pracy, stąd wysoki udział

osób bezrobotnych z niskim wykształceniem może skutkować wzrostem ubóstwa, pogorszeniem stanu zdrowia psychicznego oraz wzrostem przestępczości.

Tabela 14. Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki	40,63%
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie gminy	34,39%

Źródło: Opracowanie własne

Kolejna tabela przedstawia informację w zakresie liczby przestępstw odnotowanych na terenie jednostki oraz liczby wypadków i kolizji drogowych. Dane wskazują na wzrost liczby przestępstw na terenie podobszaru Chałupki w latach 2018–2022, przy jednoczesnych wahaniach liczby wypadków i kolizji drogowych, z wyraźnym wzrostem liczby kolizji w 2022 roku.

Tabela 15. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie podobszaru Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba przestępstw	21	26	38
Liczba wypadków drogowych	2	0	1
Liczba kolizji drogowych	13	5	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu

Na opisywanym podobszarze zdiagnozowano również wyższy niż na terenie całej gminy poziom przestępczości. Zagrożenie przestępczością było weryfikowane na podstawie wskaźnika, jakim jest wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Chałupki jest równa 2,39, natomiast średnia dla gminy to 0,95. Występowanie zjawiska przestępczości może prowadzić do wzrostu poczucia niebezpieczeństwa, obniżenie jakości życia oraz zwiększenia napięć społecznych. Ponadto, może wpłynąć na ograniczenie aktywności społecznej i ekonomicznej, prowadząc do marginalizacji niektórych grup społecznych oraz destabilizacji lokalnej społeczności.

Tabela 16. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	2,39
Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie gminy	0,95

Źródło: Opracowanie własne

Problemem w sferze społecznej występującej na terenie podobszaru Chałupki jest bezpieczeństwo na drogach. Kolizje i wypadki drogowe mogą prowadzić do zwiększenia

zagrożenia dla mieszkańców oraz spadku zaufania do bezpieczeństwa na drogach. Konsekwencje obejmują wzrost liczby ofiar oraz urazów, a także obniżenie jakości życia społeczności lokalnej. Aby wskazać czy na terenie podobszaru występuje problem z tym związany obliczono wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Na terenie podobszaru Chałupki wskaźnik ten osiągnął wartość 1,95, czyli więcej niż średnia dla gminy.

Tabela 17. Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	1,95
Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na terenie gminy	0,95

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie podobszaru Chałupki nie zidentyfikowano problemu niepełnosprawności, ubóstwa i bezpieczeństwa rodzin.

W ramach działań rewitalizacyjnych istotnym elementem jest wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym beneficjentów pomocy społecznej. Odpowiednie działania w tym podobszarze mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców i wzrostu ich aktywności społeczno-zawodowej. Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące skali korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Chałupki.

Tabela 18. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	39	35	27
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność	5	8	8
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było bezrobocie	14	11	10
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo	10	12	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach

Dane wskazują na stopniowy spadek liczby osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Chałupki w latach 2018–2022, co może świadczyć o poprawie sytuacji życiowej mieszkańców lub zmianach w systemie wsparcia. Jednocześnie liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na stabilnym poziomie, podczas gdy liczba osób potrzebujących wsparcia z powodu ubóstwa znacząco zmniejszyła się w 2022 roku.

Analiza jakościowa

W wyniku przeprowadzonej pogłębionej analizy jakościowej możliwe było zidentyfikowanie grup społecznych szczególnie narażonych na występowanie problemów w trzech kluczowych obszarach: ubóstwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia. Obserwacje te uzupełniają ustalenia wynikające z analiz ilościowych, nadając im kontekst społeczny oraz ukazując złożoność i wielowymiarowość badanych zjawisk.

W obszarze zagrożenia ubóstwem szczególną uwagę zwrócono na sytuację rodzin znajdujących się w trudnym położeniu materialnym, w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych, a także osób starszych, które pozostają bez zatrudnienia lub wsparcia ze strony bliskich. Do tej grupy zaliczają się również osoby pracujące, które mimo zatrudnienia nie osiągają dochodów wystarczających na pokrycie podstawowych potrzeb bytowych – zjawisko to określane jest mianem „biednych pracujących” i stanowi wyraźny sygnał o niedopasowaniu lokalnego rynku pracy do potrzeb społecznych.

Problemy na jakie napotykają się osoby z niepełnosprawnością dotyczą nie tylko samych osób z niepełnosprawnościami, ale również ich opiekunów oraz osób starszych wymagających wsparcia. Bariery architektoniczne i społeczne, ograniczony dostęp do rehabilitacji czy usług wspomagających powodują, że te grupy są szczególnie narażone na wykluczenie. Opiekunowie – często bliscy członkowie rodziny – doświadczają przeciążenia wynikającego z codziennych obowiązków oraz braku systemowego wsparcia, w tym usług wytchnieniowych. Z kolei osoby starsze, zwłaszcza samotne i niesamodzielne, niejednokrotnie pozostają poza zasięgiem zorganizowanej opieki, co przyczynia się do ich marginalizacji i izolacji społecznej.

Trzecim istotnym obszarem problemowym jest bezrobocie, które w analizowanym obszarze dotyka nie tylko osób aktywnie poszukujących zatrudnienia, ale również – i może przede wszystkim – tych, którzy od lat pozostają poza rynkiem pracy. Szczególnie trudną sytuację mają osoby długotrwale bezrobotne, młodzież wchodząca dopiero na rynek pracy oraz mieszkańcy legitymujący się niskimi kwalifikacjami zawodowymi. Brakuje dla nich skutecznych narzędzi aktywizacyjnych, a lokalne instytucje rynku pracy często nie są w stanie odpowiedzieć na potrzeby tej zróżnicowanej grupy.

W toku prac nad dokumentem oraz podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych uwidoczniły się tam problemy, które nie były w pełni uchwytnie w analizie ilościowej. Jednym z najpoważniejszych zjawisk jest intensywna emigracja zarobkowa mieszkańców, która niesie za sobą poważne konsekwencje społeczne, takie jak rozpad więzi rodzinnych, eurosieroctwo oraz narastająca dezintegracja struktur rodzinnych. Dzieci pozostające bez codziennej obecności rodziców zmagają się z deficytami emocjonalnymi i wychowawczymi, a całe rodziny często funkcjonują w stanie niepewności i destabilizacji.

Jednocześnie zauważono istotny deficyt wsparcia psychologicznego i usług wychowawczych dla osób wymagających opieki oraz ich opiekunów. Brakuje również dziennych placówek pobytu dla seniorów, co skutkuje ich wykluczeniem z życia wspólnotowego i pogłębia poczucie osamotnienia. W podobszarze Chałupki dostrzega się również zjawisko dziedziczenia trudności opiekuńczo-wychowawczych i nieumiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego. Dzieci dorastające w środowiskach zmagających się z problemami społecznymi często powielają znane im wzorce, co przyczynia się do utrwalania trudności i ich przenoszenia na kolejne pokolenia.

Mieszkańcy podobszaru zwracają również uwagę na ograniczoną dostępność zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. Brak zajęć pozalekcyjnych oraz aktywności lokalnych może negatywnie wpływać na rozwój społeczny i edukacyjny młodszych pokoleń. Niedostateczna oferta działań kulturalnych, sportowych czy edukacyjnych prowadzi do niskiego poziomu zaangażowania obywatelskiego, szczególnie wśród młodzieży, co uznano za istotny problem nie tylko lokalnie, ale w kontekście całej gminy.

Powyższe obserwacje ukazują potrzebę wzmocnienia systemowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych, z uwzględnieniem lokalnej specyfiki oraz głosu społeczności.

Sfera gospodarcza

Analiza ilościowa

W celu oceny sytuacji gospodarczej na terenie poszczególnych jednostek obliczono wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Wskaźnik ten osiągnął wartość 4,84, co stanowi mniej niż średnia dla gminy, dlatego też dla podobszaru Chałupki określono sytuację kryzysową w tym zakresie. Niski stopień przedsiębiorczości może prowadzić do ograniczenia aktywności gospodarczej oraz wzrostu bezrobocia.

Tabela 19. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	4,84
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie gminy	5,48

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono informację o liczbie zarejestrowanych i wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych. Dane pochodzą ze statystyk Urzędu Gminy. Dane wskazują na niewielką liczbę nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych w podobszarze Chałupki we w ostatnich latach, przy jednoczesnym znacznym wzroście liczby wyrejestrowań w 2022 roku, co może świadczyć o trudniejszych warunkach dla lokalnej przedsiębiorczości.

Tabela 20. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zarejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	5	3	3
Liczba wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	3	1	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Chałupki to miejscowość położona przy granicy z Czechami. Jej strategiczna lokalizacja, zwłaszcza bliskość przejścia granicznego z Czechami i bezpośredni dostęp do ważnych szlaków komunikacyjnych, sprzyja rozwojowi działalności gospodarczej. Chałupki znajdują się przy drodze krajowej nr 45, co zapewnia dobre połączenie z większymi miastami regionu, takimi jak Racibórz czy Ostrawa. Bliskość autostrady A1 oraz czeskiej D1 dodatkowo ułatwia transport towarów. Ze względu na przygraniczny charakter miejscowości, w Chałupkach rozwinął się handel oraz usługi skierowane zarówno do mieszkańców, jak i podróżnych. Znajdują się tutaj sklepy, stacja paliw, warsztaty samochodowe oraz obiekty gastronomiczne. W miejscowości działają gospodarstwa rolne oraz firmy zajmujące się produkcją rolną i przetwórstwem. Rolnictwo odgrywa istotną rolę w lokalnej gospodarce, a użytki rolne są wykorzystywane głównie pod uprawy zbóż oraz hodowlę zwierząt.

Analiza jakościowa

Wśród wskazywanych przez mieszkańców problemów gospodarczych wyróżnia się ograniczony dostęp do stabilnych i atrakcyjnych miejsc pracy w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania. Brak wystarczających możliwości zatrudnienia w lokalnym środowisku skutkuje koniecznością codziennych, często czasochłonnych dojazdów do pobliskich miast, a nierzadko również podejmowaniem pracy poza granicami kraju.

Zjawisko to, choć podyktowane względami ekonomicznymi, wywiera istotny wpływ na jakość życia społecznego, ograniczając możliwości budowania trwałych relacji sąsiedzkich, angażowania się w inicjatywy lokalne oraz kształtowania tożsamości wspólnotowej. Migracje zarobkowe postrzegane są przez mieszkańców jako nie tylko konieczność, ale również jako czynnik pogłębiający poczucie wykluczenia i oderwania od lokalnej społeczności.

Sfera środowiskowa

Analiza ilościowa

W ramach oceny sfery środowiskowej obliczono wskaźnik udziału liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze. Pozwoliło to na wskazanie jednostek z przekroczeniem standardów powietrza. Na terenie podobszaru

Chałupki wartość wskaźnika (46,22%) była niższa niż średnia dla gminy (53,32%), przez co nie występuje tutaj sytuacja kryzysowa w tym zakresie.

Na podobszarze tym znajdują się również wyroby azbestowe, które pozostały do usunięcia. Gospodarka odpadami na terenie Chałupki odbywa się zgodnie z systemem selektywnej zbiórki obowiązującym w gminie Krzyżanowice. W związku z obecnością odpadów azbestowych, wśród mieszkańców zauważalna jest też niedostateczna świadomość ekologiczna w tym zakresie.

Przez teren podobszaru przepływa rzeka Odra, co sprawia, że gospodarka wodna ma istotne znaczenie dla stanu środowiska. Wody Odry na tym odcinku mogą być narażone na zanieczyszczenia pochodzące z działalności rolniczej oraz przemysłowej, zarówno po stronie polskiej, jak i czeskiej.

Na terenie sołectwa nie ma większych obiektów przemysłowych, które mogłyby stanowić istotne źródło zanieczyszczeń. Bliskość terenów leśnych i rzeki Odry sprzyja zachowaniu bioróżnorodności. W okolicy występują cenne przyrodniczo obszary, w tym tereny chronione w ramach sieci Natura 2000 oraz rezerваты przyrody w pobliskim Meandrach Odry.

Ze względu na położenie przy drodze krajowej nr 45 oraz bliskość autostrady A1, miejscowość jest narażona na hałas komunikacyjny. Ruch samochodowy, zwłaszcza ciężarowy, może wpływać na jakość życia mieszkańców, ale jednocześnie dobra infrastruktura transportowa jest atutem gospodarczym regionu.

Analiza jakościowa

W opinii mieszkańców w podobszarze Chałupki coraz bardziej odczuwalne stają się skutki intensywnych zjawisk pogodowych, w tym przede wszystkim lokalnych podtopień. Szczególnie dotkliwa sytuacja miała miejsce w 2024 roku, kiedy to po serii intensywnych i długotrwałych opadów deszczu doszło do zalania części posesji, dróg oraz terenów zieleni. Wody opadowe, spływające z dużym natężeniem, nie były w stanie zostać wchłonięte przez wyczerpane i słabo przepuszczalne podłoże, a lokalna infrastruktura odwadniająca okazała się niewystarczająca, by zapobiec kumulowaniu się wody na obszarach zamieszkałych.

Tego typu wydarzenia rodzą nie tylko straty materialne. Zalewanie gleb prowadzi do ich przemakania i zbijania, co skutkuje pogorszeniem właściwości fizycznych podłoża, w tym ograniczeniem przepuszczalności i zdolności do magazynowania wody w przyszłości. Procesy te osłabiają aktywność biologiczną gleby, negatywnie wpływając na mikroorganizmy glebowe, które odgrywają kluczową rolę w rozkładzie materii organicznej i utrzymaniu żyzności. Długotrwałe zaleganie wody może również prowadzić do wypłukiwania składników odżywczych, w tym azotu, fosforu i potasu, co skutkuje wyjałowieniem terenu i ograniczeniem jego przydatności rolniczej.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza ilościowa

Pierwszym elementem przeanalizowanym w celu oceny sfery przestrzenno-funkcjonalnej był wskaźnik udziału budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Na jego podstawie stwierdzono, że stopień skanalizowania budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Chałupki jest niewystarczający. Wynika to z faktu, iż żaden z budynków znajdujących się na terenie podobszaru Chałupki nie jest podłączony do sieci kanalizacyjnej ani nie korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie podobszaru. Stopniowo rośnie liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej, co może wskazywać na rozwój sieci wodociągowej lub zwiększoną urbanizację tego podobszaru.

Tabela 21. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie podobszaru Chałupki

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej	0	0	0
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	362	367	371
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	0	0	0
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej	328	331	334
Liczba budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Gmina posiada koncepcję skanalizowania budynków mieszkalnych, jednak dotychczasowe starania nie doprowadziły do uzyskania odpowiedniego dofinansowania na rozwój zbiorczej infrastruktury kanalizacyjnej. Niewystarczający stopień skanalizowania może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska naturalnego, zwiększenia ryzyka chorób zakaźnych oraz obniżenia atrakcyjności terenów mieszkaniowych.

Tabela 22. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki	0,00%
Udział budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie gminy	0,44%

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym wskaźnikiem w celu oceny sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy. W przypadku podobszaru Chałupki, wszystkie budynki znajdujące się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystają z szamba, w związku z czym występuje tam sytuacja kryzysowa. Niewystarczający stopień skanalizowania budynków w zasobie mieszkaniowym gminy może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska, zagrożenia dla zdrowia publicznego oraz ograniczenia możliwości rozwoju infrastruktury.

Tabela 23. Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie podobszaru Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie jednostki	100,00%
Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie gminy	90,91%

Źródło: Opracowanie własne

W celu oceny stopnia zwodociągowania budynków mieszkalnych obliczono wskaźnik, jakim jest udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Dla podobszaru Chałupki wartość tego wskaźnika równa się 93,43%, czyli mniej niż średnia dla gminy, przez co podobszar znajduje się w sytuacji kryzysowej. Niewystarczający stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych może prowadzić do ograniczeń w dostępie do czystej wody pitnej, ryzyka wystąpienia chorób związanych z brakiem higieny oraz utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców.

Tabela 24. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie podobszar Chałupki i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki	93,43%
Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie gminy	97,30%

Źródło: Opracowanie własne

W podobszarze Chałupki funkcjonuje Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Sucharskiego w Chałupkach, pełniąc zarówno rolę edukacyjną, jak i społeczną, a także Przedszkole Publiczne, zapewniające opiekę i wczesną edukację najmłodszym mieszkańcom. Miejscowość oferuje również przestrzeń do rekreacji i integracji społecznej dzięki Wiejskiemu Centrum Wypoczynku i Rekreacji, świetlicy wiejskiej oraz Filii Gminnej Biblioteki Publicznej, która nie tylko udostępnia księgozbiór, ale także organizuje wydarzenia kulturalne. Ważną rolę w życiu lokalnej społeczności odgrywa również remiza Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP Chałupki). Ponadto podobszar ten wyróżnia się obecnością cennych zabytków, podkreślających jego historyczne dziedzictwo. Znajduje się tutaj przede wszystkim Pałac w Chałupkach. Jest to barokowy obiekt położony tuż przy granicy polsko-czeskiej nad rzeką Odrą. Jego historia sięga XIII wieku, kiedy to istniał tutaj drewniany gród strzegący przeprawy przez rzekę. Pierwsze wzmianki o zamku pochodzą z 1373 roku, a obecna forma pałacu ukształtowała się w wyniku przebudowy na przełomie XVIII i XIX wieku.

Większość zabytków znajdujące się na terenie podobszaru są w dobrym stanie i nie wymagają remontu zgodnie z informacjami z Urzędu Gminy Krzyżanowice. Zamek w Chałupkach stanowi potencjał do organizacji wydarzeń kulturalnych spotkań w ramach procesu rewitalizacji, a most graniczny Chałupki-Bohumín – zabytkowa konstrukcja, która po rewitalizacji stanie się atrakcją turystyczną i symbolem współpracy transgranicznej.

Ponadto w Chałupkach znajduje się również budynek Centrum Górnej Odry. Jest to multimedialne muzeum poświęcone faunie i florze rzeki Odry oraz Granicznych Meandrów Odry po obu stronach granicy polsko-czeskiej. Zlokalizowane przy ulicy Bogumińskiej 25, centrum mieści się w budynku dawnego przejścia granicznego Chałupki–Bogumin, który został przekształcony w nowoczesną przestrzeń edukacyjną. Wystawy oraz interaktywne ekspozycje przybliżają odwiedzającym bogactwo przyrodnicze fauny i flory Dorzecza Górnej Odry.

Analiza jakościowa

Interesariusze procesu rewitalizacji zwrócili uwagę na wyraźny deficyt zagospodarowanych i estetycznych przestrzeni spotkań w podobszarze Chałupki. Brak odpowiednio urządzonych miejsc sprzyjających integracji społecznej, rekreacji i wypoczynkowi negatywnie wpływa na jakość życia i ogranicza możliwości budowania więzi sąsiedzkich. Jednocześnie podkreślono

wartość, jaką społeczność lokalna przypisuje estetycznie zaaranżowanym terenom zieleni – postrzegany nie tylko jako przestrzeń relaksu, lecz również jako kluczowe elementy wspierające aktywność fizyczną, integrację międzypokoleniową oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej.

Wizje terenowe wskazały, iż obecny stan wielu przestrzeni publicznych znacząco odbiega od oczekiwań mieszkańców – ich jakość oceniana jest jako niedostateczna, głównie ze względu na brak infrastruktury towarzyszącej, takiej jak elementy małej architektury, ciągi spacerowe, miejsca odpoczynku czy bezpieczne ścieżki rowerowe. Niedobór tych udogodnień skutecznie zniechęca do aktywnego korzystania z terenów zielonych, przez co przestrzenie te pozostają niedostatecznie wykorzystywane i funkcjonują jedynie w ograniczonym zakresie.

Jednocześnie zwrócono uwagę na brak kanalizacji sanitarnej, co podobnie, jak w innych częściach gminy – ogranicza możliwości rozwoju osadnictwa i lokalnej przedsiębiorczości.

Warto podkreślić, że potrzeba poprawy jakości terenów zieleni oraz infrastruktury rekreacyjnej znajduje odzwierciedlenie w działaniach oddolnych podejmowanych przez samą społeczność. Zauważalna jest tendencja do wykorzystywania funduszy sołeckich na inwestycje w przestrzeń publiczną, takie jak nasadzenia zieleni, modernizacja placów zabaw czy zakup elementów wyposażenia rekreacyjnego.

Sfera techniczna

Analiza ilościowa

W zakresie oceny sfery technicznej zbadano obszar, jakim jest niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością. W związku z tym, że na podobszarze Chałupki 80,00% budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do takich potrzeb, a średnia tego wskaźnika dla gminy wynosi 56,10%, na terenie podobszaru nie zidentyfikowano sytuacji kryzysowej w tym zakresie.

Na terenie jednostki znajdują się również budynki mieszkalne w zasobie mieszkaniowym Gminy. Są one jednak w dobrym stanie technicznym.

Zgodnie z pozyskanymi informacjami z Urzędu Gminy na etapie tworzenia dokumentu na podobszarze Chałupki występują budynki będące w złym stanie technicznym oraz pustostany. Przykładem jest niezagospodarowany obiekt byłej strażnicy.

Równolegle z problemami infrastrukturalnymi podobszar Chałupki wyróżnia się znaczącym potencjałem kulturowym i historycznym, który – mimo wartościowych zasobów – pozostaje w dużej mierze niewykorzystany. Na terenie miejscowości znajdują się liczne obiekty zabytkowe i użyteczności publicznej, takie jak pałac wraz z otaczającym go parkiem przypałacowym, zabytkowy most graniczny łączący Chałupki (PL) i Bohumin (CZ), budynek

byłego dworca kolejowego, a także Centrum Górnej Odry. Wszystkie te obiekty posiadają istotne walory historyczne i kulturowe, jednak ich aktualny stan techniczny jest często niezadowolający, a część z nich wymaga pilnych prac modernizacyjnych, adaptacyjnych lub doposażenia, by mogły pełnić nowe funkcje użytkowe.

W odpowiedzi na te wyzwania w ramach procesu rewitalizacji planowany jest szereg działań mających na celu ożywienie przestrzeni publicznej oraz przywrócenie funkcjonalności i atrakcyjności lokalnych zasobów. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć znajduje się m.in. wykorzystanie parku przypałacowego jako przestrzeni otwartej dla mieszkańców i turystów, remont/rewitalizacja zabytkowego mostu Chałupki-Bohumin jako elementu turystyki transgranicznej, a także modernizacja infrastruktury rowerowej i przekształcenie budynku dawnego dworca PKP w centrum turystyczne z funkcjami informacyjnymi i integracyjnymi. Inwestycje te mają wspierać wzrost atrakcyjności całego obszaru, promować aktywność społeczną i rekreacyjną, a także zwiększać dostępność i spójność terenów przygranicznych.

Równolegle do działań o charakterze kulturalno-turystycznym planowane jest również nadanie nowych funkcji społecznym obiektom publicznym. Przykładem jest budynek po byłym posterunku Straży granicznej i Policji przy ul. Bogumińskiej, który ma zostać zaadaptowany na placówkę dziennego pobytu oraz centrum świadczenia usług społecznych. Realizacja tego zadania ma kluczowe znaczenie w kontekście starzenia się społeczeństwa, rosnących potrzeb opiekuńczych oraz konieczności zapewnienia mieszkańcom godnych i dostępnych form wsparcia w miejscu zamieszkania.

Analiza jakościowa

Zgłoszenia interesariuszy potwierdzają wyniki analizy ilościowej przeprowadzonej na podstawie danych statystycznych i wskazują, że stan zachowania obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej, w tym wskazywany pałac z otaczającym go parkiem przypałacowym, zabytkowy most graniczny łączący Chałupki i Bohumin, budynek byłego dworca kolejowego, a także Centrum Górnej Odry ogranicza ich funkcję jako nośników tożsamości lokalnej i punktów przyciągających ruch turystyczny. Mimo atrakcyjnego położenia przy granicy i ciekawej oferty dziedzictwa kulturowego, obecna infrastruktura nie pozwala na pełne wykorzystanie potencjału turystyczno-kulturalnego regionu.

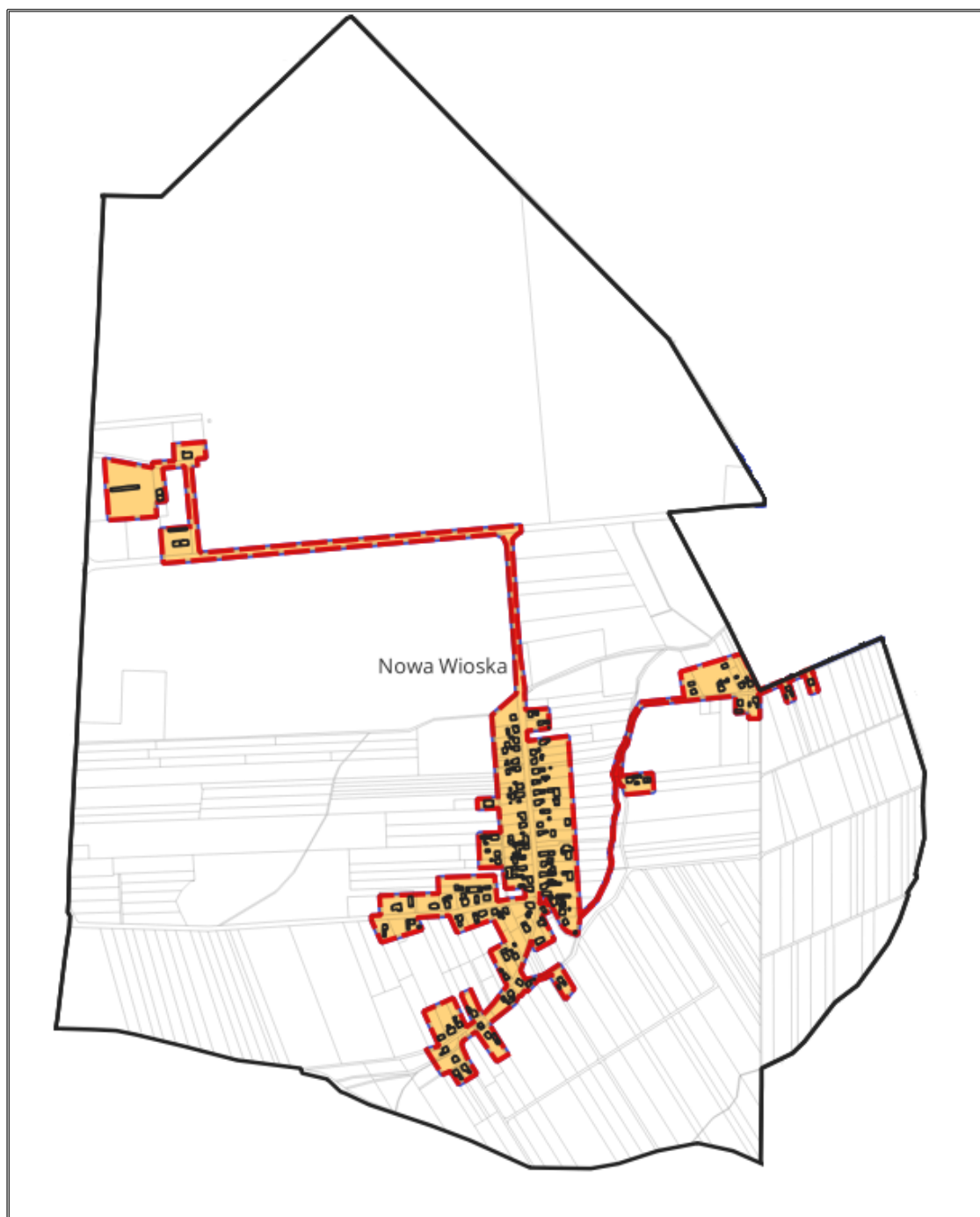
Według informacji z Urzędu Gminy zamknięcie budynku dworca - pomimo niewstrzymania ani nieograniczenia ruchu pasażerskiego - wygenerowało problemy przestrzenne i ekonomiczno-społeczne. Budynek oraz zaplecze towarzyszące ulegały stopniowej degradacji i dewastacji. *Stacja kolejowa w Chałupkach* była ostatnią w Polsce, na której wysiadali/zatrzymywali się obywatele *Ukrainy* przyjeżdżający do Polski po 24 lutego 2022 roku. Zamknięty budynek

dworca uniemożliwiał udostępnienie przestrzeni i pomieszczeń zarówno podróżnym, jak i uchodźcom, obecnie niszczone i wymaga pilnej interwencji remontowej i rewitalizacyjnej.

2.2. Podobszar Nowa Wioska

Powierzchnia podobszaru rewitalizacji Nowa Wioska jest równa 30,14 ha, co stanowi 0,49% powierzchni całkowitej gminy. Zamieszkiwany jest przez 321 osób, co stanowi 2,97% liczby ludności w Gminie Krzyżanowice.

Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Nowa Wioska

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Analiza ilościowa

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym zamieszkujących podobszar Nowa Wioska w latach 2018, 2020 i 2022. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w analizowanych latach oscylowała na podobnym poziomie, liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła o 6,73%, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym ulegała wahaniom, jednak w porównaniu do roku 2018 wzrosła o 5,00%. Wyniki te również wskazują na stopniowe starzenie się społeczeństwa w podobszarze Nowa Wioska i zmniejszenia się siły roboczej.

Tabela 25. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	66	71	70
<i>Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	19,76%	21,13%	21,81%
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	208	182	194
<i>Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	62,28%	54,17%	60,43%
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	60	83	57
<i>Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	17,96%	24,70%	17,76%
Łączna liczba mieszkańców	334	336	321

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Istotnym problemem w sferze społecznej jest spadek liczby ludności, który jest spowodowany pogłębiającym się procesem migracji. Spadek liczby ludności może prowadzić do destabilizacji społeczności lokalnej, związanej z osłabieniem życia społecznego, zmniejszeniem aktywności społecznej oraz zanikiem lokalnych tradycji i tożsamości kulturowej. Aby ocenić czy na terenie danej jednostki występuje problem związany ze spadkiem liczby ludności obliczono wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze. W związku z tym, iż wartość tego wskaźnika dla podobszaru Nowa Wioska wynosi 5,61 i jest ona większa niż średnia dla gminy, sytuacja podobszaru w tym zakresie została określona jako sytuacja kryzysowa.

Tabela 26. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	5,61
Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie gminy	3,32

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zameldowanych osób na terenie podobszaru Nowa Wioska w latach 2018, 2020 i 2022 oraz liczbę osób, które wymeldowały się z tego terenu. W roku 2022 saldo migracji było ujemne, co świadczy o większej liczbie wymeldowań niż zameldowań na tym terenie.

Tabela 27. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie podobszaru Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zameldowanych osób w danym roku	9	5	13
Liczba wymeldowanych osób w danym roku	8	7	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Kolejnym problemem, który zaobserwowano na terenie podobszaru Nowa Wioska, jest bezrobocie. W poniższej tabeli przedstawiono informację w zakresie liczby osób bezrobotnych. Dane wskazują na stopniowy spadek ogólnej liczby bezrobotnych w podobszarze Nowa Wioska, co może świadczyć o poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy. Jednak utrzymująca się liczba osób długotrwale bezrobotnych sugeruje, że dla tej grupy konieczne mogą być dodatkowe działania wspierające ich aktywizację zawodową.

Tabela 28. Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób bezrobotnych	8	7	6
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	3	3	4
Liczba bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności	1	1	1
Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	3	1	2
Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym	1	3	1
Liczba bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym	2	0	0
Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	0	2	2
Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Do określania tego problemu wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze. Wartość wskaźnika dla podobszaru Nowa Wioska wynosi 66,67% i jest to wartość większa niż wartość średnia dla gminy. Wysoki udział bezrobocia może prowadzić do wzrostu ubóstwa, spadku jakości życia oraz pogorszenia się stanu zdrowia psychicznego mieszkańców. Ponadto, może to prowadzić do wzrostu przestępczości oraz destabilizacji społeczności lokalnej.

Tabela 29. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie jednostki	66,67%
Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie gminy	57,32%

Źródło: Opracowanie własne

W ramach działań rewitalizacyjnych istotnym elementem jest wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym beneficjentów pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące skali korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Nowa Wioska.

Tabela 30. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	2	2	2
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność	1	0	1
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było bezrobocie	0	0	0
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo	1	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach

Dane wskazują na stabilną, ale bardzo niską liczbę osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Nowa Wioska w latach 2018–2022, co może świadczyć o ograniczonym zapotrzebowaniu na wsparcie socjalne w tym podobszarze. Warto zauważyć, że pomoc związana z niepełnosprawnością występowała w analizowanych latach.

Na terenie podobszaru Nowa Wioska zidentyfikowano istotną potrzebę wsparcia osób doświadczających niepełnosprawności – zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, np. jako członkowie rodzin osób z niepełnosprawnościami. Diagnoza została oparta na analizie wskaźnika dotyczącego wysokiego odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z powodów przesłanek związanych z niepełnosprawnością, w stosunku do ogólnej liczby osób objętych wsparciem w tym podobszarze. Wskazuje to na konieczność dostosowania działań

rewitalizacyjnych do potrzeb tej grupy, w szczególności w zakresie dostępności, integracji społecznej oraz usług wspierających niezależne życie.

Analiza wykazała, że 50,00% osób objętych pomocą społeczną na terenie podobszaru Nowa Wioska otrzymuje wsparcie z tego tytułu. Jest to wartość wyższa niż wartość średnia dla gminy. Na terenie podobszaru powinny zostać podjęte działania, które poprawią jakość życia osób z niepełnosprawnościami i zapobiegą ich wykluczeniu społecznemu.

Tabela 31. Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na terenie jednostki	50,00%
Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na terenie gminy	32,11%

Źródło: Opracowanie własne

Ostatnim problemem badany w ramach delimitacji w sferze społecznej na terenie jednostki Nowa Wioska jest bezpieczeństwo rodzin – problem ten został określony na podstawie wskaźnika liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze. Dla ww. podobszaru wartość wskaźnika wyniosła 6,23, a średnia dla gminy to 1,48. W związku z tym, podobszar znalazł się w sytuacji kryzysowej w tym zakresie. Wysoki udział Niebieskich Kart na terenie podobszaru może powodować wzrost niepokoju w społeczności oraz obniżenie zaufania do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za utrzymanie porządku publicznego.

Tabela 32. Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na terenie jednostki	6,23
Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na terenie gminy	1,48

Źródło: Opracowanie własne

W zakresie takich problemów, jak: starzenie się społeczeństwa, rynek pracy, edukacja, ubóstwo, zagrożenie przestępczością oraz bezpieczeństwo na drogach, nie określono sytuacji kryzysowej dla j podobszaru Nowa Wioska.

Kolejna tabela przedstawia informację w zakresie liczby przestępstw odnotowanych na terenie podobszaru oraz liczby wypadków i kolizji drogowych. Dane wskazują na niewielki wzrost liczby przestępstw na terenie podobszaru Nowa Wioska w latach 2018–2022, przy jednoczesnym braku wypadków drogowych oraz zmiennym poziomie liczby kolizji, która w 2022 roku spadła do zera.

Tabela 33. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie podobszaru Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba przestępstw	1	2	3
Liczba wypadków drogowych	0	0	0
Liczba kolizji drogowych	1	2	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu

Analiza jakościowa

Na podstawie przeprowadzonej analizy jakościowej oraz konsultacji prowadzonych w ramach prac nad dokumentem, wyodrębniono kluczowe grupy społeczne szczególnie narażone na występowanie problemów w trzech głównych obszarach: ubóstwa, niepełnosprawności oraz bezrobocia. W zakresie zagrożenia ubóstwem najczęściej wskazywane były rodziny o niskich dochodach, osoby starsze pozostające bez zatrudnienia oraz tzw. biedni pracujący, czyli osoby posiadające zatrudnienie, które jednak nie pozwala na zapewnienie podstawowego poziomu życia i bezpieczeństwa socjalnego. W obszarze niepełnosprawności szczególnie wrażliwą grupą pozostają osoby z niepełnosprawnościami, ich opiekunowie, a także seniorzy wymagający codziennej pomocy i wsparcia. Z kolei problemy związane z bezrobociem dotyczą nie tylko osób pozostających bez pracy, lecz w szczególności tych długotrwale bezrobotnych, a także młodych dorosłych wchodzących dopiero na rynek pracy oraz mieszkańców posiadających niskie lub nieadekwatne kwalifikacje zawodowe.

W przypadku podobszaru Nowa Wioska, oprócz problemów uchwyconych w analizie ilościowej, szczególnie silnie wybrzmiały trudności typowe dla terenów wiejskich o ograniczonym dostępie do podstawowych usług społecznych i publicznych. W toku prac nad dokumentem oraz podczas przeprowadzonych konsultacji mieszkańcy podkreślali brak kompleksowego i systemowego wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami zależnymi – seniorami oraz osobami z niepełnosprawnościami. Szczególnym wyzwaniem jest brak usług opieki wytchnieniowej, która odciążałaby opiekunów w ich codziennych obowiązkach, oraz niedostateczna dostępność pomocy psychologicznej, niezbędnej w przypadku długoterminowego obciążenia emocjonalnego i fizycznego.

Tego typu deficyty w systemie wsparcia prowadzą do narastania zjawisk wykluczenia społecznego oraz widocznego pogarszania się jakości życia osób zależnych i ich rodzin. Brak instytucjonalnych form pomocy sprawia, że ciężar opieki spada wyłącznie na członków rodziny, co często skutkuje ich przeciążeniem, ograniczeniem aktywności zawodowej i społecznej, a w konsekwencji także ubóstwem.

Dodatkowo, podobnie jak w innych podobszarach rewitalizacji, znaczącym problemem jest emigracja zarobkowa, która dotyczy liczne rodziny. Konieczność wyjazdu jednego lub obojga

rodziców w poszukiwaniu pracy za granicą prowadzi do tzw. eurosieroctwa – sytuacji, w której dzieci wychowują się bez stałej obecności opiekunów. Zjawisko to wpływa na zaburzenie relacji rodzinnych i społecznych, a także zwiększa ryzyko trudności wychowawczych, problemów emocjonalnych i edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży.

Mieszkańcy zwracają również uwagę na brak urozmaiconej i dostępnej oferty spędzania czasu wolnego, szczególnie dla dzieci, młodzieży i seniorów. Niedostateczna liczba zajęć pozalekcyjnych, warsztatów rozwijających kompetencje społeczne, wydarzeń kulturalnych czy form aktywności międzypokoleniowej skutkuje nie tylko ograniczeniem potencjału rozwojowego najmłodszych mieszkańców, ale również osłabieniem spójności społecznej w skali lokalnej. Brak dostępu do takich inicjatyw obniża poziom zaangażowania społecznego i obywatelskiego – szczególnie wśród młodzieży – co zostało zidentyfikowane jako problem szerszy, obejmujący całą gminę.

Sfera gospodarcza

Analiza ilościowa

W celu oceny sytuacji gospodarczej na terenie poszczególnych jednostek obliczono wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Wskaźnik ten osiągnął wartość 4,67, co stanowi mniej niż średnia dla gminy, dlatego też dla podobszaru Nowa Wioska określono sytuację kryzysową w tym zakresie. Niski stopień przedsiębiorczości może prowadzić do ograniczenia aktywności gospodarczej oraz wzrostu bezrobocia.

Tabela 34. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	4,67
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie gminy	5,48

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono informację o liczbie zarejestrowanych i wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych. Dane pochodzą ze statystyk Urzędu Gminy. Dane wskazują na brak aktywności gospodarczej w podobszarze Nowa Wioska w latach 2020–2022, co może świadczyć o ograniczonym potencjale przedsiębiorczości lub braku sprzyjających warunków do rozwoju działalności gospodarczej w tym podobszarze.

Tabela 35. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zarejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	1	0	0
Liczba wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Podobszar Nowa Wioska ma charakter wiejski, a jej gospodarka opiera się głównie na działalności rolniczej. W okolicy dominują gospodarstwa rodzinne zajmujące się uprawą zbóż, warzyw oraz hodowlą zwierząt, w tym bydła i trzody chlewnej. Miejscowość leży stosunkowo blisko przejścia granicznego w Chałupkach.

Analiza jakościowa

Zgodnie z dokonanymi obserwacjami oraz sygnałami płynącymi od mieszkańców, Podobszar Nowa Wioska boryka się z problemem ograniczonego dostępu do lokalnych miejsc pracy. Niedostatecznie rozwinięty rynek pracy w bezpośrednim otoczeniu sprawia, że wiele osób jest zmuszonych do codziennych dojazdów do pracy w sąsiednich miejscowościach lub podejmowania zatrudnienia w znacznie oddalonych ośrodkach. W przypadku części rodzin jedynym rozwiązaniem staje się emigracja zarobkowa, zarówno tymczasowa, jak i długoterminowa.

Tego rodzaju sytuacja, choć podyktowana względami ekonomicznymi, niesie ze sobą szereg negatywnych konsekwencji społecznych. Przede wszystkim prowadzi do osłabienia więzi rodzinnych i sąsiedzkich, co w dłuższej perspektywie przekłada się na pogłębianie procesów dezintegracyjnych w obrębie wspólnoty lokalnej. Szczególnie dotkliwie problem ten odczuwają rodziny z dziećmi, w których jeden lub oboje rodziców przebywają za granicą w celach zarobkowych. W takich przypadkach pojawia się zjawisko eurosieroctwa – dzieci pozostają pod opieką dalszych członków rodziny lub instytucji, co może wpływać na ich rozwój emocjonalny, edukacyjny i społeczny.

Długofalowym skutkiem tego procesu jest również stopniowa utrata kapitału społecznego, rozumianego jako zbiór relacji, zaufania i zaangażowania społecznego, które są fundamentem dobrze funkcjonującej społeczności lokalnej. Zjawisko to jest szczególnie widoczne wśród młodych mieszkańców, którzy coraz rzadziej uczestniczą w inicjatywach obywatelskich, nie angażują się w życie wspólnoty i częściej podejmują decyzje o wyjeździe na stałe. Brak perspektyw zawodowych na miejscu prowadzi nie tylko do odpływu ludności, ale także do utraty lokalnego potencjału.

Sfera środowiskowa

Analiza ilościowa

Analizie w zakresie oceny sfery środowiskowej poddano przekroczenia standardów jakości powietrza. Wskaźnikiem, który pozwolił określić czy dana jednostka znalazła się w sytuacji kryzysowej, był udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze.

W podobszarze Nowa Wioska aż 57,14% budynków mieszkalnych wykorzystuje do produkcji ciepła węgiel. W związku z tym, podobszar znalazł się w sytuacji kryzysowej. Wysoki udział budynków mieszkalnych wykorzystujących węgiel jako źródło ciepła może prowadzić do zanieczyszczenia powietrza, emisji szkodliwych substancji oraz negatywnego wpływu na środowisko naturalne, w tym na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców.

Tabela 36. Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie jednostki	57,14%
Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie gminy	53,32%

Źródło: Opracowanie własne

Dominacja indywidualnych źródeł ciepła, które nie spełniają współczesnych norm środowiskowych, prowadzi do lokalnej emisji pyłów zawieszonych i innych szkodliwych substancji. Efektem tego jest wzrost zapylenia w przestrzeni mieszkalnej oraz pogorszenie jakości powietrza, co szczególnie dotkliwie odczuwane jest w gęściej zabudowanych częściach miejscowości, zwłaszcza przy bezwietrznej pogodzie. Zanieczyszczenia te nie tylko wpływają negatywnie na komfort życia mieszkańców, ale również stanowią zagrożenie dla zdrowia – zwłaszcza osób starszych, dzieci oraz osób z chorobami układu oddechowego.

Na podobszarze tym znajdują się również wyroby azbestowe, które pozostały do usunięcia. Gospodarka odpadami na terenie Nowej Wioski odbywa się zgodnie z systemem selektywnej zbiórki obowiązującym w gminie Krzyżanowice. Położenie podobszaru z dala od większych ośrodków przemysłowych, sprawia, że powietrze jest tu stosunkowo czyste. Głównym źródłem zanieczyszczeń są spaliny z indywidualnych systemów grzewczych oraz lokalny ruch samochodowy.

W pobliżu miejscowości występują ciekły wodne oraz obszary podmokłe, które pełnią ważną rolę w retencji wodnej. Wody powierzchniowe mogą być narażone na zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa.

Nowa Wioska jest spokojnym sołectwem, w którym nie występują znaczące źródła hałasu przemysłowego.

Analiza jakościowa

Mieszkańcy coraz częściej zwracają uwagę na sezonowe pogorszenie jakości powietrza, zwłaszcza w miesiącach jesienno-zimowych. Wskazują na istotne powiązania tego zjawiska z dominacją indywidualnych źródeł ciepła, co potwierdzają również wyniki analizy ilościowej. Zwracają uwagę, że największe nasilenie problemu występuje w okresie grzewczym, gdy znaczna część gospodarstw domowych korzysta z przestarzałych, nieefektywnych i nieekologicznych systemów ogrzewania, opartych głównie na spalaniu niskiej jakości węgla lub drewna.

Mimo dostępności programów wspierających wymianę źródeł ciepła, wiele rodzin – z powodów ekonomicznych lub organizacyjnych – wciąż nie decyduje się na modernizację systemów grzewczych. Problem ten ma więc nie tylko wymiar środowiskowy, ale również społeczno-ekonomiczny, wiążący się z ubóstwem energetycznym i ograniczoną możliwością inwestycji w ekologiczne rozwiązania.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza ilościowa

W celu oceny sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano wskaźnik udziału budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Na podstawie tego wskaźnika stwierdzono, że podobszar Nowa Wioska charakteryzuje się niewystarczającym stopniem skanalizowania budynków mieszkalnych. Wynika to z faktu, iż żaden z budynków znajdujących się na terenie podobszaru Nowa Wioska nie jest podłączony do sieci kanalizacyjnej ani nie korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków.

W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie podobszaru. Budynki mieszkalne korzystają z szamb, a ich liczba stopniowo rośnie. Jednocześnie niewielki przyrost liczby budynków podłączonych do sieci wodociągowej sugeruje ograniczony rozwój infrastruktury wodno-ściekowej na tym podobszarze.

Tabela 37. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie podobszaru Nowa Wioska

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej	0	0	0
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	73	75	77

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	0	0	0
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej	65	66	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Gmina opracowała koncepcję skanalizowania budynków mieszkalnych, jednak mimo dotychczasowych starań nie udało się uzyskać odpowiedniego dofinansowania na rozwój infrastruktury kanalizacyjnej. Niewystarczający poziom skanalizowania może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska naturalnego, zwiększenia ryzyka chorób zakaźnych oraz obniżenia atrakcyjności terenów mieszkaniowych.

Tabela 38. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki	0,00%
Udział budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie gminy	0,44%

Źródło: Opracowanie własne

W związku z tym, iż na terenie podobszaru Nowa Wioska nie występuje żaden budynek znajdujący się w zasobie gminy, zaniechano obliczenia wskaźnika, jakim jest udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy.

Ponadto po przeanalizowaniu wskaźnika, jakim jest udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych, nie stwierdzono sytuacji kryzysowej dla podobszaru Nowa Wioska.

W Nowej Wiosce funkcjonuje świetlica wiejska, która pełni rolę miejsca spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń kulturalnych oraz społecznych. Ważnym obiektem jest remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, zapewniająca bezpieczeństwo i angażująca społeczność lokalną w działania ratownicze i edukacyjne.

Ponadto na podobszarze tym znajdują się obiekty zabytkowe (krzyże), które są w dobrym stanie i nie wymagają remontu zgodnie z informacjami z Urzędu Gminy Krzyżanowice.

Analiza jakościowa

Interesariusze rewitalizacji zwrócili uwagę na ograniczony dostęp do podstawowych usług publicznych w podobszarze Nowa Wioska. Dotyczy to w szczególności edukacji przedszkolnej, opieki zdrowotnej, oferty kulturalnej oraz możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Wskazano, że w miejscowości brakuje odpowiednio rozwiniętej infrastruktury umożliwiającej regularne i powszechnie dostępne korzystanie z tych usług, co stanowi barierę integracyjną i rozwojową.

Istotnym problemem pozostaje również brak funkcjonalnych przestrzeni o odpowiednim standardzie, które mogłyby pełnić rolę lokalnych centrów aktywności społecznej. Choć w miejscowości funkcjonuje świetlica wiejska, mieszkańcy podkreślają, że jej stan techniczny oraz wyposażenie nie pozwalają na realizację szerokiego wachlarza działań, takich jak spotkania społeczności lokalnej, warsztaty edukacyjne, animacje czasu wolnego czy integracja międzypokoleniowa. Obiekt wymaga dostosowania do pełnienia tych funkcji.

Zgłoszono również deficyty infrastruktury technicznej – przede wszystkim brak kanalizacji sanitarnej i systemu odprowadzania ścieków. W ocenie interesariuszy ogranicza to nie tylko jakość życia, ale również możliwości rozwoju osadnictwa i lokalnej przedsiębiorczości.

Sfera techniczna

Analiza ilościowa

Do analizy sfery technicznej wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej. W przypadku podobszaru Nowa Wioska połowa budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co stanowi mniej niż średnia dla gminy, w związku z czym podobszar znalazł się w sytuacji kryzysowej. Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami na terenie podobszaru może prowadzić do ograniczenia mobilności oraz utrudnienia codziennego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. Konsekwencje obejmują wykluczenie społeczne oraz brak równych szans w życiu społecznym i zawodowym dla tych osób.

Tabela 39. Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej na terenie podobszar Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej na terenie jednostki	50,00%
Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej na terenie gminy	56,10%

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie jednostki brak jest budynków mieszkalne w zasobie mieszkaniowym Gminy.

Analiza jakościowa

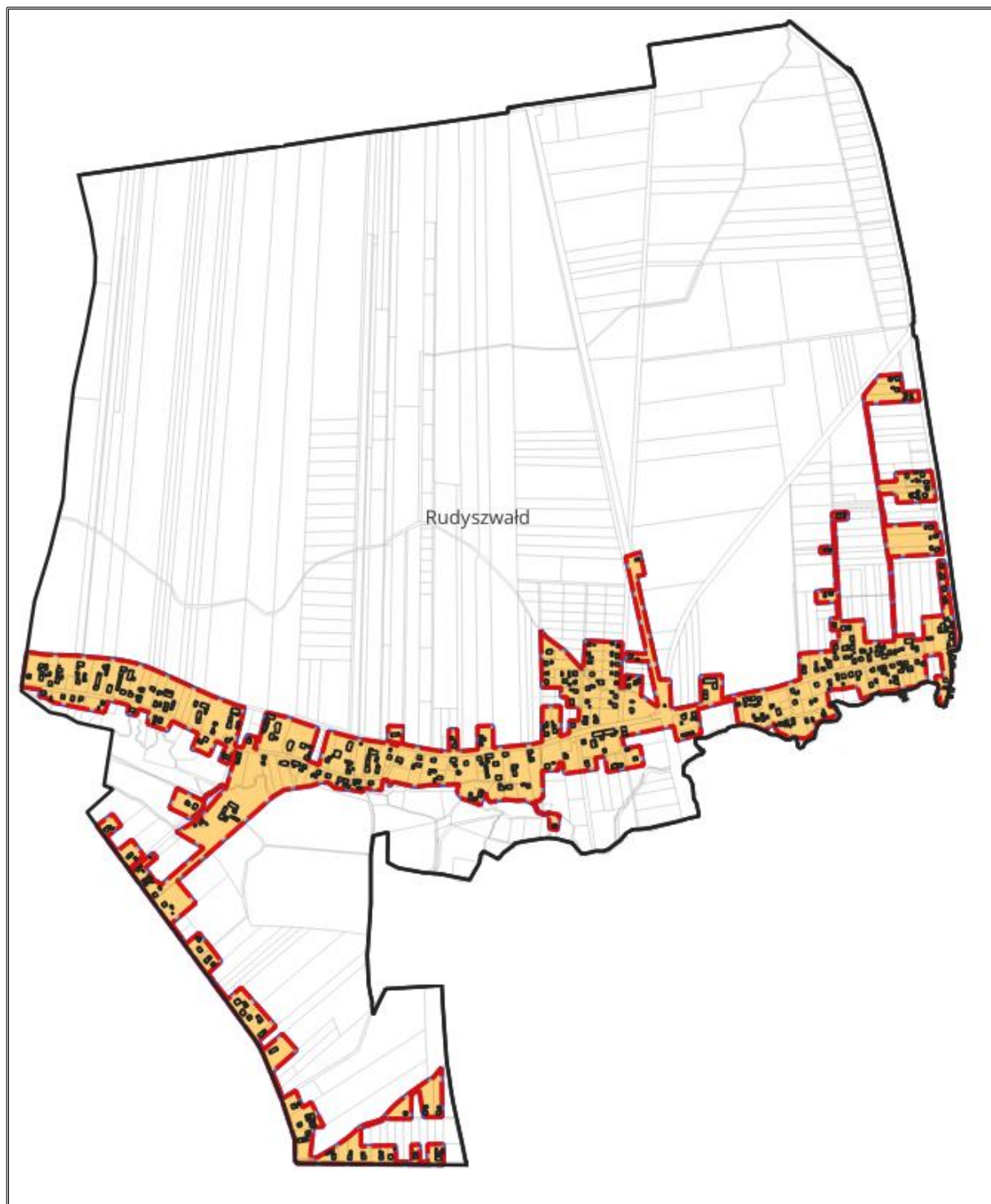
Interesariusze procesu rewitalizacji zwrócili uwagę na istotny problem związany z funkcjonowaniem świetlicy wiejskiej zlokalizowanej na terenie podobszaru Nowa Wioska. Obiekt ten, mimo swojego znaczenia dla lokalnej społeczności, obecnie działa w ograniczonym zakresie z uwagi na niedostateczny stan techniczny. Wśród najpilniejszych potrzeb wymieniono konieczność przeprowadzenia kompleksowych prac modernizacyjnych, obejmujących przede wszystkim termomodernizację oraz wymianę źródła ciepła, które nie spełnia obecnie obowiązujących standardów efektywności energetycznej i wymogów środowiskowych.

Mimo istniejących ograniczeń infrastrukturalnych, świetlica ta stanowi jeden z kluczowych elementów potencjału przestrzennego podobszaru i została wskazana jako strategiczne miejsce dla realizacji działań rewitalizacyjnych. Interesariusze wyrazili oczekiwanie, że po modernizacji obiekt zostanie przekształcony w lokalne centrum życia społecznego, które będzie pełnić funkcje aktywizujące, integrujące i edukacyjne. Przestrzeń ta ma służyć organizacji spotkań mieszkańców, zajęć dla dzieci i młodzieży, seniorów.

2.3. Podobszar Rudyszwałd

Powierzchnia podobszaru rewitalizacji Rudyszwałd jest równa 109,27 ha, co stanowi 1,76% powierzchni całkowitej gminy. Zamieszkiwany jest przez 718 osób, co stanowi 6,65% liczby ludności w Gminie Krzyżanowice.

Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Rudyszwałd

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Analiza ilościowa

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym zamieszkujących podobszar Rudyszwałd w latach 2018, 2020 i 2022. Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w analizowanych latach spadła o 12,81%, liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym spadła 12,35%, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym znacznie wzrosła. Dane wskazują na wyraźny proces starzenia się społeczeństwa w podobszarze Rudyszwałd, co może prowadzić do zmniejszenia liczby osób aktywnych zawodowo i wzrostu obciążeń systemu opieki społecznej.

Tabela 40. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	118	114	103
<i>Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	16,03%	15,70%	14,35%
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	510	388	447
<i>Udział mieszkańców w wieku produkcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	69,29%	53,44%	62,26%
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	108	224	168
<i>Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem</i>	14,67%	30,85%	23,40%
Łączna liczba mieszkańców	736	726	718

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

W związku z powyższym, istotnym problemem demograficznym zidentyfikowanym na terenie podobszaru Rudyszwałd jest starzenie się społeczeństwa. Sytuacja ta wiąże się z problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości osób aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich. Utrzymujący się trend związany ze spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, niekorzystnie wpływają na obecną i przyszłą sytuację demograficzną podobszaru Rudyszwałd. W celu określenia stopnia zaawansowania starzenia się społeczeństwa w poszczególnych jednostkach obliczono wskaźnik, jakim jest udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Rudyszwałd wyniosła 23,40%, co świadczy o tym, że wypada ona gorzej niż średnia dla całej gminy.

Tabela 41. Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie jednostki	23,40%
Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie gminy	21,67%

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zameldowanych osób na terenie podobszaru Rudyszwałd w latach 2018, 2020 i 2022 oraz liczbę osób, które wymeldowały się z tego terenu. Liczba wymeldowani i zameldowań była porównywalna. W 2022 odnotowano ujemne saldo migracji.

Tabela 42. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie podobszaru i Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zameldowanych osób w danym roku	23	19	19
Liczba wymeldowanych osób w danym roku	22	20	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

W poniższej tabeli przedstawiono informację w zakresie liczby osób bezrobotnych na terenie podobszaru Rudyszwałd. Dane wskazują na systematyczny spadek liczby bezrobotnych w latach 2018–2022, co może świadczyć o poprawie sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie liczba osób długotrwale bezrobotnych pozostaje na stabilnym poziomie, co może sugerować trudności w ich reintegracji zawodowej i potrzebę dodatkowego wsparcia aktywizacyjnego.

Tabela 43. Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób bezrobotnych	16	12	8
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	8	6	6
Liczba bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności	0	1	0
Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	6	4	2
Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym	2	3	3
Liczba bezrobotnych z wykształceniem ogólnokształcącym	0	1	1
Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	7	4	2
Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Elementem, który został poddany ocenie w celu określenia sytuacji społecznej jest także rynek pracy, a dokładnie udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Rudyszwałd wyniósł 37,50%, co stanowi wartość większą niż średnia dla gminy – świadczy to o sytuacji kryzysowej zidentyfikowanej w zakresie rynku pracy na terenie podobszaru Rudyszwałd. Niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych jest barierą w znalezieniu pracy.

Tabela 44. Udział liczby ludności osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki	37,50%
Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie gminy	28,03%

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym problemem, który zaobserwowano na terenie podobszaru Rudyszwałd jest bezrobocie. Do określania tego problemu wykorzystano wskaźnik, jakim jest udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze. Wartość wskaźnika dla podobszaru Rudyszwałd wynosi 75,00% i jest to wartość większa niż wartość średnia dla gminy. Wysoki udział bezrobocia może prowadzić do wzrostu ubóstwa, spadku jakości życia oraz pogorszenia się stanu zdrowia psychicznego mieszkańców. Ponadto, może to prowadzić do wzrostu przestępczości oraz destabilizacji społeczności lokalnej.

Tabela 45. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie jednostki	75,00%
Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie gminy	57,32%

Źródło: Opracowanie własne

Kolejna tabela przedstawia informację w zakresie liczby przestępstw odnotowanych na terenie podobszaru oraz liczby wypadków i kolizji drogowych. Dane wskazują na znaczną zmienność liczby przestępstw na terenie podobszaru Rudyszwałd, z wyraźnym wzrostem w 2020 roku i spadkiem w 2022 roku, przy jednoczesnym braku wypadków drogowych oraz niewielkich wahaniach liczby kolizji drogowych.

Tabela 46. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie podobszaru Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba przestępstw	11	24	9
Liczba wypadków drogowych	0	0	0
Liczba kolizji drogowych	4	2	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu

Po przeprowadzonej analizie zdiagnozowano wysoki poziom przestępczości. Zagrożenie przestępczością było weryfikowane na podstawie wskaźnika, jakim jest wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Wartość tego wskaźnika dla podobszaru Rudyszwałd jest równa 1,25 natomiast średnia dla gminy to 0,95. Występowanie zjawiska przestępczości może prowadzić do wzrostu poczucia niebezpieczeństwa, obniżenie jakości życia oraz zwiększenia napięć społecznych. Ponadto, może wpłynąć na ograniczenie aktywności społecznej i ekonomicznej, prowadząc do marginalizacji niektórych grup społecznych oraz destabilizacji lokalnej społeczności.

Tabela 47. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	1,25
Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie gminy	0,95

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie podobszaru Rudyszwałd nie zidentyfikowano sytuacji kryzysowej w zakresie następujących problemów: spadek liczby ludności, edukacja, niepełnosprawność, ubóstwo, bezpieczeństwo na drogach i bezpieczeństwo rodzin.

W ramach działań rewitalizacyjnych istotnym elementem jest wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym beneficjentów pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące skali korzystania z pomocy społecznej w podobszarze Rudyszwałd.

Tabela 48. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba osób objętych pomocą społeczną (ogółem)	15	10	8
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność	2	1	2
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było bezrobocie	5	3	4
Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo	3	3	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach

Dane wskazują na systematyczny spadek liczby osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Rudyszwałd w latach 2018–2022, co może wynikać z poprawy warunków bytowych mieszkańców lub zmian w kryteriach przyznawania wsparcia. Jednocześnie liczba osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na stabilnym poziomie.

Analiza jakościowa

Na podstawie przeprowadzonej pogłębionej analizy jakościowej zidentyfikowano kluczowe grupy społeczne szczególnie narażone na różnego rodzaju formy wykluczenia i trudności życiowych w podobszarze Ruszywałd. W obszarze ubóstwa na największe ryzyko zagrożenia niedostatkiem narażone są rodziny, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, osoby starsze pozostające bez zatrudnienia, a także tzw. biedni pracujący – osoby, które mimo aktywności zawodowej nie są w stanie osiągnąć stabilizacji finansowej pozwalającej na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

W kontekście niepełnosprawności, bariery z jakimi zmagają się te osoby dotyczą zarówno samych osób z niepełnosprawnościami, jak i ich opiekunów, którzy często pełnią funkcje wsparcia bez dostępu do profesjonalnych form pomocy. Grupa ta doświadcza przeciążenia obowiązkami opiekuńczymi oraz wykluczenia z rynku pracy i życia społecznego. Podobne trudności dotyczą także seniorów – wielu z nich boryka się z samotnością, ograniczoną mobilnością i brakiem dostępnych usług opiekuńczych.

W obszarze rynku pracy głównymi problemami pozostają bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, oraz niskie kwalifikacje zawodowe, które znacznie ograniczają możliwości zatrudnienia. Szczególną uwagę zwrócono także na osoby młode, wchodzące dopiero na rynek pracy, które nierzadko mają trudności z odnalezieniem się w realiach lokalnej gospodarki i brakuje dla nich skutecznych programów wsparcia.

Ponadto, tak jak na innych obszarach gminy, także w Rudyszwałdzie zauważalny jest deficyt zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, co dotyczy przede wszystkim dzieci i młodzieży. Mieszkańcy zwracają uwagę na niedostateczną ofertę zajęć pozalekcyjnych, aktywności rozwijających pasje i umiejętności, a także działań integrujących społeczność lokalną. Brak takich inicjatyw prowadzi do ograniczenia rozwoju kompetencji społecznych i edukacyjnych młodszych mieszkańców oraz zmniejsza ich szanse na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym w przyszłości.

Brakuje także przestrzeni i programów wspierających integrację międzypokoleniową, co osłabia spójność lokalnej społeczności. Seniorzy często pozostają poza głównym nurtem wydarzeń i inicjatyw, co potęguje ich izolację, natomiast młodzież wykazuje niską aktywność społeczną i obywatelską. Problem ten został zidentyfikowany jako zjawisko o charakterze

ponadlokalnym – dotyczące całej gminy – i stanowi jedno z istotniejszych wyzwań w kontekście budowania świadomej i zaangażowanej wspólnoty obywatelskiej.

Sfera gospodarcza

Analiza ilościowa

W celu oceny sytuacji gospodarczej na terenie poszczególnych jednostek obliczono wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze. Wskaźnik ten osiągnął wartość 3,62, co stanowi mniej niż średnia dla gminy, dlatego też dla podobszaru Rudyszwałd określono sytuację kryzysową w tym zakresie. Niski stopień przedsiębiorczości może prowadzić do ograniczenia aktywności gospodarczej oraz wzrostu bezrobocia.

Tabela 49. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki	3,62
Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie gminy	5,48

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono informację o liczbie zarejestrowanych i wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych. Dane pochodzą ze statystyk Urzędu Gminy. Dane wskazują na niewielką aktywność gospodarczą w podobszarze Rudyszwałd, gdzie w 2022 roku nie zarejestrowano żadnego nowego podmiotu, a liczba wyrejestrowań wzrosła, co może sugerować trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej na tym terenie.

Tabela 50. Liczba osób objętych pomocą społeczną w podobszarze Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba zarejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	1	1	0
Liczba wyrejestrowanych w ciągu roku podmiotów gospodarczych	0	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Gospodarka Rudyszwałdu opiera się głównie na rolnictwie i drobnej przedsiębiorczości. Bliskość granicy z Czechami stwarza możliwości rozwoju współpracy międzynarodowej oraz handlu transgranicznego.

Analiza jakościowa

Zgodnie z przeprowadzonymi obserwacjami oraz informacjami pozyskanymi w trakcie prac nad dokumentem, podobszar Rudyszwałd – podobnie jak inne podobszary objęte procesem rewitalizacji – mierzy się z poważnym wyzwaniem, jakim jest ograniczona dostępność lokalnych miejsc pracy. Niedostatecznie rozwinięty rynek pracy w bezpośrednim sąsiedztwie

miejsowości zmusza wielu mieszkańców do poszukiwania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania, zarówno w pobliskich miastach, jak i poza granicami kraju.

Zjawisko to ma istotne konsekwencje społeczne. Wymuszona emigracja zarobkowa powoduje osłabienie więzi rodzinnych i wspólnotowych, co najbardziej odczuwają dzieci oraz osoby starsze pozostające bez stałego wsparcia. W wielu przypadkach dochodzi do tzw. eurosieroctwa, czyli sytuacji, w której dzieci wychowują się bez codziennej obecności jednego lub obojga rodziców, co może negatywnie wpływać na ich rozwój emocjonalny i społeczny oraz generować trudności wychowawcze.

Jednocześnie długotrwała nieobecność dorosłych członków rodziny w życiu lokalnej społeczności prowadzi do stopniowej utraty kapitału społecznego. Dotyczy to zwłaszcza młodszego pokolenia, które coraz rzadziej angażuje się w inicjatywy obywatelskie, życie wspólnotowe czy aktywność społeczną. Brak perspektyw zawodowych i rozwojowych na miejscu sprawia, że młodzież nie wiąże swojej przyszłości z rodzinną miejscowością, co dodatkowo potęguje problem depopulacji i osłabienia lokalnych struktur społecznych.

Sfera środowiskowa

Analiza ilościowa

Obszarem, który poddano analizie w zakresie oceny sfery środowiskowej było przekroczenie standardów powietrza. Wskaźnik, który pozwolił określić, czy dana jednostka znalazła się w sytuacji kryzysowej, to udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze. W związku z tym, iż w podobszarze Rudyszwałd aż 54,46% budynków mieszkalnych do produkcji ciepła wykorzystuje węgiel, podobszar znalazł się w sytuacji kryzysowej. Wysoki udział budynków mieszkalnych wykorzystujących węgiel jako źródło ciepła może prowadzić do zanieczyszczenia powietrza, emisji szkodliwych substancji oraz negatywnego wpływu na środowisko naturalne, w tym na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców.

Tabela 51. Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie jednostki	54,46%
Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie gminy	53,32%

Źródło: Opracowanie własne

Na podobszarze tym znajdują się również wyroby azbestowe, które pozostały do usunięcia. Gospodarka odpadami na terenie Rudyszwałd odbywa się zgodnie z systemem selektywnej zbiórki obowiązującym w gminie Krzyżanowice.

Podobszar ten nie jest bezpośrednio narażony na wpływ przemysłowych źródeł zanieczyszczeń, jednak jakość powietrza może być okresowo pogarszana przez: indywidualne systemy grzewcze w budynkach mieszkalnych wykorzystujące nieekologiczne źródła ciepła oraz ruch drogowy, w pobliżu przebiegają drogi prowadzące do przejścia granicznego, co może wpływać na emisję spalin.

Na terenie sołectwa występują niewielkie ciekі wodne oraz tereny podmokłe, które mają znaczenie dla lokalnej retencji wodnej i bioróżnorodności.

Analiza jakościowa

Mieszkańcy coraz częściej zwracają uwagę na sezonowe pogorszenie jakości powietrza, zwłaszcza w miesiącach jesienno-zimowych. Wskazują na istotne powiązania tego zjawiska z dominacją indywidualnych źródeł ciepła, co potwierdzają również wyniki analizy ilościowej. Zjawisko to ma ścisły związek z utrzymującym się wysokim udziałem przestarzałych pieców opalanych paliwami stałymi, które są nadal powszechnie wykorzystywane w indywidualnych gospodarstwach domowych.

Wolne tempo modernizacji źródeł ciepła, wynikające m.in. z ograniczeń finansowych części mieszkańców, skutkuje znaczną emisją pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń powietrza, które w okresie grzewczym gromadzą się w przestrzeni mieszkalnej, zwłaszcza przy niekorzystnych warunkach atmosferycznych. Ma to wpływ na codzienne życie mieszkańców, szczególnie odczuwalne jest przez osoby starsze, dzieci i osoby z chorobami układu oddechowego.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analiza ilościowa

W celu oceny sfery przestrzenno-funkcjonalnej obliczono wskaźnik, jakim jest udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy. W przypadku podobszaru Rudyszwałd, wszystkie budynki znajdujące się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystają z szamba, w związku z czym występuje tam sytuacja kryzysowa. Niewystarczający stopień skanalizowania budynków w zasobie mieszkaniowym gminy może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska, zagrożenia dla zdrowia publicznego oraz ograniczenia możliwości rozwoju infrastruktury.

W poniższej tabeli przedstawiono dane liczbowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie podobszaru. Stopniowy rozwój infrastruktury wodociągowej sugeruje niewielki, ale stały rozwój infrastruktury na tym podobszarze.

Tabela 52. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie podobszaru Rudyszwałd

Wyszczególnienie	2018	2020	2022
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej	0	0	0
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba	210	214	215
Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków	0	4	4
Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej	196	198	199
Liczba budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzyżanowice

Tabela 53. Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie podobszaru Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice

Wyszczególnienie	2022
Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie jednostki	100,00%
Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie gminy	90,91%

Źródło: Opracowanie własne

Dla podobszaru Rudyszwałd nie określono sytuacji kryzysowej w zakresie niewystarczającego stopnia skanalizowania budynków mieszkalnych oraz niewystarczający stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych.

W Rudyszwałdzie brak jest szkoły podstawowej i przedszkola, natomiast remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, odgrywa kluczową rolę w zakresie bezpieczeństwa i organizacji wydarzeń lokalnych. Mieszkańcy mają do dyspozycji świetlicę wiejską, gdzie odbywają się zebrania i spotkania kulturalne. Świetlica wymaga jednak doposażenia w celu wykorzystania jej potencjału do prowadzenia działań rewitalizacyjnych dla mieszkańców.

Ponadto podobszar ten wyróżnia się obecnością cennych zabytków (krzyż pokutny i kapliczki), podkreślających jego historyczne dziedzictwo. Zabytki są w dobrym stanie i nie wymagają remontu zgodnie z informacjami z Urzędu Gminy Krzyżanowice.

Analiza jakościowa

Interesariusze zwrócili uwagę na istotne deficyty funkcjonalne podobszaru Rudyszwałd, szczególności związane z brakiem lokalnych placówek edukacyjnych

i opiekuńczych. Podkreślono, że brak przedszkola, szkoły podstawowej oraz instytucji świadczących usługi opieki nad dziećmi i osobami starszymi znacząco wpływa na jakość życia mieszkańców. W praktyce wymusza to konieczność korzystania z oferty instytucjonalnej dostępnej w innych miejscowościach gminy, przede wszystkim w Zabelkowie i Chałupkach.

Taki stan rzeczy ogranicza samodzielność funkcjonalną miejscowości i zwiększa uzależnienie mieszkańców od transportu, najczęściej prywatnego. Zgłoszono, że szczególnie dotkliwe skutki tej sytuacji odczuwają grupy mniej mobilne, w tym dzieci, młodzież, osoby starsze oraz niezmotoryzowani mieszkańcy, którzy często mają utrudniony, a niekiedy wręcz niemożliwy dostęp do podstawowych usług, takich jak edukacja, opieka zdrowotna czy zajęcia pozalekcyjne.

Dodatkowo zwrócono uwagę na poważne ograniczenia w zakresie infrastruktury technicznej. Mieszkańcy wskazali brak kanalizacji sanitarnej jako problem o wymiarze zarówno środowiskowym, jak i rozwojowym. Obszar wciąż opiera się w dużej mierze na indywidualnych rozwiązaniach w zakresie gospodarki ściekowej, co negatywnie wpływa na stan środowiska i ogranicza możliwości dalszego rozwoju osadnictwa oraz lokalnej przedsiębiorczości.

Sfera techniczna

Analiza ilościowa

W zakresie oceny sfery technicznej zbadano obszar, jakim jest niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością. W związku z tym, że na podobszarze Rudyszwałd 100,00% budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do takich potrzeb, a średnia tego wskaźnika dla gminy wynosi 56,10%, na terenie podobszaru nie zidentyfikowano sytuacji kryzysowej.

Na terenie podobszaru znajdują się również budynki mieszkalne w zasobie mieszkaniowym Gminy. Spośród zidentyfikowanych 3 jeden znajduje się w złym stanie technicznym, tj. Rudyszwałd ul. Graniczna 24.

Lokale mieszkalne należące do gminnego zasobu, zlokalizowane m.in. przy ul. Granicznej, pełnią funkcję mieszkań komunalnych i socjalnych. Mimo ich kluczowego znaczenia dla realizacji lokalnej polityki mieszkaniowej i wsparcia grup wrażliwych, ich aktualny stan techniczny nie pozwala na zapewnienie odpowiedniego standardu życia.

Analiza jakościowa

W ramach pogłębionej analizy jakościowej interesariusze wskazują na wyzwania związane z jakością i dostępnością zasobu mieszkaniowego na terenie podobszaru Rudyszwałd, szczególnie w odniesieniu do znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W ramach zgłoszeń przekazywanych pracownikom Urzędu Gminy podkreślono pilną potrzebę podjęcia działań remontowo-budowlanych w lokalach mieszkalnych przeznaczonych dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Wskazano, że konieczne są kompleksowe interwencje obejmujące poprawę warunków sanitarnych, modernizację instalacji, wymianę stolarki, poprawę zabezpieczeń oraz dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością.

Brak tych działań – jak zauważono – może prowadzić do pogłębiania wykluczenia społecznego, zamiast wspierać proces reintegracji. Mieszkańcy tych lokali często doświadczają nawarstwienia problemów, takich jak ubóstwo, bezrobocie, choroby czy samotność, co dodatkowo podkreśla potrzebę zapewnienia im godnych warunków mieszkaniowych jako podstawy skutecznego wsparcia społecznego.

W tym kontekście interesariusze zwrócili również uwagę na rolę świetlicy wiejskiej jako ważnego elementu lokalnej infrastruktury społecznej. Pomimo jej potencjału do pełnienia funkcji integracyjnych i aktywizujących, obiekt ten wymaga doposażenia oraz przystosowania do prowadzenia regularnych działań o charakterze rewitalizacyjnym. Wskazano, że świetlica powinna zostać wykorzystana jako przestrzeń wspierająca aktywność społeczną i proces integracji mieszkańców w ramach lokalnych działań rewitalizacyjnych.

2.4. Podsumowanie: problemy, potrzeby, lokalne potencjały

Poniżej przedstawiono poszczególne sfery wraz z analizowanymi wskaźnikami ze wskazaniem podobszarów, w których odnotowano sytuację kryzysową:

Sfera społeczna:

— Obszar: Starzenie się społeczeństwa:

- Wskaźnik: Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Rudyszwałd.

— Obszar: Spadek liczby ludności:

- Wskaźnik: Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Nowa Wioska.

— Obszar: Rynek pracy:

- Wskaźnik: Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki,

- Podobszar Rudyszwałd.
- Obszar: Edukacja:
 - Wskaźnik: Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki.
- Obszar: Bezrobocie:
 - Wskaźnik: Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze:
 - Podobszar Nowa Wioska,
 - Podobszar Rudyszwałd.
- Obszar: Niepełnosprawność:
 - Wskaźnik: Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze:
 - Podobszar Nowa Wioska.
- Obszar: Zagrożenie przestępczością:
 - Wskaźnik: Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Rudyszwałd.
- Obszar: Bezpieczeństwo na drogach:
 - Wskaźnik: Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki.
- Obszar: Bezpieczeństwo rodzin:
 - Wskaźnik: Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze:
 - Podobszar Nowa Wioska.

Sfera gospodarcza:

- Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości:
 - Wskaźnik: Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze:
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Nowa Wioska,
 - Podobszar Rudyszwałd.

Sfera środowiskowa:

- Obszar: Przekroczenie standardów powietrza:
 - Wskaźnik: Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze:
 - Podobszar Nowa Wioska,
 - Podobszar Rudyszwałd.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

- Obszar: Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych:
 - Wskaźnik: Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych:
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Nowa Wioska.
- Obszar: Niewystarczający stopień skanalizowania budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy:
 - Wskaźnik: Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy,
 - Podobszar Chałupki,
 - Podobszar Rudyszwałd.
- Obszar: Niewystarczający stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych:
 - Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych:
 - Podobszar Chałupki.

Sfera techniczna:

- Obszar: Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością:
 - Wskaźnik: Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej:
 - Podobszar Nowa Wioska.

Analizując poszczególne obszary problemowe, można wskazać ich historyczne oraz strukturalne przyczyny:

Problemy społeczne

- starzenie się społeczeństwa – wynik migracji młodych ludzi do większych miast, ograniczonej liczby miejsc pracy i braku atrakcyjnych ofert edukacyjnych oraz rekreacyjnych.
- niska aktywność społeczna – brak przestrzeni wspólnych do integracji, ograniczone wydarzenia kulturalne oraz niewielka oferta działań społecznych.
- zagrożenie przestępczością i bezpieczeństwo rodzin – w Nowej Wiosce odnotowano wysoki wskaźnik Niebieskich Kart, co świadczy o problemach rodzinnych i przemocy domowej
- bezrobocie i niskie wykształcenie mieszkańców – duży odsetek bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym, co ogranicza ich szanse na znalezienie zatrudnienia.

Problemy gospodarcze

- niski stopień przedsiębiorczości – wynik historycznego braku inwestycji w infrastrukturę i rozwój usług. Wskaźniki przedsiębiorczości są niższe niż średnia gminna w Chałupkach (4,84 na 100 mieszkańców), Nowej Wiosce (4,67) i Rudyszwałdzie (3,62)
- brak większych inwestorów – lokalne firmy są głównie małymi działalnościami rolniczymi i usługowymi, a inwestycje ogranicza słaba komunikacja i infrastruktura.

Problemy przestrzenno-funkcjonalne

- brak kanalizacji – żaden z budynków w Nowej Wiosce i Chałupkach nie jest podłączony do sieci kanalizacyjnej, co zwiększa zagrożenie dla środowiska.
- zły stan dróg i infrastruktury – niedostosowane drogi do zwiększonego ruchu w pobliżu granicy oraz brak infrastruktury wspierającej turystykę i rekreację.
- brak przestrzeni publicznych – niewystarczająca liczba miejsc spotkań, placów zabaw czy parków ogranicza możliwości integracji społecznej.

Problemy środowiskowe

- zanieczyszczenie powietrza – wynik dużego udziału węglowych źródeł ogrzewania w Nowej Wiosce (57,14%) i Rudyszwałdzie (54,46%)
- zanieczyszczenie wód – brak kanalizacji i przydomowych oczyszczalni powoduje ryzyko zanieczyszczenia lokalnych cieków wodnych.
- niedostateczne wykorzystanie terenów zielonych – mimo atrakcyjnego położenia nad Odrą, brakuje działań na rzecz ochrony i rekreacyjnego zagospodarowania tych obszarów.

Problemy techniczne

- budynki mieszkalne i komunalne – wiele budynków wymaga modernizacji i dostosowania do standardów efektywności energetycznej.

- brak infrastruktury dla osób z niepełnosprawnościami – w Nowej Wiosce tylko 50% budynków użyteczności publicznej jest dostosowanych do ich potrzeb

Potrzeby rewitalizacyjne i rekomendowane działania

Na podstawie przeprowadzonych analiz, kluczowe potrzeby rewitalizacyjne obejmują:

Społeczne

- wzrost integracji społecznej poprzez organizację wydarzeń i działalność świetlic wiejskich.
- wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych poprzez nowe usługi i centra opieki.
- zwiększenie bezpieczeństwa i przeciwdziałanie przemocy domowej.

Gospodarcze

- wsparcie dla lokalnych przedsiębiorców i rozwój nowych inwestycji, w tym turystyki przygranicznej.
- tworzenie nowych miejsc pracy oraz programów aktywizacji zawodowej.

Przestrzenno-funkcjonalne

- modernizacja infrastruktury technicznej.
- poprawa jakości dróg i komunikacji, szczególnie w pobliżu przejścia granicznego w Chałupkach.
- zagospodarowanie przestrzeni publicznych, w tym budowa ścieżek rowerowych i parków.

Środowiskowe

- wprowadzenie programów wymiany źródeł ciepła na ekologiczne i ograniczenie spalania węgla.
- rekultywacja terenów zielonych i ochrona przyrody, szczególnie w rejonie Meandrów Odry.

Techniczne

- modernizacja budynków komunalnych i socjalnych, w tym termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej.
- poprawa dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami.

Działania rewitalizacyjne w gminie Krzyżanowice powinny skupić się na zrównoważonym rozwoju obszarów problemowych, łącząc aspekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe i techniczne. Priorytetem jest poprawa jakości życia mieszkańców, rozwój infrastruktury i przestrzeni publicznych, co wpłynie na zwiększenie atrakcyjności regionu i jego dalszy rozwój.

W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe i techniczne w podobszarach Chałupki, Rudyszwałd i Nowa

Wioska, zaplanowano zestaw zintegrowanych działań rewitalizacyjnych. Każde z nich pełni rolę narzędzia naprawczego, które ma na celu przeciwdziałanie konkretnym trudnościom i deficytom.

Sfera społeczna

- Organizacja zajęć integracyjnych i aktywizujących: zajęcia dla osób starszych, bezrobotnych i z niepełnosprawnościami, zajęcia dla dzieci i młodzieży rozwijające kompetencje społeczne i zainteresowania, warsztaty, szkolenia i doradztwo podnoszące szanse na rynku pracy. Działania te odpowiadają na problemy: starzenia się społeczeństwa, niskiej aktywności społecznej, bezrobocia i wykluczenia,
- Tworzenie placówki dziennego pobytu i centrum usług społecznych: usługi opieki wytchnieniowej i wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych, w celu przeciwdziałanie izolacji społecznej oraz poprawa jakości życia osób zależnych.

Sfera gospodarcza

- Rewitalizacja budynku dworca PKP: przekształcenie obiektu w centrum turystyczne i edukacyjne, co wpłynie na pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości i promocja obszaru w kontekście turystycznym,
- Działania integracyjne i rozwijające kompetencje zawodowe: aktywizacja zawodowa mieszkańców o niskim wykształceniu i długotrwale bezrobotnych.

Sfera środowiskowa

- Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz przydomowych oczyszczalni: eliminacja zagrożeń środowiskowych i poprawa gospodarki wodno-ściekowej oraz ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia wód i gleby,
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej: redukcja emisji zanieczyszczeń dzięki ograniczeniu spalania węgla. Działanie skierowane szczególnie do obszarów z wysokim udziałem źródeł ciepła na węgiel.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

- Zagospodarowanie terenów zielonych i budowa ścieżek rowerowych: poprawa dostępności i jakości przestrzeni publicznej, odnowa parku przyspałacowego, rozwój turystyki i rekreacji, zwiększenie bezpieczeństwa drogowego i poprawa estetyki.
- Modernizacja świetlic i centrów integracyjnych: tworzenie nowoczesnych przestrzeni wspólnych sprzyjających integracji społecznej, termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła – poprawa komfortu i efektywności energetycznej.

Sfera techniczna

- Modernizacja i doposażenie obiektów publicznych: zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami dzięki uniwersalnemu projektowaniu, dostosowanie obiektów do potrzeb wszystkich grup społecznych.
- Rewitalizacja infrastruktury mieszkaniowej: remonty lokali socjalnych i komunalnych w Rudyszwałdzie wraz z wyposażeniem, rozwój mieszkań treningowych i wspomaganych jako wsparcie procesu reintegracji społecznej.

Lokalne potencjały występujące na terenie podobszarów rewitalizacji

Pomijając zdiagnozowane problemy, jednostki osadnicze wyznaczone jako podobszary w ramach obszaru rewitalizacji gminy Krzyżanowice charakteryzują się potencjałem rozwoju, co stanowi istotny element dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji znajdują się obiekty, w których świadczone są różnego rodzaju usługi, m.in. edukacyjne i kulturalne, a także zapewniające dostęp do bazy sportowo-rekreacyjnej, w oparciu o którą będą organizowane działania aktywizujące lokalną społeczność.

Na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji funkcjonują zarówno szkoły, jak i przedszkola (oprócz Rudyszwałdu), co zapewnia szeroki dostęp do edukacji dla mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Ważnym elementem wspierającym rozwój życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury w Tworkowie. Ośrodek ten pełni kluczową rolę w organizacji wydarzeń kulturalnych, warsztatów, spotkań społecznych i aktywności integrujących społeczność lokalną. Dzięki jego działalności mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w wydarzeniach artystycznych, edukacyjnych oraz rozwijających umiejętności w różnych dziedzinach.

Dodatkowo, podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji obejmuje tereny wiejskie otoczone naturą, co stwarza doskonałe warunki do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, w tym ścieżek spacerowych i rowerowych oraz przestrzeni do organizowania wydarzeń plenerowych. Bliskość przyrody można również wykorzystać w celach terapeutycznych, tworząc programy zdrowotne i społeczne oparte na terapiach przyrodniczych, takich jak terapia ogrodowa czy spacerowanie, co może pozytywnie wpływać na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców.

Wszystkie jednostki z podobszarów rewitalizacji wchodzące w skład obszaru rewitalizacji znajdują się tuż przy granicy z Czechami, co czyni je miejscowościami o dużym znaczeniu dla transgranicznej współpracy i wymiany gospodarczej. Bliskość czeskiego Bohumina oraz dogodny dojazd do większych miast w Polsce, takich jak Racibórz i Wodzisław Śląski, sprzyja rozwojowi handlu, współpracy biznesowej oraz napływowi turystów.

Na podobszarach objętych rewitalizacją znajdują się również obiekty i miejsca o wartości historycznej i kulturowej, które stanowią dziedzictwo lokalne. Potencjał ten można wykorzystać do wzmacniania tożsamości i więzi społecznych poprzez działania edukacyjne, wystawy i wydarzenia promujące lokalne dziedzictwo kulturowe. Dzięki temu podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji może nie tylko poprawić jakość życia mieszkańców, ale także stać się atrakcyjnym miejscem do życia i rozwoju lokalnej społeczności. Ponadto na jednym z podobszarów rewitalizacji znajduje się jeden obiekt zabytkowy „Zamek” w Chałupkach wraz z parkiem. Renesansowy obiekt, pełni obecnie funkcję hotelowo-gastronomiczną. Jest to jedno z kluczowych miejsc przyciągających turystów i gości z Polski oraz Czech. Zamek ten dzięki swojej historii i atrakcyjnej lokalizacji jest doskonałym punktem na organizację różnego rodzaju wydarzeń.

Ponadto potencjałem na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji są mieszkańcy i lokalne inicjatywy, które mogą sprzyjać rozwojowi miejscowości. Organizacja lokalnych festynów, jarmarków oraz wydarzeń kulturalnych pozwala na promowanie kultury oraz tradycji regionu, przyciągając osoby z okolic i z zagranicy.

Reasumując poniżej przedstawiono potencjał podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji

Aktywność mieszkańców i lokalnych organizacji

- Działalność Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) – w każdej z miejscowości funkcjonują jednostki OSP, które odgrywają kluczową rolę w zakresie bezpieczeństwa, organizacji wydarzeń społecznych oraz aktywizacji mieszkańców.
- Koła gospodyń wiejskich – organizują wydarzenia kulturalne, kulinarne oraz rękodzielnicze, angażując społeczność lokalną i pielęgnując tradycje regionu.
- Lokalne kluby sportowe i rekreacyjne – organizujące turnieje, zajęcia sportowe oraz aktywności integrujące mieszkańców, szczególnie młodzież i dzieci.

Poczucie tożsamości lokalnej i tradycji

- Organizacja lokalnych festynów, jarmarków i dożynek, które przyciągają zarówno mieszkańców, jak i turystów.
- Kultywowanie lokalnych zwyczajów i tradycji, co sprzyja wzmacnianiu więzi społecznych i poczucia wspólnoty.

Dostępność placówek edukacyjnych

- Na terenie podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji funkcjonują szkoły podstawowe i przedszkola, zapewniające mieszkańcom dostęp do edukacji.

- Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Tworkowie, który organizuje zajęcia artystyczne, warsztaty i wydarzenia edukacyjne, rozwijając kompetencje mieszkańców.

Bliskość granicy z Czechami i transgraniczna współpraca

- Położenie przygraniczne (szczególnie Chałupki) stwarza możliwości współpracy gospodarczej z Czechami, ułatwia rozwój handlu, turystyki i usług transgranicznych.
- Bliskość czeskiego Bohumina (ważnego węzła kolejowego i przemysłowego) umożliwia wymianę towarów i usług, sprzyja inwestycjom.
- Wzrost ruchu turystycznego z Czech, który może wspierać rozwój gastronomii, hotelarstwa i usług rekreacyjnych.

Rozwój przedsiębiorczości i lokalnych rynków

- Rolnictwo i produkcja żywności – duża liczba gospodarstw rolnych w Rudyszwałdzie i Nowej Wiosce.
- Handel i usługi przygraniczne – potencjał rozwoju drobnej przedsiębiorczości, np. sklepów, punktów gastronomicznych, warsztatów usługowych czy rzemiosła.
- Możliwość utworzenia nowych miejsc pracy w sektorze turystyki, rekreacji i gastronomii.

Dziedzictwo historyczne i zabytki

- Zamek w Chałupkach – renesansowy obiekt o dużym znaczeniu historycznym i turystycznym. Obecnie funkcjonuje jako hotel i restauracja, ale posiada potencjał do organizacji wydarzeń kulturalnych, wystaw historycznych czy konferencji.
- Most graniczny Chałupki-Bohumín – zabytkowa konstrukcja, która po rewitalizacji może stać się atrakcją turystyczną i symbolem współpracy transgranicznej.
- Kapliczki i zabytkowe budynki sakralne – świadectwo bogatej historii regionu, które mogą być elementem szlaku turystycznego.

Turystyka aktywna i przyrodnicza

- Graniczne Meandry Odry – unikalny rezerwat przyrody, który może być rozwinięty pod kątem turystyki ekologicznej i edukacyjnej.
- Park przypałacowy w Chałupkach – teren zielony, który po rewitalizacji może stać się przestrzenią rekreacyjną i kulturalną.
- Centrum Górnej Odry – miejsce edukacji i promowania turystyki Krainy Górnej Odry.

Czyste środowisko naturalne

- Brak uciążliwego przemysłu – podobszary objęte rewitalizacją są w większości wolne od dużych zakładów przemysłowych, co sprzyja rozwojowi ekologicznych form gospodarki.

- Obszary Natura 2000 – występowanie cennych terenów przyrodniczych, które mogą być wykorzystywane do edukacji ekologicznej, turystyki przyrodniczej oraz projektów ochrony środowiska.
- Możliwość zagospodarowania terenów zielonych na cele rekreacyjne i zdrowotne (np. ogród sensoryczny, ścieżki zdrowia, leśne terapie).

Dogodna lokalizacja i dostępność transportowa

- Połączenie z autostradą A1 – umożliwia szybki dojazd do większych miast, co sprzyja rozwojowi biznesu i turystyki.
- Bliskość ważnych ośrodków miejskich – Racibórz, Wodzisław Śląski oraz Ostrava w Czechach są w zasięgu krótkiego dojazdu.
- Linia kolejowa i plany rewitalizacji dworca w Chałupkach – reaktywacja transportu kolejowego może zwiększyć mobilność mieszkańców i turystów.

Podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji w gminie Krzyżanowice posiadają wiele silnych stron, które mogą wspierać rozwój lokalnej społeczności oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Kluczowe atuty to bliskość granicy i transgraniczna współpraca, dziedzictwo historyczne, przyjazne środowisko naturalne oraz rozwój turystyki i rekreacji. Efektywne wykorzystanie tych potencjałów, połączone z działaniami rewitalizacyjnymi, może doprowadzić do wzrostu atrakcyjności regionu, pobudzenia gospodarki lokalnej oraz integracji społecznej, co uczyni gminę Krzyżanowice bardziej konkurencyjnym i przyjaznym miejscem do życia.

3. Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy

W niniejszym rozdziale przedstawiono powiązania z obowiązującymi dokumentami strategicznymi gminy: Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice, Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Krzyżanowice na lata 2021-2024, Strategią Rozwoju Gminy Krzyżanowice. Krzyżanowice 2030+ oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice

Zmiana dokumentu została przyjęta uchwałą nr XLIX/70/2022 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 24 listopada 2022 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla gminy jest opracowywane w celu określenia ogólnych kierunków rozwoju przestrzennego gminy,

uwzględniając jej specyficzne uwarunkowania społeczne, ekonomiczne, przyrodnicze i kulturowe. Dokument ten stanowi podstawę do tworzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co umożliwi zrównoważony rozwój gminy, koordynację działań inwestycyjnych oraz ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice uwzględnia w swoich założeniach kierunki rozwoju określone w studium. W związku z powyższym, zarówno jeden, jak i drugi dokument pozwala na skuteczną realizację procesu rewitalizacji na obszarze gminy.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice wspierać będzie realizację Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego poprzez działania zmierzające do uporządkowania przestrzeni, zagospodarowania terenów publicznych, w tym m.in. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem, czy Rewitalizacja budynku byłego Dworca PKP w Chałupkach.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice są również zgodne z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Planowane przedsięwzięcia także będą zgodne z zapisami miejscowych planów. Dzięki temu program rewitalizacji nie tylko przyczyni się do odnowienia obszarów, które najbardziej tego potrzebują, ale także będzie wspierał długoterminowe cele rozwoju gminy, zgodne z założeniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Rewitalizacja wzmacnia także założenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego w zakresie ochrony wartości kulturowych i przyrodniczych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krzyżanowice na lata 2021-2024

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXX/28/2021 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 27 kwietnia 2021 r.

W Programie wyznaczono obszary interwencji, dla których określono następujące cele:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza:
 - cel: zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, pyłów i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z obszaru gminy,
2. Gospodarowanie wodami:
 - cel: właściwa gospodarka wodami powierzchniowymi i podziemnymi,
3. Gospodarka wodno-ściekowa:
 - cel: optymalne zaopatrzenie gminy w wodę i ekologiczna gospodarka ściekami,
4. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
 - cel: optymalizowanie i rozbudowa systemów gospodarowania odpadami powstającymi na terenie gminy,

5. Zasoby przyrodnicze:

- cel: racjonalna ochrona walorów przyrodniczych gminy i zrównoważona gospodarka leśna,

6. Zasoby geologiczne:

- cel: efektywne wykorzystywanie zasobów geologicznych,

7. Gleby:

- cel: ochrona gleb i właściwe użytkowanie powierzchni ziemi,

8. Pola elektromagnetyczne:

- cel: wykluczenie ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego na terenach zurbanizowanych (związanych z przebywaniem ludzi),

9. Zagrożenia hałasem:

- cel: minimalizacja uciążliwości akustycznych,

10. Zagrożenia poważnymi awariami:

- cel: zminimalizowanie możliwości powstania poważnych awarii.

Gminny Program Rewitalizacji realizuje zapisy Programu Ochrony Środowiska w zakresie:

- celu 1, poprzez działania ukierunkowane na poprawę efektywności energetycznej. Obejmuje to m.in. projekty termomodernizacyjne budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz wymianę przestarzałych źródeł ciepła na nowoczesne, niskoemisyjne rozwiązania,
- celu 3, działania rewitalizacyjne przewidują rozbudowę i modernizację infrastruktury kanalizacyjnej oraz wodociągowej, co przyczynia się do poprawy stanu środowiska wodnego i jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Krzyżanowice. Krzyżanowice 2030+

Przyjęta została uchwałą nr LVII/46/2023 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 27 czerwca 2023 r. Struktura wyznaczonych celów została przedstawiona poniżej.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
C1. BEZPIECZNA I PRZYJAZNA GMINA O WYJĄTKOWYCH WALORACH ZAMIESZKANIA	C1.1. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i przestrzeni gminy. C1.2. Dobra dostępność do usług społecznych w gminie i jej bezpośrednim otoczeniu. C1.3. Dogodne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego przy zachowaniu walorów środowiska i przestrzeni gminy.
C2. SILNA GOSPODARKA OPIERAJĄCA SIĘ NA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW	C2.1. Dogodne warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. C2.2. Atrakcyjna oferta turystyczna i rekreacyjna wykorzystująca unikatową przyrodę, historię, kulturę i tradycje gminy. C2.3. Rosnące kwalifikacje mieszkańców umożliwiające realizację karier zawodowych i przedsiębiorczych.
C3. MIESZKAŃCY SIŁĄ PRZEMIAN STRATEGICZNYCH W GMINIE	C3.1. Wysoki poziom aspiracji oraz kompetencji zawodowych i cywilizacyjnych mieszkańców. C3.2. Aktywne, zintegrowane wspólnoty lokalne oraz silne środowiska lidereckie. C3.3. Dogodne warunki dla głębokiej i trwałej partycypacji mieszkańców w kreowaniu rozwoju gminy.
C4. GMINA AKTYWNA W SWOIM OTOCZENIU	C4.1. Atrakcyjny wizerunek gminy o wyjątkowej historii, tradycjach i walorach przyrodniczych. C4.2. Gmina obecna w regionalnych i transgranicznych sieciach i projektach współpracy.

Cele rewitalizacyjne są silnie powiązane z celami strategicznymi i operacyjnymi gminy wskazanymi w załączonym pliku. Cel 1 rewitalizacji, dotyczący integracji i aktywności społecznej, bezpośrednio koresponduje z C3.2 (Aktywne, zintegrowane wspólnoty lokalne) oraz C3.3 (Dogodne warunki dla głębokiej i trwałej partycypacji mieszkańców), wspierając rozwój więzi społecznych i zaangażowania obywatelskiego. Wspiera również C1.2 (Dostępność do usług społecznych) oraz C2.3 (Rosnące kwalifikacje mieszkańców) poprzez rozwój kompetencji społecznych i zawodowych różnych grup wiekowych. Cel 2 rewitalizacji, skupiony na infrastrukturze i bezpieczeństwie, wpisuje się w C1.1 (Wysoka jakość środowiska przyrodniczego i przestrzeni gminy) oraz C1.3 (Dogodne warunki dla budownictwa mieszkaniowego), odpowiadając na potrzeby techniczne i sanitarne. Razem oba cele wspierają tworzenie bezpiecznego, dostępnego i zintegrowanego środowiska życia dla wszystkich mieszkańców.

Gminny Program Rewitalizacji realizuje cele Strategii Rozwoju Gminy Krzyżanowice:

- cel C.3.2 i C.3.3.: GPR przyczyni się do ich osiągnięcia poprzez animację życia społecznego, działania integracyjne, wsparcie i aktywizację mieszkańców podobszarów rewitalizacji

- Cele C1.2 i C2.3: GPR przyczyni się do ich osiągnięcia poprzez projekty edukacyjne, społeczne oraz poprawę dostępności usług, zwłaszcza dla grup zagrożonych wykluczeniem.
- cele C1.1 i C1.3: GPR obejmuje projekty rewitalizacyjne dotyczące m.in. modernizację budynków, przestrzeni wspólnych i podniesienie standardów bezpieczeństwa.

Wobec powyższego GPR realizuje cele strategiczne gminy, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyfiki Gminnego Programu Rewitalizacji i potrzeb lokalnych społeczności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice na lata 2023-2030

Przyjęta została uchwałą nr LVII/35/2023 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 27 czerwca 2023 r.

Określono w niej 3 cele strategiczne oraz w ich ramach cele operacyjne.

Cel strategiczny A: Efektywny i sprawny system wsparcia mieszkańców gminy wymagających pomocy:

- Cel operacyjny A.1: Efektywne włączenie społeczne – efektywne wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem,
- Cel operacyjny A.2: Dogodne warunki rozwoju rodzin,
- Cel operacyjny A.3: Poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

Cel strategiczny B: Podnoszenie aktywności mieszkańców i wzbogacanie oferty gminy wpływającej na postawy i kondycję mieszkańców

- Cel operacyjny B.1: Ograniczanie zagrożeń zdrowotnych wpływających na występowanie problemów społecznych,
- Cel operacyjny B.2: Podnoszenie aktywności zawodowej i postaw przedsiębiorczych mieszkańców,
- Cel operacyjny B.3: Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych w obszarze edukacji i kultury wpływających na postawy mieszkańców,
- Cel operacyjny B.4: Rozwój sektora organizacji pozarządowych oraz aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców.

Cel strategiczny C: Sprawne instytucje pomocy społecznej w gminie i wysokie kompetencje kadr

- Cel operacyjny C.1: Rozwój i poprawa jakości placówek i instytucji pomocy społecznej w gminie,
- Cel operacyjny C.2: Podnoszenie kwalifikacji pracowników instytucji pomocy społecznej,

— Cel operacyjny C.3: Współpraca w zakresie usług pomocy społecznej.

Cele rewitalizacyjne są bezpośrednio powiązane z celami strategicznymi i operacyjnymi gminy, wspierając integrację społeczną oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Cel 1 wpisuje się w działania związane z podnoszeniem aktywności społecznej (B.1, B.3, B.4) oraz włączeniem społecznym osób zagrożonych wykluczeniem (A.1). Cel 2 koresponduje z poprawą infrastruktury i dostępności usług (A.1, A.2, A.3), odpowiadając na potrzeby techniczne i mieszkaniowe mieszkańców obszaru rewitalizacji. Oba cele razem wspierają budowanie spójnej, aktywnej i bezpiecznej wspólnoty lokalnej.

Gminny Program Rewitalizacji realizować będzie cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzyżanowice, tj. cel operacyjny A.1. Efektywne włączenie społeczne – efektywne wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem, A.3: Poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, B.3. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych w obszarze edukacji i kultury wpływających na postawy mieszkańców, cel operacyjny A.2. Dogodne warunki rozwoju rodzin. W ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowano do wykonania projekty dotyczące integracji i aktywizacji mieszkańców, poprawy jakości przestrzeni publicznych i budynków użyteczności publicznej oraz poprawy stanu budynków mieszkalnych będących w zasobie mieszkaniowy gminy.

Zgodność z dokumentami regionalnymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 jest nie tylko spójny z dokumentami strategicznymi gminy, lecz także z dokumentami na poziomie województwa. Spójność tą opisano poniżej.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Dokument został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030" jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+", uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Wizja rozwoju województwa śląskiego brzmi: „Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku”.

Osiągnięcie zarysowanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku

2030. Ostateczny kształt celów oraz uszczegóławiających je kierunków działań jest rezultatem zarówno analiz społeczno-gospodarczych, jak i szerokich konsultacji społecznych, w tym w ramach warsztatów subregionalnych.

CEL STRATEGICZNY A

Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej

Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka

- Dywersyfikacja struktury gospodarczej i rozwój gospodarki 4.0, w tym wsparcie procesów automatyzacji, uelastycznienia i digitalizacji produkcji przedsiębiorstw oraz wzmocnienie kompetencji aktualnych i przyszłych kadr przemysłu.
- Rozwój infrastruktury ułatwiającej lokowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, w tym stref aktywności gospodarczej, Polskiej Strefy Inwestycji, parków technologicznych, przemysłowych oraz klastrów ze szczególnym uwzględnieniem klastrów ze statusem Krajowego Klastra Kluczowego.
- Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.
- Promocja gospodarcza i podnoszenie jakości usług otoczenia biznesu, działających na rzecz umiędzynarodowienia działalności firm oraz klastrów.
- Rozwój współpracy przedsiębiorstw, w tym w ramach klastrów i sieci.
- Promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego.

Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka

- Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych.
- Rozwój i aktywizacja oraz przyciąganie zasobów ludzkich, w szczególności w obszarach - regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.
- Wsparcie szkół wyższych, instytucji i organizacji badawczych, w tym rozwój potencjału kadrowego w zakresie tworzenia rozwiązań innowacyjnych i kreatywnych, w tym patentów oraz ich komercjalizacji we współpracy z sektorem gospodarczym.
- Wsparcie uczestnictwa regionalnych podmiotów, zwłaszcza uczelni, w europejskiej i globalnej przestrzeni badawczej.
- Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm, w tym start-upów, opartych na potencjałach regionu oraz wykorzystujących technologie rozwijane w regionie,

w szczególności w obszarach regionalnych i inteligentnych specjalizacji oraz przemysłów kreatywnych.

- Wsparcie umiędzynarodowiania, usieciowienia podmiotów regionalnych w procesie kreowania innowacji oraz współpracy interdyscyplinarnej

Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość

- Wsparcie tworzenia i rozwój MŚP (szczególnie start-upów), w tym podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników, jakości usług otoczenia biznesu oraz promocja produktów lokalnych i tradycyjnych, wspieranie wdrażania technologii cyfrowych.
- Wsparcie produkcji oraz sprzedaży lokalnych produktów rolnych i spożywczych na lokalnych rynkach, wsparcie dostosowania sektora rolniczego do zmian klimatu.
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.
- Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystyczne.

CEL STRATEGICZNY B

Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca

Cel operacyjny B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych

- Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii.
- Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych.
- Tworzenie atrakcyjnych warunków pracy dla pracowników związanych z ochroną zdrowia, w tym wsparcie dla podnoszenia kwalifikacji oraz kształcenie nowych kadr.
- Podnoszenie kwalifikacji kadr i dostosowanie do aktualnych potrzeb systemu pomocy społecznej.
- Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz wykluczonych społecznie.
- Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.
- Rozwój sektora srebrnej gospodarki oraz rozwój, integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych.
- Integracja imigrantów poprzez ich włączenie w życie społeczne i zawodowe oraz tworzenie więzi w ramach społeczności lokalnych.

Cel operacyjny B.2. Aktywny mieszkaniec

- Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.
- Promowanie, upowszechnianie i ochrona dziedzictwa kulturowego.
- Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych, w tym zapewniającą dostępność urbanistyczno-architektoniczną dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Promocja i wsparcie podmiotów ekonomii społecznej.
- Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Wsparcie przekwalifikowania zawodowego i nabywania nowych kompetencji przez osoby objęte procesem transformacji gospodarczej.
- Wzmocnienie świadomości i budowanie tożsamości narodowej oraz regionalnej.

Cel operacyjny B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki

- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do nowoczesnej oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania, odpowiadającej wyzwaniom społecznym i gospodarczym, w tym rynku pracy.
- Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów z uwzględnieniem umiejętności emocjonalnych oraz psychospołecznych, niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu oraz swobodnego poruszania się na rynku pracy.
- Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji kadry dydaktycznej na wszystkich poziomach nauczania.
- Rozwój umiejętności, kompetencji i kwalifikacji społeczeństwa informacyjnego.
- Rozwój współpracy podmiotów edukacyjnych w wymiarze międzysektorowym i międzynarodowym, w tym na rzecz dualnego kształcenia zawodowego.
- Podnoszenie konkurencyjności i atrakcyjności ośrodków akademickich i placówek szkolnictwa wyższego w regionie.
- Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego oraz promocja uczenia się przez całe życie.

CEL STRATEGICZNY C

Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni

Cel operacyjny C.1. Wysoka jakość środowiska

- Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza.

- Przeciwdziałanie skutkom i ograniczenie negatywnego wpływu eksploatacji górniczej na środowisko, w tym na tkankę miejską.
- Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.
- Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korzyści ekologicznych.
- Promocja i rozwój zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, w tym ograniczenie wytwarzania odpadów oraz prawidłowa segregacja odpadów przez wytwórców.
- Wsparcie działań na rzecz redukcji hałasu oraz zmniejszania jego uciążliwości.
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.

Cel operacyjny C.2. Efektywna infrastruktura

- Poprawa powiązań transportowych poprzez ich przywrócenie, rozbudowę, modernizację i zarządzanie infrastrukturą wzmacniającą dostępność i spójność regionu, w tym w zakresie dróg, linii kolejowych, szlaków wodnych oraz dróg rowerowych, a także wsparcie działań na rzecz wzrostu bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.
- Rozwój infrastruktury lotniczej i okołolotniczej o znaczeniu międzynarodowym i regionalnym oraz poprawa jej dostępności w szczególności MPL „Katowice” w Pyrzowicach.
- Wsparcie rozwoju transportu intermodalnego i multimodalnego, w tym rozwój centrów logistycznych o znaczeniu międzynarodowym o wysokiej dostępności transportowej.
- Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE.
- Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.

Cel operacyjny C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu

- Rekultywacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne, rekreacyjne.
- Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast oraz osiedli mieszkaniowych i starych dzielnic.

- Adaptacja terenów miejskich i wiejskich do zmian klimatu, w tym wsparcie opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zintegrowanych miejskich ekosystemów.
- Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.
- Rozwój zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, w tym tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, z uwzględnieniem racjonalizacji świadczenia usług publicznych.
- Wsparcie wdrażania koncepcji „smart cities”.
- Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.
- Poprawa dostępności transportu zbiorowego na obszarach peryferyjnych i transgranicznych.

CEL STRATEGICZNY D

Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym

Cel operacyjny D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny

- Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.
- Budowanie trwałych partnerstw wewnątrzregionalnych i międzysektorowych.
- Zarządzanie poprzez wzmacnianie znaczenia i wdrażanie instrumentów terytorialnych w polityce regionalnej.
- Rozwój partycypacji społecznej w procesie kreowania i wdrażania polityk rozwoju.

Cel operacyjny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu

- Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną.
- Lokalizacja w regionie siedzib oraz przedstawicielstw instytucji o znaczeniu międzynarodowym i krajowym.
- Organizacja flagowych wydarzeń biznesowych, naukowych, sportowych, kulturalnych promujących województwo i wykorzystujących unikatowe atuty regionu.
- Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.
- Ponadregionalna, transgraniczna i transnarodowa promocja śląskiego rynku pracy.

Cel operacyjny D.3. Nowoczesna administracja publiczna

- Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym.
- Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego, w tym poprzez rozwój infrastruktury, wyposażenia służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne i powszechne oraz zapewnienie sprawnego systemu zarządzania kryzysowego.
- Rozwój i integracja e-usług publicznych.
- Rozwój umiejętności i kompetencji pracowników administracji publicznej.

Cele określone w Gminnym Programie Rewitalizacji (GPR) gminy Krzyżanowice stanowią praktyczne rozwinięcie i realizację założeń Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego. GPR przekłada strategiczne priorytety województwa — obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne — na konkretne działania lokalne. Program ten wpisuje się w wojewódzką wizję poprawy jakości życia mieszkańców i integracji społecznej, poprzez projekty skoncentrowane na modernizacji infrastruktury technicznej, kształtowaniu przyjaznych przestrzeni publicznych oraz wspieraniu inicjatyw społeczno-kulturalnych.

Realizacja GPR stanowi odpowiedź na wojewódzki postulat aktywizacji społecznej i rozwoju zrównoważonego — działania rewitalizacyjne obejmujące poprawę warunków życia, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie lokalnej tożsamości i potencjału wspólnotowego. Tym samym GPR przekłada cele strategiczne na operacyjne, stanowiąc narzędzie wdrażania polityk rozwoju regionalnego w skali gminy. Synergia między dokumentami widoczna jest w ich wspólnym dążeniu do tworzenia zintegrowanych, funkcjonalnych i przyjaznych przestrzeni, co przyczynia się do spójnej realizacji celów rozwojowych na poziomie lokalnym i regionalnym.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Plan 2020+)

Dokument został przyjęty uchwałą nr V/26/2/1016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.

Cele polityki przestrzennej województwa:

1. Nowoczesna gospodarka – promocja gospodarczego wzrostu i innowacji

Dla realizacji celu przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej:

1.1. Tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii.

1.2. Wzmocnienie funkcji metropolitalnych ośrodka wojewódzkiego oraz wspieranie rozwoju funkcji

metropolitalnych ośrodków regionalnych.

1.3. Poprawa dostępności wewnętrznej regionu

Oczekiwane rezultaty: Skonsolidowany Śląski Obszar Metropolitalny będzie obszarem dynamicznego rozwoju gospodarczego, opartego na innowacyjności przedsiębiorstw oraz przemysłach kreatywnych, przyciągającym wysokiej jakości kapitał ludzki, konkurencyjnym w stosunku do innych metropolii w kraju i Europie.

2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych

Dla realizacji celu przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej:

2.1 Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów.

2.2 Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych.

2.3 Poprawa wewnętrznej integracji regionu.

Oczekiwane rezultaty: Spójność społeczno-gospodarcza i przestrzenna oparta na wykorzystaniu potencjału terytorialnego, zapewnia mieszkańcom korzystne warunki dla rozwoju rodzin, dostęp do usług publicznych oraz bezpieczeństwo, przeciwdziałając niekorzystnym zmianom demograficznym i przyczyniając się jednocześnie do wsparcia tempa wzrostu i rozwoju całego regionu.

3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego

Dla realizacji celu przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej:

3.1 Ochrona zasobów środowiska.

3.2 Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach miejskich.

3.3 Kształtowanie krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich.

Oczekiwane rezultaty: Zrównoważona przestrzeń województwa godząca interesy użytkowania terenu z wymogami jego ochrony, z prawidłowo funkcjonującym systemem ekologicznym, uwzględniającym zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności, harmonijnie ukształtowanym krajobrazem kulturowym, zapewniająca obecnemu i przyszłym pokoleniom wysoką jakość życia.

4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązanie regionu

Dla realizacji celu przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej:

4.1 Rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej.

4.2 Rozwój ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej.

4.3 Rozwijanie współpracy międzyregionalnej.

Oczekiwane rezultaty: Województwo śląskie stanowi ważny węzeł o rozległej i dynamicznej strukturze sieciowej, gwarantującej integrację regionu z otoczeniem, efektywnie wykorzystującej dostępne potencjały i zasoby.

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) gminy Krzyżanowice stanowi istotny instrument wdrażania założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przenosząc jego strategiczne kierunki na poziom działań lokalnych. Spójność tych dokumentów widoczna jest w zgodności celów związanych z rozwojem społeczno-gospodarczym, poprawą jakości infrastruktury oraz ochroną środowiska.

Działania przewidziane w GPR, takie jak integracja społeczna, modernizacja infrastruktury technicznej i ekologicznej czy poprawa jakości życia mieszkańców, wpisują się bezpośrednio w cele wojewódzkie ukierunkowane na zapewnienie równomiernego dostępu do usług publicznych i rewitalizację obszarów o niższym standardzie życia. Program realizuje również priorytety wojewódzkie w zakresie ochrony środowiska i zasobów naturalnych poprzez inwestycje w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną, odnowę przestrzeni publicznych oraz działania sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi.

Ponadto GPR wspiera cel województwa dotyczący wewnętrznej spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej regionu poprzez poprawę dostępności, zarówno infrastrukturalnej, jak i społecznej. Modernizacja techniczna oraz wspieranie integracji lokalnych społeczności przekładają się na realizację idei terytorialnej równowagi i wzmacniania powiązań funkcjonalnych, co stanowi kluczowy element polityki przestrzennej województwa.

4. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja zawiera opis stanu docelowego w wyniku przeprowadzenia rewitalizacji w wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym. Wizja stanowi podstawę określenia celów i kierunków działań, w ramach których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wizja podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji po realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji:

„Gmina Krzyżanowice jest miejscem zapewniającym wysoką jakość życia swoim mieszkańcom. Społeczność lokalna aktywnie uczestniczy w działaniach sprzyjających jej rozwojowi, zdobywając nowe umiejętności i perspektywy zawodowe. Przestrzeń publiczna została dostosowana do potrzeb wszystkich użytkowników, oferując przyjazne otoczenie sprzyjające wypoczynkowi i rekreacji na świeżym powietrzu.

Innowacyjne rozwiązania architektoniczne, jak odnowa zabytkowego mostu granicznego oraz rozwój infrastruktury ścieżek pieszko-rowerowych, zapewniają komfort, bezpieczeństwo i wspierają integrację mieszkańców. Mieszkańcy o szczególnych potrzebach, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, są traktowani na równi, a wszystkie udogodnienia i usługi są dostępne i dostosowane do ich potrzeb. Dzięki skutecznym działaniom rewitalizacyjnym wyzwania społeczne w gminie uległy zmniejszeniu, co przyczynia się do podniesienia jakości życia.

Gmina Krzyżanowice oferuje atrakcyjną i estetycznie przyjemną przestrzeń dla swoich mieszkańców. Wprowadzono szeroką ofertę kulturalną, sportową i rekreacyjną, skierowaną do wszystkich grup wiekowych. Dzięki tym rozwiązaniom społeczność lokalna buduje silne więzi i każdy czuje się częścią wspólnoty.

Miejscowości Chałupki, Rudyszwałd i Nowa Wioska rozwijają się zarówno społecznie, jak i gospodarczo. Infrastruktura drogowa oraz rozbudowana sieć kanalizacyjna i wodociągowa na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji została zaprojektowana z myślą o bezpieczeństwie i ochronie środowiska. Władze lokalne podejmują działania zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych poprzez modernizację budynków użyteczności publicznej i wdrażanie ekologicznych źródeł energii. Wszystkie te działania sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi gminy, przyczyniają się do poprawy jej wizerunku, a także przyciągają inwestycje i wspierają rozwój lokalnej gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy”.

5. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Sformułowana w rozdziale powyżej wizja stanu podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji będzie możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji celów oraz odpowiadających im kierunków działań. Głównym zamierzeniem rewitalizacji jest ograniczenie zdiagnozowanych problemów przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W ramach celów rewitalizacji określono kierunki działań, jakie należy podjąć, aby wyprowadzić podobszary rewitalizacji wchodzące w skład obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Każdemu z celów przypisano zjawiska problemowe, którym odpowiada dany cel oraz podobszary rewitalizacji, w ramach obszaru rewitalizacji, dla których cel ma priorytetowe znaczenie. Ponadto określono mierniki osiągnięcia celu, które powinny być mierzone podczas okresowej oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice oraz po zakończeniu wdrażania Programu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane w ramach 2 celów rewitalizacji:

Cel 1. Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców dzięki rozwojowi przestrzeni wspólnej i wsparcie lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych

Osiągnięcie celu zapewniają działania zmierzające do zwiększenia zaangażowania społeczności lokalnej oraz wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania obejmą organizację warsztatów, kursów i spotkań integracyjnych w obiektach znajdujących się na podobszarach rewitalizacji, w ramach obszaru rewitalizacji. Stworzenie przestrzeni do rozwoju kompetencji społecznych i zawodowych sprzyjać będzie integracji różnych grup wiekowych i społecznych, a także wspierać młodzież i seniorów w aktywnej roli w społeczności. Ponadto, dzięki programom rekreacyjnym oraz klubom zainteresowań, dzieci i młodzież będą miały możliwość rozwijania pasji i spędzania czasu wolnego w sposób konstruktywny i bezpieczny.

Cel 2. Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego

Osiągnięcie celu obejmuje modernizację i dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, aby mogły się w nich odbywać działania aktywizujące i integrujące wszystkich mieszkańców bez względu na ich pochodzenie. Tego typu działania stworzą bezpieczne i estetyczne miejsca spotkań oraz przyczynią się do polepszenia jakości życia mieszkańców, wspierając zrównoważony rozwój i integrację społeczności lokalnej. Ponadto osiągnięcie celu obejmuje prace nad budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, co przyczyni się do poprawy warunków sanitarnych i ochrony środowiska. Dodatkowo planuje się także remont lokali socjalnych i komunalnych w celu poprawy jakości mieszkalnictwa na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Cel ten jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy w sferze technicznej i funkcjonalno-przestrzennej na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.

Tabela 54. Cele rewitalizacji

Cel	Kierunek działania	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Podobszary rewitalizacji w obszarze rewitalizacji, dla której cel ma priorytetowe znaczenie	Mierniki osiągnięcia celu
Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców dzięki rozwojowi przestrzeni wspólnej i wsparcie lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Starzenie się społeczeństwa, Rynek pracy, Edukacja, Bezrobocie, Niepełnosprawność, Ubóstwo, Niski stopień przedsiębiorczości	Podobszar Chałupki, Podobszar Rudyszwałd, Podobszar Nowa Wioska	Udział liczby osób wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze, Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze, Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze, Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze, Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze, Udział liczby osób z przesłanką o ubóstwie do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze,

Cel	Kierunek działania	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Podobszary rewitalizacji w obszarze rewitalizacji, dla której cel ma priorytetowe znaczenie	Mierniki osiągnięcia celu
				Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze
	Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego	Spadek liczby ludności, Ubóstwo, Zagrożenie przestępczością, Bezpieczeństwo rodzin,	Podobszar Chałupki, Podobszar Rudyszwałd, Podobszar Nowa Wioska	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze, Udział liczby osób z przesłanką o ubóstwie do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze, Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze, Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze,
Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego	Dostosowanie obiektów i przestrzeni do prowadzenia działań społecznych	Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością,	Podobszar Chałupki, Podobszar Rudyszwałd, Podobszar Nowa Wioska	Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej,
	Poprawa warunków mieszkaniowych i sanitarnych	Przekroczenie standardów powietrza, Niewystarczający stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niewystarczający stopień skanalizowania budynków znajdujących się	Podobszar Chałupki, Podobszar Rudyszwałd, Podobszar Nowa Wioska	Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze, Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Cel	Kierunek działania	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Podobszary rewitalizacji w obszarze rewitalizacji, dla której cel ma priorytetowe znaczenie	Mierniki osiągnięcia celu
		w mieszkaniowym zasobie gminy, Niewystarczający stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych		lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków, Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych
	Wzmacnianie systemu wsparcia dziennego	Starzenie się społeczeństwa Niepełnosprawność Niewystarczający dostęp do obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością	Podobszar Chałupki, Podobszar Rudyszwałd, Podobszar Nowa Wioska	Udział liczby osób wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze, Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze, Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej,

Źródło: Opracowanie własne

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podejmowane będą bezpośrednio w celu eliminacji lub ograniczenia niepożądanych zjawisk zdiagnozowanych w podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Działania mogą być realizowane przez Gminę Krzyżanowice, ale także przez innych interesariuszy procesu rewitalizacji, niezależnie lub w porozumieniu z Gminą Krzyżanowice.

W ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono działania, które będą realizowane głównie przez Gminę Krzyżanowice lub jej jednostki organizacyjne.

6.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i określone cele rewitalizacji. Bez ich realizacji nie będzie możliwe osiągnięcie zakładanych celów i poprawa sytuacji w podobszarach rewitalizacji. Część przedsięwzięć dedykowana jest wybranym jednostkom osadniczym - podobszarom, które stanowią obszar rewitalizacji, a część realizowana będzie z uwzględnieniem wszystkich podobszarów rewitalizacji i skierowana jest do wszystkich jego mieszkańców.

Szczegółowe powiązania i komplementarność pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami omówiono w rozdziale 6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 55. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Cel rewitalizacji: Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców dzięki rozwojowi przestrzeni wspólnej i wsparcie lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych								
Kierunek działania: Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluceniem społecznym								
1. Integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Zajęcia integrujące dla osób starszych i ze szczególnymi problemami na terenie gminy Krzyżanowice będą prowadzone przez specjalistów w zakresie organizacji tego typu spotkań. Będą to zajęcia zapewniające równość wszystkim uczestnikom pozwalające nabyć nowe umiejętności i kompetencje osobom starszym i ze szczególnymi potrzebami. Celem wdrożenia niniejszych działań jest zwiększenie udziału osób zagrożonych wykluceniem społecznym i zawodowym poprzez udzielenie im wsparcia w postaci szkoleń, warsztatów, doradztwa oraz wydarzeń integracyjnych. Dzięki tym działaniom osoby mieszkające w Gminie Krzyżanowice będą mogły nabyć nowe umiejętności, poprawić sytuację życiową i zawodową, a także zacieśnić więzi z lokalną społecznością, co przyczynia	Chałupki (Wiejskie Centrum Wypoczynku i Rekreacji, świetlica wiejska Fabryczna 5, 47-460 Chałupki, Centrum Górnej Odry Bogumińska 25, 47-460 Chałupki), Rudyszwałd (świetlica wiejska Główna 31, 47-460 Rudyszwałd), Nowa Wioska (świetlica wiejska Główna 13, 47-450 Nowa Wioska)	250 000,00	Rezultaty: Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, Ożywienie społeczne mieszkańców, Nabycie nowych kompetencji przez osoby zamieszkujące podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji Wskaźniki: Liczba ludności biorącej udział w działaniach integracyjnych, Liczba osób posiadających nowe umiejętności,	Działania w swoim zamierzeniu skierowane są do osób ze szczególnymi potrzebami, Przygotowanie materiałów edukacyjnych dla osób ze szczególnymi problemami, Organizacja działań w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	2024-2030	Konflikty i napięcia między różnymi grupami lub mieszkańcami, Brak chętnych do uczestnictwa w zajęciach

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		się do skuteczniejszej integracji i zmniejszenia ryzyka marginalizacji.			Liczba nowych działalności gospodarczych, Liczba osób bezrobotnych Sposób oceny: Listy obecności, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			
Kierunek działania: Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego								
2. Działania aktywizujące i integrujące dzieci i młodzież	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	W ramach zadania przewidziano szeroki program zajęć, mających na celu zapewnienie młodym mieszkańcom możliwości rozwijania swoich pasji i integracji z rówieśnikami w bezpiecznym, inspirującym środowisku. Planowane aktywności obejmą różne formy spędzania czasu, w tym zajęcia na świeżym powietrzu, takie jak gry zespołowe, treningi sportowe i zabawy ruchowe, które promują zdrowy styl życia i aktywność fizyczną. Dodatkowo organizowane będą spotkania klubowe, w tym np. klub sportowy czy klub młodego piosenkarza, które pozwolą dzieciom i młodzieży rozwijać swoje	Chałupki (Wiejskie Centrum Wypoczynku i Rekreacji, świetlica wiejska Fabryczna 5, 47-460 Chałupki, Centrum Górnej Odry Bogumińska 25, 47-460 Chałupki), Rudyszwałd (świetlica wiejska Główna 31, 47-460 Rudyszwałd), Nowa Wioska (świetlica wiejska Główna 13, 47-450 Nowa Wioska)	250 000,00	Rezultaty: Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, Ożywienie społeczne mieszkańców, Zapewnienie ciekawych i rozwijających zajęć dzieciom i młodzieży zamieszkującej podobszary rewitalizacji, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji	Działania w swoim zamierzeniu skierowane są do osób ze szczególnymi potrzebami, Przygotowanie materiałów edukacyjnych dla osób ze szczególnymi problemami, Organizacja działań w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami	2024-2030	Konflikty i napięcia między różnymi grupami lub mieszkańcami, Brak chętnych do uczestnictwa w zajęciach

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		talenty artystyczne i sportowe. Każda z tych inicjatyw będzie dostosowana do różnych grup wiekowych, aby odpowiedzieć na specyficzne potrzeby uczestników oraz wspierać ich indywidualny rozwój. Celem tego projektu jest nie tylko zapewnienie ciekawego sposobu spędzania wolnego czasu, ale również wzmacnianie poczucia wspólnoty i przynależności do lokalnego środowiska. Działania mają na celu integrowanie młodych ludzi, pomaganie im w budowaniu przyjaźni, rozwijaniu pewności siebie oraz nauce współpracy. Projekt wspiera rozwój umiejętności społecznych i emocjonalnych, kładąc fundament pod dalsze działania rewitalizacyjne i tworząc bardziej zjednoczoną, aktywną społeczność.			Wskaźniki: Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w działaniach aktywizujących integracyjnych, Liczba zajęć zorganizowanych dla dzieci i młodzieży Sposób oceny: Listy obecności, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			
Cel rewitalizacji: Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego								
Kierunek działań: Dostosowanie obiektów i przestrzeni do prowadzenia działań społecznych								
3. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Zadanie obejmuje zagospodarowanie parku przypałacowego w Chałupkach, budowę ścieżek rowerowych na Meandry rzeki Odry oraz wzdłuż ul. Raciborskiej oraz	Chałupki (park przypałacowy przy zamku w Chałupkach, ul Bogumińska 30, ścieżka na Meandry rzeki	4 500 000,00	Rezultaty: Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej,	Uniwersalne projektowanie	2024-2030	Zakłócenia w codziennym życiu mieszkańców związane z pracami budowlanymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		rewitalizację mostu zabytkowego granicznego Chałupki-Bohumin. Zadanie ma na celu ożywienie podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, zwiększając jego atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną oraz poprawiając dostępność terenów przygranicznych. Zagospodarowanie parku przypałacowego w Chałupkach stworzy nowe miejsce wypoczynku dla mieszkańców i odwiedzających, natomiast budowa ścieżek rowerowych pozwoli na wygodne przemieszczanie się i podziwianie przyrody Meandrów Odry. Rewitalizacja zabytkowego mostu Chałupki-Bohumin podkreśli historyczne znaczenie miejsca, łącząc społeczności po obu stronach granicy i wspierając rozwój turystyki w regionie.	Odry, ścieżka wzdłuż ul. Raciborskiej, most zabytkowy graniczny Chałupki-Bohumin)		Zwiększenie liczby ścieżek rowerowych, Poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej Wskaźniki: Liczba powstałych ścieżek rowerowych, Powierzchnia zagospodarowanego obszaru Sposób oceny: Protokół odbioru, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			
Kierunek: Poprawa warunków mieszkaniowych i sanitarnych								
4. Przeprowadzenie robót budowlanych w lokalach socjalnych i komunalnych zapewniających wysoką jakość życia	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Zadanie polega na przeprowadzeniu robót budowlanych w lokalach socjalnych i komunalnych przy ul. Granicznej na terenie jednostki Rudyszwałd, wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia. Realizacja	Rudyszwałd (lokalne komunalne/socjalne przy ul. Granicznej: Graniczna 24 (2 lokale), Graniczna 30 (4 komunalne),	2 500 000,00	Rezultaty: Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej,	Uniwersalne projektowanie	2024-2030	Zakłócenia w codziennym życiu mieszkańców związane z pracami budowlanymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		tego zadania wiąże się z rozwojem mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego, powiązanego z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej.	Graniczna 22 (4 lokale) 47-460 Rudyszwałd)		Zapewnienie wysokiej jakości mieszkalnictwa Wskaźniki: Liczba wyremontowanych lokali socjalnych i komunalnych Sposób oceny: Protokół odbioru, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			
Kierunek działań: Dostosowanie obiektów i przestrzeni do prowadzenia działań społecznych								
5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Realizacja zadania polega na przystosowaniu obiektów na terenie gminy Krzyżanowice i zakupu wyposażenia w celu ich przystosowania do organizacji działań integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną. Budynki, które zostaną doposażone to Wiejskie Centrum Wypoczynku i Rekreacji w Chałupkach, świetlica wiejska w Chałupkach, Centrum Górnej Odry w Chałupkach, świetlica wiejska w Rudyszwałdzie i świetlica wiejska w Nowej Wiosce. Natomiast modernizacji	Chałupki (Wiejskie Centrum Wypoczynku i Rekreacji, świetlica wiejska Fabryczna 5, 47-460 Chałupki, Centrum Górnej Odry Bogumińska 25, 47-460 Chałupki), Rudyszwałd (świetlica wiejska Główna 31, 47-460 Rudyszwałd), Nowa Wioska (świetlica wiejska Główna 13, 47-450 Nowa Wioska)	10 000 000,00	Rezultaty: Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej, Poprawa jakości powietrza Wskaźniki: Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych modernizacji, Liczba doposażonych budynków użyteczności publicznej,	Uniwersalne projektowanie	2024-2030	Zakłócenia w codziennym życiu mieszkańców związane z pracami budowlanymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		zostanie poddana świetlica wiejska w Nowej Wiosce. Planowanie w jej obrębie działania to przeprowadzenie termomodernizacji i wymiana źródła ciepła. Celem tego zadania jest stworzenie przestrzeni sprzyjających integracji i aktywizacji mieszkańców, co wzmocni więzi społeczne i podniesie jakość życia na podobozarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji . Doposażenie obiektów, takich jak świetlice wiejskie i centra rekreacyjne, umożliwi organizację spotkań, warsztatów i wydarzeń kulturalnych, odpowiadając na potrzeby lokalnej społeczności. Termomodernizacja świetlicy w Nowej Wiosce dodatkowo poprawi jej efektywność energetyczną, zapewniając komfortowe warunki użytkowania przez cały rok. Inwestycja wspiera rozwój społeczny i wzmacnia poczucie wspólnoty, tworząc miejsca przyjazne mieszkańcom w różnym wieku.			Liczba budynków poddanych termomodernizacji, Liczba wymienionych źródeł ciepła Sposób oceny: Protokół odbioru, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			
6. Rewitalizacja budynku byłego Dworca PKP w Chałupkach	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Zadanie rewitalizacji budynku byłego dworca PKP w Chałupkach obejmuje odnowienie i przekształcenie obiektu w Centrum	Chałupki (ul. Powstańców Śląskich 30, 47-460 Chałupki)	7 350 000,00	Rezultaty: Poprawa estetyki i funkcjonalności	Uniwersalne projektowanie	2025-2028	Zakłócenia w codziennym życiu mieszkańców związane

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Turystyczne Pogranicza Morawsko-Śląskiego. Inicjatywa ma na celu przywrócenie funkcji obsługi ruchu pasażerskiego oraz stworzenie miejsca, które będzie przyciągać turystów i promować historię kolejnictwa oraz atrakcje regionu. Centrum zaoferuje interaktywne wystawy, makiety kolejowe i multimedialne prezentacje, które przybliżą rozwój kolei oraz atrakcje turystyczne Krainy Górnej Odry. Projekt ma służyć zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym, wspierając rozwój społeczny i ekonomiczny przygranicznego obszaru Chałupek oraz budując atrakcyjny punkt na mapie turystycznej regionu			przestrzeni publicznej, Przywrócenie obsługi ruchu pasażerskiego, Wprowadzenie nowych funkcji budynku Wskaźniki: Liczba budynków poddanych rewitalizacji Sposób oceny: Protokół odbioru, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			z pracami budowlanymi
Kierunek działań: Wzmacnianie systemu wsparcia dziennego								
7. Tworzenie i rozwój placówek dziennego pobytu i centrum usług społecznych	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	Zadanie obejmuje utworzenie placówki dziennego pobytu w budynku po posterunku Policji, przy ul. Bogumińskiej w Chałupkach. Działanie to przyczyni się do rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, w tym opieki wytchnieniowej (opieka zastępcza na czas odpoczynku/nieobecności opiekuna faktycznego) w formie dziennej lub	Chałupki (budynek byłego posterunku Straży granicznej i Policji przy ul. Bogumińskiej 23, 47-460 Chałupki)	2 300 000,00	Rezultaty: Poprawa jakości usług świadczonych w społeczności lokalnej, Zapewnienie równości do usług publicznych osobom wykluczonym społecznie,	Uniwersalne projektowanie	2024-2030	Zakłócenia w codziennym życiu mieszkańców związane z pracami budowlanymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		krótkookresowego pobytu całodobowego świadczonych na rzecz osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę. Zadanie to obejmuje także zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku.			Minimalizacja wykluczenia społecznego Wskaźniki: Liczba powstałych obiektów Sposób oceny: Protokół odbioru, Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice			

Źródło: Opracowanie własne

Przedsięwzięcie obejmujące zagospodarowanie parku przypałacowego w Chałupkach, budowę ścieżek rowerowych na Meandry rzeki Odry oraz wzdłuż ul. Raciborskiej, a także rewitalizację mostu zabytkowego granicznego Chałupki-Bohumin, realizowane jest poza granicami wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Niemniej jednak, realizacja tych działań jest kluczowa dla procesu rewitalizacji, ponieważ mają one bezpośredni wpływ na poprawę jakości przestrzeni publicznej, jej funkcjonalności oraz dostępności dla mieszkańców podobszarów rewitalizacji.

Wpływ na mieszkańców podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji: Tereny i obiekty objęte projektem, mimo że znajdują się poza granicami wyznaczonych podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, pełnią kluczową rolę dla społeczności tych podobszarów. Będą to miejsca rekreacji, przestrzenie integracyjne, tereny zielone i obiekty infrastrukturalne, które poprawią jakość życia mieszkańców rewitalizowanych podobszarów. W efekcie, mieszkańcy zyskają dostęp do przestrzeni sprzyjających integracji społecznej, wypoczynkowi oraz organizowaniu wydarzeń kulturalnych i społecznych. Z tego względu, projekt ma charakter wspierający proces odbudowy więzi społecznych, co jest jednym z głównych celów rewitalizacji.

Brak odpowiednich miejsc na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji: Na podobszarach podlegających rewitalizacji nie ma dostępnych terenów należących do Gminy, które mogłyby zostać zagospodarowane w podobny sposób. Projekt realizowany poza wyznaczonymi podobszarami rewitalizacji wypełnia tę lukę, zapewniając mieszkańcom rewitalizowanych podobszarów odpowiednie przestrzenie do aktywności fizycznej, rekreacji, odpoczynku i integracji społecznej. Choć realizacja projektów odbywa się poza podobszarami rewitalizacji, to oferta skierowana będzie w pierwszej kolejności do mieszkańców podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego.

Specyfika projektów i realizacja celów programu rewitalizacji: Realizacja projektu poza podobszarami rewitalizacji jest uzasadniona jego specyfiką. Przedsięwzięcia te, mimo że wykraczają poza granice podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, służą realizacji celów i kierunków działań programu rewitalizacji, takich jak poprawa jakości życia mieszkańców, integracja społeczna oraz zwiększenie dostępności do przestrzeni publicznych. Projekt ma na celu także zachęcenie mieszkańców do aktywnego spędzania czasu, poprawiając tym samym jakość życia, zdrowie i dobrostan, w tym w szczególności osób starszych, które mogą korzystać z tych terenów rekreacyjnych.

Kontynuacja infrastruktury poza granicami podobszarów rewitalizacji: Zadanie związane z budową ścieżek rowerowych ma swój początek przy granicy podobszarów rewitalizacji i

kontynuuje się poza tym nimi. Pełna realizacja zakresu tego projektu jest niezbędna, aby osiągnąć pożądane rezultaty i zminimalizować niekorzystne zjawiska, które zostały wskazane w diagnozie. Budowa ścieżek rowerowych poza granicami podobszarów rewitalizacji pozwoli na stworzenie spójnej infrastruktury komunikacyjnej, która będzie służyć mieszkańcom całego obszaru gminy.

Zasoby przyrodnicze i turystyczne Chałupek: Zasoby przyrodnicze i turystyczne obszaru Chałupek, na których realizowane będą niektóre elementy projektu, są bogate, ale koncentrują się głównie poza granicami podobszarów rewitalizacji. Ze względu na specyfikę podobszarów rewitalizacji, które nie obejmują większych terenów niezamieszkałych, realizacja działań rewitalizacyjnych poza wyznaczonymi podobszarami rewitalizacji pozwala na efektywne wykorzystanie tych zasobów w ramach procesu rewitalizacji.

Systemowy charakter projektu: Przedsięwzięcie ma charakter systemowy, ponieważ wykracza swym zasięgiem poza podobszary rewitalizacji, ale jego realizacja przyczynia się do przezwyciężania problemów, które występują na podobszarach rewitalizowanych, w szczególności związanych z brakiem odpowiednich miejsc do integracji mieszkańców i ich aktywizacji na świeżym powietrzu. Ścieżka rowerowa i tereny rekreacyjne mają na celu zachęcenie mieszkańców do aktywnego spędzania czasu, co przyczyni się do poprawy jakości życia, zdrowia oraz zmniejszenia wykluczenia społecznego, w tym szczególnie osób starszych.

Realizacja projektu poza podobszarami rewitalizacji, wchodzącymi w skład obszaru rewitalizacji jest w pełni uzasadniona z uwagi na jego znaczenie dla poprawy jakości życia mieszkańców rewitalizowanych podobszarów, wspieranie integracji społecznej oraz poprawę dostępności przestrzeni publicznych i infrastruktury. Projekt, mimo że częściowo wykracza poza granice rewitalizowanych podobszarów, stanowi niezbędny element całego procesu rewitalizacyjnego, który umożliwi osiągnięcie zakładanych celów programu rewitalizacji.

6.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 planowane są przedsięwzięcia uzupełniające, które mają na celu wsparcie procesu rewitalizacji i wzmocnienie efektów podstawowych działań inwestycyjnych. Działania te odnoszą się do kluczowych obszarów problemowych zidentyfikowanych w analizie potrzeb podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji i są zgodne z celami oraz kierunkami działań określonymi w GPR.

Kluczowym obszarem działań uzupełniających jest rozbudowa infrastruktury technicznej, która przyczyni się do poprawy warunków sanitarnych oraz ochrony środowiska naturalnego. W ramach tego obszaru realizowane będą następujące zadania:

- Budowa sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków – inwestycja obejmuje miejscowości Chałupki, Rudyszwałd i Nowa Wioska. Celem przedsięwzięcia jest poprawa gospodarki wodno-ściekowej, co wpłynie na ograniczenie zanieczyszczenia środowiska oraz podniesienie jakości życia mieszkańców.
- Budowa sieci wodociągowej – zadanie realizowane na tym samym obszarze, mające na celu zapewnienie mieszkańcom stałego dostępu do czystej i bezpiecznej wody pitnej. Dzięki tej inwestycji poprawi się jakość życia, a także wzrośnie atrakcyjność terenów objętych rewitalizacją.

Realizacja wymienionych przedsięwzięć uzupełniających wpisuje się w cel rewitalizacji związany z poprawą infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego. Inwestycje w system wodno-kanalizacyjny przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów sanitarnych i środowiskowych w gminie Krzyżanowice, wspierając jednocześnie rozwój społeczno-gospodarczy podobszarów objętych rewitalizacją. Realizowane będą w ramach kierunku poprawa warunków mieszkaniowych i sanitarnych.

Dodatkowo, obszary tematyczne i zagadnienia związane z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej były istotnymi kryteriami przy wyznaczaniu podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Badane wskaźniki dotyczące infrastruktury wodno-kanalizacyjnej miały kluczowe znaczenie w identyfikacji terenów wymagających interwencji, co podkreśla wagę realizowanych działań w kontekście poprawy jakości życia mieszkańców.

7. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaplanowane tak, aby realizować cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych i przyczynić się do osiągnięcia założonej wizji. Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym Programie zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań.

W tabeli poniżej przedstawiono przedsięwzięcia rewitalizacyjne w podziale na cele i kierunki działań, które będą w sposób bezpośredni realizować.

Tabela 56. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Strefa oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
1. Integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji	3. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem 4. Przeprowadzenie robót budowlanych w lokalach społecznych i komunalnych zapewniających wysoką jakość życia,	Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą komplementarne pod względem przestrzennym. Obiekty i obszary objęte projektami infrastrukturalnymi stanowią miejsca organizacji działań integrujących i aktywizujących społeczność zamieszkującą podobszary rewitalizacji. Atrakcyjnie zagospodarowane przestrzenie publiczne, takie jak parki, place zabaw czy tereny	Spółeczna, Gospodarcza, Przestrzenno-Funkcjonalna, Środowiskowa, Techniczna

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Strefa oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
	5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej, 6. Rewitalizacja budynku byłego Dworca PKP w Chałupkach, 7. Tworzenie i rozwój placówek dziennego pobytu i centrum usług społecznych	rekreacyjne, sprzyjają integracji mieszkańców, tworząc przestrzeń do wspólnych spotkań i aktywności. To może również wspierać tworzenie relacji międzypokoleniowych i budowanie lokalnej tożsamości. Ponadto atrakcyjna infrastruktura publiczna może przyciągać inwestycje, takie jak organizacja warsztatów, wydarzeń kulturalnych czy targów, co daje okazje do zatrudnienia oraz aktywizacji społecznej i zawodowej. Lepsze warunki mieszkaniowe zwiększają szanse na integrację społeczną, poprawiają samopoczucie mieszkańców oraz motywują do korzystania z pozostałych inicjatyw (np. programów aktywizacyjnych). Nowoczesne, dobrze wyposażone obiekty umożliwiają organizację różnorodnych działań edukacyjnych, kulturalnych i zawodowych, które są istotne dla integracji i aktywizacji społecznej. Dobrze zorganizowana przestrzeń publiczna przyciąga uczestników programów aktywizacyjnych. Rewitalizacja budynku byłego dworca PKP w Chałupkach i przekształcenie go w Centrum Turystyczne Pogranicza Morawsko-Śląskiego to inicjatywa o dużym potencjale wpływu na integrację i aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców podobszarów rewitalizacji. Centrum Turystyczne będzie potrzebować personelu do obsługi wystaw, prowadzenia warsztatów i organizacji wydarzeń kulturalnych, co stworzy miejsca pracy dla mieszkańców. Dla lokalnych osób bezrobotnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym to szansa na zatrudnienie i zdobycie doświadczenia zawodowego. Ponadto w Centrum będzie miejscem, w którym odbywają się lokalne wydarzenia kulturalne i edukacyjne, takie jak wystawy, spotkania, warsztaty tematyczne oraz festiwale. Takie inicjatywy wspierają budowanie więzi społecznych i pozwalają mieszkańcom angażować się w życie kulturalne regionu. Ekspozycje i wystawy, które przybliżają historię kolejnictwa oraz rozwój regionu, mogą budować poczucie dumy z lokalnego dziedzictwa wśród mieszkańców, szczególnie młodzieży. Aktywne zaangażowanie mieszkańców w takie inicjatywy wzmacnia ich tożsamość i poczucie przynależności do regionu. Placówki dziennego pobytu i centrum usług społecznych wspierają osoby starsze, dzieci, osoby niepełnosprawne i inne grupy wymagające szczególnego wsparcia, a także umożliwiają większą aktywność społeczną i zawodową ich rodzin. Wzrost zapotrzebowania na personel takich placówek tworzy miejsca pracy i sprzyja rozwijaniu kwalifikacji w zakresie opieki i wsparcia społecznego. W przypadku zadań zaplanowanych w ramach poprawy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, tj. budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przyczynią się one do rozwoju sfery gospodarczej. Wybudowane sieci stwarzają możliwość bezpośredniego podłączenia nowych budynków gospodarczych do potrzebnej infrastruktury, co ułatwia przedsiębiorcom rozpoczęcie działalności gospodarczej w zakresie odpowiednich warunków infrastrukturalnych.	

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Strefa oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
2. Działania aktywizujące i integrujące dzieci i młodzież	3. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem 4. Przeprowadzenie robót budowlanych w lokalach socjalnych i komunalnych zapewniających wysoką jakość życia, 5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej 6. Rewitalizacja budynku byłego Dworca PKP w Chałupkach	Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą komplementarne pod względem przestrzennym. Obiekty i obszary objęte projektami infrastrukturalnymi stanowią miejsca organizacji działań integrujących i aktywizujących dzieci i młodzież zamieszkującą podobszary rewitalizacji. Atrakcyjne i dobrze zagospodarowane przestrzenie publiczne sprzyjają spotkaniom oraz wspólnej zabawie i nauce, co może przyczynić się do tworzenia grup rówieśniczych i integracji z innymi mieszkańcami. Organizacja spotkań integracyjnych pozwala dzieciom i młodzieży uczestniczyć w lokalnym życiu społecznym. Ponadto poprawa standardów mieszkaniowych może również zmniejszać poczucie wykluczenia społecznego, co ma bezpośredni wpływ na dzieci i młodzież z takich rodzin, ułatwiając im integrację z rówieśnikami oraz zachęcając do udziału w zajęciach aktywizujących organizowanych przez społeczność. Zmodernizowane obiekty mogą pełnić funkcję miejsc spotkań dla młodzieży, gdzie odbywać się będą zajęcia pozaszkolne, kluby zainteresowań oraz kursy, co ułatwi młodzieży budowanie umiejętności społecznych i współpracy w grupie. Dzięki doposażeniu obiektów, zajęcia będą mogły być bardziej zróżnicowane i dostosowane do potrzeb młodych ludzi. Centrum Turystyczne może organizować warsztaty edukacyjne, pokazy i dni otwarte specjalnie dla dzieci i młodzieży. Takie wydarzenia pozwalają na integrację młodych mieszkańców i są okazją do wspólnego poznawania historii oraz kultury regionu. Współpraca projektów rewitalizacyjnych, związanych zarówno z infrastrukturą, jak i aktywizacją społeczną, tworzy warunki sprzyjające działaniom integracyjnym i aktywizującym dla dzieci i młodzieży. Dzięki rozbudowie przestrzeni publicznych, poprawie jakości lokali socjalnych i komunalnych, doposażeniu obiektów użyteczności publicznej i stworzeniu Centrum Turystycznego, region może zaoferować młodzieży szeroką gamę atrakcyjnych zajęć edukacyjnych i integracyjnych. To długofalowa inwestycja w rozwój lokalny, wspierająca zarówno młode pokolenie, jak i społeczność jako całość.	Spółeczna, Środowiskowa, Techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Projekty rewitalizacyjne uzupełniają się wzajemnie pod względem przestrzennym. W ramach podobszarów rewitalizacji realizowane będą projekty infrastrukturalne, które będą obejmować również działania społeczne. Celem rewitalizacji jest poprawa dostępności przestrzeni publicznych, co sprawi, że staną się one bardziej atrakcyjne. Będą one miejscem spotkań nie tylko dla mieszkańców podobszarów rewitalizowanych, którzy są zagrożeni wykluczeniem społecznym, ale także dla osób z pozostałych części gminy, które nie zostały objęte procesem rewitalizacji. Dzięki temu lokalna społeczność będzie miała odpowiednie warunki do integracji. Projekty społeczne skoncentrowane na grupach narażonych na wykluczenie społeczne pomogą ożywić życie społeczne w zdegradowanych podobszarach oraz zmniejszyć liczbę

osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Organizacja działań integrujących i aktywizujących mieszkańców podobszarów rewitalizacji przyczyni się do zwiększenia ich pewności siebie oraz zapobieżenia problemowi jakim jest wykluczenie społeczne. Organizacja warsztatów i szkoleń zwiększy szanse bezrobotnych i biernych zawodowo osób na zdobycie pracy, co w efekcie przyczyni się do obniżenia stopy bezrobocia na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Ponadto poruszane zostaną także takie kwestie, jak bezpieczeństwo na drogach czy też bezpieczeństwo rodzin. Te pozytywne zmiany będą miały wpływ na całą gminę, bez względu na to, że będą realizowane tylko na obszarze rewitalizacji – zmniejszenie liczby wypadków drogowych, wzrost estetyki przestrzeni publicznej oraz wiele innych działań wpływa na wizerunek całej gminy Krzyżanowice.

Każde z przedsięwzięć wpłynie na realizację innego celu, ale należy podkreślić, że pośrednie efekty wpłyną także na realizację więcej niż jednego celu. Przedsięwzięcia infrastrukturalne zaplanowane w ramach celu „Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego” są niezbędne do zorganizowania działań z zakresu aktywizacji i integracji społecznej, a także stworzenia nowych miejsc rekreacji, zatem wpłyną na realizację celu: „Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców dzięki rozwojowi przestrzeni wspólnej i wsparcie lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych”.

Komplementarność przestrzenna

Zaplanowane do realizacji projekty w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 wzajemnie się dopełniają pod względem przestrzennym, nie powodując przenoszenia problemów na inne tereny. Ponadto, w wyniku ciągu analizy następstw podejmowania decyzji dla polityki przestrzennej gminy, realizacja założeń Programu nie prowadzi do niepożądanych efektów. Uzupełniający projekt rewitalizacyjny spowoduje wzmocnienie efektów osiąganych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych i tym samym spowodują tzw. efekt synergii. Należy zauważyć, że wdrożenie zaplanowanych zadań zapewni efektywne oddziaływanie na całe podobszary dotknięte kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach.

Komplementarność przestrzenna w niniejszym GPR polega na realizacji zarówno działań miękkich, jak i infrastrukturalnych na tych samych podobszarach – np. na terenach, na których zidentyfikowano problem z wysokim udziałem osób bezrobotnych, zaplanowano organizację warsztatów i szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Takie podejście pozwala na równoczesne wsparcie rozwoju umiejętności mieszkańców oraz poprawę infrastruktury, co przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności i funkcjonalności tych podobszarów, a także do skuteczniejszego rozwiązywania problemów zarówno społecznych, jak i zidentyfikowanych na innych płaszczyznach.

Komplementarność problemowa

W kontekście GPR, kluczowym elementem jest jego komplementarność problemowa, która polega na integracji działań społecznych i infrastrukturalnych w celu rozwiązania złożonych problemów danej społeczności. Program ten opiera się na spójności tematycznej, łącząc inicjatywy miękkie, takie jak edukacja i wsparcie społeczne, z przedsięwzięciami infrastrukturalnymi. Działania miękkie są starannie zaplanowane, aby zminimalizować problemy społeczne na podobszarach rewitalizacji. Ich głównym celem jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu, które może wynikać z różnych przyczyn, takich jak wiek, niepełnosprawność czy bezrobocie. Przykładowo, działania edukacyjne i warsztaty mają na celu wzmocnienie umiejętności i wiedzy mieszkańców, co zwiększa ich szanse na rynku pracy oraz przyczynia się do poprawy jakości życia. Dzięki takim działaniom ludzie są lepiej przygotowani do radzenia sobie z wyzwaniami, jakie niesie ze sobą współczesne życie. Równolegle do działań miękkich, program obejmuje konkretne zadania infrastrukturalne, które mają wspierać społeczność borykającą się z problemami. Takie działania są niezbędne, aby poprawić jakość życia mieszkańców i stworzyć przyjazne warunki do rozwoju społecznego.

Działania, zarówno miękkie, jak i infrastrukturalne, są ze sobą ściśle powiązane, co zapewnia kompleksowe podejście do rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych i technicznych. Dzięki temu programowi, społeczność gminy może liczyć na wsparcie w pokonywaniu trudności oraz na stworzenie lepszych warunków do życia i pracy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Struktura i system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpływa na skuteczniejsze rozwiązywanie występujących na terenie gminy Krzyżanowice negatywnych zjawisk i zagrożeń.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (w oparciu o system terytorialny),
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie, czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność),
- wypracowaniu trwałych standardów.

Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie oraz koordynowanie działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji, a także za sprawozdawczość i ocenę będą pracownicy Urzędu Gminy Krzyżanowice oraz jednostki organizacyjne gminy, posiadające wiedzę i doświadczenie w zakresie zagadnień istotnych z punktu widzenia rewitalizacji. Poszczególne zadania będą wykonywane przez pracowników Urzędu Gminy zgodnie z kompetencjami i ich

zakresem obowiązków. Ponadto utworzony zostanie Komitet Rewitalizacji pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą w ramach prowadzenia procesu rewitalizacji na terenie gminy.

Komplementarność międzyokresowa

Dotychczas obowiązującym Programem Rewitalizacji na terenie gminy Krzyżanowice był Program Rewitalizacji Gminy Krzyżanowice na lata 2016-2023. Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców Gminy Krzyżanowice, podobnie jak dotychczas zrealizowane projekty dofinansowane ze środków unijnych. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice w części swoich działań jest uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. W związku z tym, nawiązuje do zachowania ciągłości programowej. Doświadczenie z poprzednich okresów finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności,
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań ewaluacyjnych.

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegółową listę projektów komplementarnych, zrealizowanych na terenie gminy Krzyżanowice zrealizowanych w ramach dofinansowanych działań rewitalizacyjnych

Tabela 57. Projekty realizowane w ramach dofinansowanych działań rewitalizacyjnych

Lp.	Beneficjent	Program	Nazwa projektu	Status projektu	Całkowita wartość projektu	Kwota dofinansowania
1.	Gmina Krzyżanowice	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	Rewitalizacja budynku dawnej wozowni przy ruinach zamku w Tworkowie	zrealizowany	2 203 353,45 zł	2 034 285,77 zł
2.	Gmina Krzyżanowice	Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	Centrum Turystyki, Rekreacji, Wypoczynku i Sportu w Tworkowie	zrealizowany	279 056,96 zł	182 985,60 zł

Źródło: <https://mapadotacji.gov.pl/>

Reasumując, część przedsięwzięć realizowanych na terenie gminy Krzyżanowice ma swoją kontynuację tematyczną. Ponadto niektóre z projektów są komplementarne z zadaniami zaplanowanymi w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji pod względem:

- przedmiotowym – przyczyniają się do skuteczniejszej i efektywniejszej realizacji zadań własnych gminy i jej jednostek organizacyjnych,

- geograficznym – realizowane były, są i będą na terenie gminy,
- funkcjonalnym – przyczyniają się do poprawy życia społecznego mieszkańców oraz jakości infrastruktury technicznej na terenie gminy, zwiększenia komfortu zamieszkania oraz poprawy skuteczności zarządzania gminy w zakresie wykorzystania środków pozabudżetowych.

Komplementarność źródeł finansowania

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z funduszy unijnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się będą na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia środków pochodzących z EFRR, EFS i FS. Ponadto projekty uzupełniane będą wkładem własnym – publicznym i prywatnym oraz innymi środkami zewnętrznymi. Dzięki zapewnieniu komplementarności z zakresu źródeł finansowania uzyskane zostaną korzystniejsze efekty dla podobszarów podlegających rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania opierać się będzie na:

- uzupełnianiu i łączeniu form wsparcia (EFRR, EFS, FS, publicznych środków krajowych),
- tworzeniu warunków do włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Za większość działań odpowiedzialna będzie Gmina Krzyżanowice, jednak zaplanowane zostały też zadania, do realizacji których wymagana będzie współpraca z pozostałymi interesariuszami, np. instytucjami kultury czy jednostkami organizacyjnymi Gminy. W związku z tym, że działania podejmowane będą przez różne podmioty, będą one zdywersyfikowane pod kątem źródeł finansowania. Najwyższy wkład w realizację procesu rewitalizacji wniesie Gmina Krzyżanowice, przy czym szacowane środki finansowe będą pochodziły nie tylko z budżetu własnego, ale i ze źródeł zewnętrznych, w tym środków krajowych i europejskich. Pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych również będą mogły ubiegać się o dofinansowanie zewnętrzne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030.

8. Mechanizm włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na podobszarach rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego. W związku z tym konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego zarządzania. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju podobszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Prace nad przygotowaniem Programu bądź jego aktualizacją jak również wdrażanie programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- obecni mieszkańcy gminy,
- pracownicy Urzędu Gminy Krzyżanowice i jednostek podległych Gminie,
- mieszkańcy spoza obszaru gminy, którzy ją odwiedzają i planują się na jej terenie osiedlić,
- obecni przedsiębiorcy z terenu gminy,
- przedsiębiorcy spoza terenu gminy, którzy mogą rozpocząć swoją działalność na istniejących terenach inwestycyjnych,
- powiatowy urząd pracy,
- inne podmioty zainteresowane realizacją Programu Rewitalizacji.

Zapewnienie udziału interesariuszy w proces tworzenia dokumentu polega na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększenia udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Programów Rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczeństwa lokalnego, gdyż w wyniku nasilenia na danym obszarze negatywnych zjawisk, część mieszkańców może być wykluczona z życia społecznego Gminy.

W związku z tym zaplanowane działania rewitalizacyjne mają również na celu pobudzenie lokalnej społeczności oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców gminy i pozostałych interesariuszy w tworzeniu i realizacji GPR, który uwzględnia w swoich założeniach istotne dla tych grup elementy. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego z interesariuszami przy podejmowaniu istotnych decyzji jest niezwykle ważne dla efektywności wdrażanych założeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za Inny Instrument Terytorialny (IIT), dzięki czemu gmina po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027. W związku z powyższym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji Gmina Krzyżanowice przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji, wzięła pod uwagę wymogi wynikające także z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy za partnerów społecznych i podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujących działania z zakresu włączania społecznego, aktywizacji społecznej, aktywizacji społecznej, ochrony środowiska, praw obywatelskich, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne uznano przede wszystkim organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na obszarze gminy, które zostały włączone w proces tworzenia GPR lub współrealizujących zadania wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice wyznaczono:

- podmioty reprezentujące Szkołę Podstawową w Krzyżanowicach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabełkowie, Szkołę Podstawową w Tworkowie, Szkołę Podstawową w Bieńkowicach, Szkołę Podstawową w Chałupkach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Owsiszcach, Przedszkole w Bieńkowicach, Przedszkole w Tworkowie i żłobek, Przedszkole w Krzyżanowicach i oddziały zamiejscowe oraz Przedszkole w Chałupkach – podmioty reprezentujące te jednostki oświatowe to Rady Rodziców i Samorządy Uczniowskie,
- Gminny Zespół Oświaty,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Rady Sołectw,
- Koła gospodyń wiejskich,
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Bieńkowice, Bolesław, Chałupki, Krzyżanowice, Nowa Wioska, Owsiszczce, Roszków, Rudyszwałd, Tworków i Zabełków.

Partnerzy ci przyczynią się do ostatecznego kształtu przygotowywanych w sposób partycypacyjny dokumentu, jak i samej interwencji rewitalizacyjnej. Ich zaangażowanie na etapie wdrażania programu będzie przede wszystkim polegało na monitoringu realizacji wyznaczonych przedsięwzięć, pomagając w osiągnięciu określonych celów rewitalizacyjnych.

8.2. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania programu rewitalizacji jest Gmina Krzyżanowice.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział w etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy na podobozarach rewitalizacji na terenie gminy opierał się na przeprowadzaniu następujących form konsultacji społecznych:

- zbierania uwag w postaci papierowej i elektronicznej na zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej formularzu. Uwagi na formularzu mogą być składane w Urzędzie Gminy Krzyżanowice, ul. Główna 5, 47-450 Krzyżanowice, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu oraz mogą być przesyłane na adres e-mail: ug@krzyzanowice.pl,
- zbieranie uwag ustnych w Urzędzie Gminy Krzyżanowice, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu,
- otwartych spotkań konsultacyjnych.

Początkowym etapem rozpoczęcia pracy nad Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 było opracowanie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wraz z mapą obszaru. Następnie przeprowadzony został etap konsultacji. Konsultacjom społecznym podlegał projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice wraz z załącznikami, tj. mapami przedstawiającymi granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice.

W trakcie konsultacji społecznych można było zapoznać się również z przygotowaną Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice. Materiały zostały udostępnione na stronie internetowej Gminy Krzyżanowice i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Krzyżanowice.

Konsultacje obszaru zdegradowanego i rewitalizacji trwały od 28.06.2024 r. do 02.08.2024 r. W ramach konsultacji społecznych 11.07.2024 r. o godzinie 14:00 zorganizowano spotkanie w Urzędzie Gminy Krzyżanowice w sali narad dotyczące obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy rewitalizacji, o każdej z form konsultacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278) zostali oni wcześniej powiadomieni poprzez ogłoszenie w prasie, na stronie internetowej gminy i Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Krzyżanowice, a także w sposób zwyczajowo przyjęty we wszystkich sołectwach.

Po przyjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji na BIP udostępniono ogłoszenie Wójta o możliwości zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. **Termin zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych trwał od 16.09.2024 r. do 14.10.2024 r.** Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogły być zgłaszane na udostępnionym formularzu, który należało złożyć w Urzędzie Gminy Krzyżanowice, ul. Główna 5, 47-450 Krzyżanowice od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu lub przesłać w formie elektronicznej na adres e-mail ug@krzyzanowice.pl. Działanie to miało na celu włączanie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy i poznanie potrzeb wszystkich zainteresowanych.

Po ustaleniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzony został projekt Gminnego Programu Rewitalizacji, który również podlegał konsultacjom społecznym, które prowadzono w ten sam sposób, jak konsultacje dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Podczas trwania konsultacji społecznych odbyło się także spotkanie konsultacyjne, w ramach którego przedstawione zostały główne założenia komitetu rewitalizacji i uchwały w sprawie wyznaczenia komitetu do spraw rewitalizacji na terenie gminy Krzyżanowice. Uchwała zostanie przyjęta przed przyjęciem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice.

Wszelkie dokumenty i informacje związane z prowadzonym na terenie gminy procesem rewitalizacji są publikowane na stronach internetowych gminy oraz w Urzędzie.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji był opracowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej oraz w ścisłej współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedstawicielami środowiska gospodarczego gminy Krzyżanowice.

8.3. Sposób włączania interesariuszy w proces wdrażania, zarządzania i monitorowania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji

Uspołecznienie programu rewitalizacji musi charakteryzować się zastosowaniem różnych form – należy o tym pamiętać w szczególności na etapie wdrażania Programu Rewitalizacji. Klasyczna drabina partycypacji wyróżnia zasadniczo trzy główne poziomy:

1. informowanie (uczestnictwo bierne),
2. konsultowanie (aktywne uczestnictwo),

3. współdecydowanie (aktywne uczestnictwo).

Nieodzowną częścią programu realizacji procesu rewitalizacji jest informowanie o działaniach realizowanych w ramach Programu Rewitalizacji. Celem informowania interesariuszy jest przede wszystkim zapewnienie pełniejszego przepływu informacji, stworzenie uwarunkowań do zapoznania się interesariuszy z postępami procesu rewitalizacji oraz promocja działań, pozyskiwanie nowych przedsięwzięć, podmiotów i osób skłonnych do zaangażowania w proces rewitalizacji. Interesariusze będą informowani o postępach rewitalizacji przede wszystkim:

- podczas spotkań organizowanych na terenie gminy Krzyżanowice,
- za pomocą strony internetowej i Biuletynu Informacji Publicznej gminy Krzyżanowice, gdzie będą zamieszczane informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych.

Powyższe metody zapewnią szeroki dostęp do informacji o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych. W ramach GPR zakłada się, że realizacja projektów będzie przebiegała w sposób partycypacyjny, z uwzględnieniem aktywnego udziału mieszkańców i organizacji społecznych. W praktyce oznacza to: konsultowanie projektów z mieszkańcami podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, współpracę z organizacjami społecznymi i grupami nieformalnymi przy realizacji projektów społecznych i kulturalnych.

Poniżej przedstawiono sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji Programu Rewitalizacji:

- zbieranie uwag ustnych – interesariusze rewitalizacji na bieżąco mogli zgłaszać swoje problemy, uwagi i wnioski pracownikom Urzędu Gminy Krzyżanowice, pracownikom Ośrodka Pomocy Społecznej w Tworkowie oraz Wójtowi odnośnie koniecznych do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Ponadto należy podkreślić, że bezpośrednimi przedstawicielami społeczności lokalnych są sołtysi i radni. Interesariusze rewitalizacji będą im mogli zgłaszać uwagi i wnioski, które następnie zostaną zaprezentowane na poszczególnych Komisjach Rady Gminy oraz Sesjach Rady,
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej – Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta co najmniej raz na 3 lata. Ocena sporządzona przez Wójta zostanie ogłoszona na stronie Gminy Krzyżanowice, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy podobszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach.

Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,

- wywiady – będą prowadzone przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Tworkowie (wywiady z osobami korzystającymi z pomocy społecznej odnośnie konieczności realizacji i zakres realizacji projektów „miękkich”) oraz pracowników Urzędu Gminy (wywiady z interesariuszami przychodzącymi do Urzędu, jak również podczas wywiadów terenowych odnośnie koniecznych do podjęcia projektów rewitalizacyjnych),
- wymianę stanowisk – będzie ona zapewniona na spotkaniach organizowanych na podobszarach rewitalizowanych, w których udział będą brać pracownicy Urzędu Gminy oraz pozostali interesariusze rewitalizacji. Możliwa wówczas będzie wymiana stanowisk, np. na temat projektów rewitalizacyjnych, zakresu czy sposobu ich realizacji,
- spotkania – organizowane przez Urząd Gminy w celu bieżącego konsultowania sposobu realizacji i zasięgu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Dzięki powyższym technikom, wszyscy interesariusze będą właściwie poinformowani o postępach rewitalizacji, a ponadto będą mieli możliwość aktywnego udziału we wdrażaniu i aktualizowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Kluczowe grupy interesariuszy procesu rewitalizacji w Gminie Krzyżanowice są:

- mieszkańcy – zarówno osoby zamieszkujące podobszary rewitalizacji, jak i inni mieszkańcy gminy,
- właściele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami na terenie gminy,
- podmioty gospodarcze prowadzące lub planujące działalność na podobszarach rewitalizacji,
- organizacje społeczne – NGO, grupy nieformalne, związki wyznaniowe,
- Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy.

Ważnym organem, który zapewnia udział interesariuszy na etapie wdrażania i oceny i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice będzie Komitet Rewitalizacyjny. Stanowi on forum współpracy i dialogu przedstawicieli gminy oraz interesariuszy procesu rewitalizacji. Komitet pełni rolę opiniodawczo-doradczą Wójta. Realizować będzie on funkcje wymienione w ustawie o rewitalizacji. Zgodnie z Uchwałą Rady Gminy Krzyżanowice Komitet będzie liczył 11 członków, w tym:

- 3 radnych gminnych wyznaczonych przez Radę Gminy,
- 3 przedstawicieli Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych, wskazanych przez Wójta Gminy,
- 1 przedstawiciel mieszkańców podobszarów rewitalizacji,

- 1 przedstawiciel właścicieli/użytkowników wieczystych nieruchomości,
- 1 przedstawiciel podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy,
- 1 przedstawiciel podmiotów prowadzących działalność społeczną (NGO, grupy nieformalne),
- 1 przedstawiciel mieszkańców gminy spoza podobszarów rewitalizacji.

Komitet Rewitalizacji odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu trwałej partycypacji interesariuszy na etapie wdrażania GPR. Do jego głównych zadań należą:

- Monitorowanie realizacji działań rewitalizacyjnych i rekomendowanie zmian,
- Opiniowanie projektów rewitalizacyjnych, strategii i działań podejmowanych w ramach GPR,
- Zgłaszanie propozycji nowych przedsięwzięć i działań uzupełniających program rewitalizacji,
- Współpraca z urzędem gminy i innymi instytucjami w celu skuteczniejszego wdrażania programu,
- Uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz organizowanie spotkań z mieszkańcami.

Komitet spotyka się nie rzadziej niż raz w roku, a jego posiedzenia mogą być zwoływane także na wniosek Wójta Gminy lub większości członków Komitetu.

W ramach wdrażania GPR interesariusze mogą angażować się poprzez:

- Informowanie władz gminnych i Komitetu Rewitalizacji o lokalnych problemach wymagających rozwiązania,
- Konsultowanie projektów rewitalizacyjnych, które odnoszą się do ich otoczenia,
- Współuczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących przestrzeni publicznych, np. planowania terenów zielonych, placówek edukacyjnych czy infrastruktury społecznej,
- Realizację oddolnych inicjatyw społecznych i gospodarczych, wspierających cele rewitalizacji.

Aby zapewnić skuteczność i przejrzystość wdrażania GPR, stosowany będzie system monitoringu i ewaluacji, obejmujący:

- Regularne raportowanie postępów wdrażania programu, publikowane na stronie internetowej gminy i w BIP,
- Sprawozdania z posiedzeń Komitetu Rewitalizacji, uwzględniające zgłoszone propozycje i rekomendacje,
- Przeglądy okresowe realizowanych projektów, analizujące ich skuteczność i wpływ na lokalną społeczność,
- Ewaluację końcową GPR, pozwalającą na określenie efektów rewitalizacji i wyciągnięcie wniosków na przyszłość.

Partycypacja społeczna na etapie wdrażania i monitorowania GPR w Gminie Krzyżanowice zapewnia aktywny udział interesariuszy w całym procesie rewitalizacyjnym. Kluczową rolę odgrywa Komitet Rewitalizacji, który stanowi platformę współpracy między mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i samorządem. Różnorodne formy komunikacji i włączania społecznego umożliwiają mieszkańcom współdecydowanie o kierunkach rozwoju gminy oraz monitorowanie efektów rewitalizacji.

9. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Na realizację przedsięwzięć Gmina, jak i pozostałe podmioty odpowiedzialne za wdrożenie zadań będą ubiegały się o dofinansowania ze środków krajowych i zagranicznych, które będą podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym, że dla większości zaplanowanych zadań podmiotem realizującym będzie Gmina Krzyżanowice, źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie także Budżet gminy, w tym dochody własne samorządu. Dodatkowo podmioty i instytucje zaangażowane w realizację działań będą również pokrywać koszty z własnych środków. W proces rewitalizacji będą mogli włączyć się także interesariusze prywatni.

Ze względu na brak możliwości oszacowania kosztów wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych w związku z różnym stopniem zaawansowania prac przygotowawczych, braku kosztorysów i dokumentacji projektowej, nie określono szczegółowych ram finansowych.

W poniższej tabeli zaprezentowano natomiast szacunkowe źródła finansowania planowanych zadań.

Tabela 58. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych			Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
			Łącznie	Środki krajowe	Środki z funduszy UE (np. FS, EFS, EFRR, inne)		
Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
1. Integracja i aktywizacja społeczno-zawodowa osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	250 000,00 zł	250 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne
2. Działania aktywizujące i integrujące dzieci i młodzież	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	250 000,00 zł	250 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne
3. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	4 500 000,00 zł	4 500 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne
4. Przeprowadzenie robót budowlanych w lokalach socjalnych i komunalnych zapewniających	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	2 500 000,00 zł	2 500 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych			Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
			Łącznie	Środki krajowe	Środki z funduszy UE (np. FS, EFS, EFRR, inne)		
wysoką jakość życia							
5. Modernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	10 000 000,00 zł	10 000 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne
6. Rewitalizacja budynku byłego Dworca PKP w Chałupkach	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	7 350 000,00 zł	7 350 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne
7. Tworzenie i rozwój placówek dziennego pobytu i centrum usług społecznych	Gmina Krzyżanowice i jej jednostki organizacyjne	2 300 000,00 zł	300 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Krzyżanowice, Fundusze krajowe, Fundusze Europejskie, Pozostałe środki zagraniczne

Źródło: Opracowanie własne

10. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu

Za zarządzanie procesem rewitalizacji odpowiedzialny jest Wójt. Rewitalizacja jest procesem łączącym kompetencje wielu stanowisk w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Gminy Krzyżanowice, jak i struktury jednostek organizacyjnych, dlatego w wypełnianiu swoich obowiązków Wójt będzie delegował zadania pracownikom Urzędu oraz kierownikom i dyrektorom jednostek.

Jednostkami organizacyjnymi Gminy Krzyżanowice są następujące jednostki:

1. Urząd Gminy Krzyżanowice,
2. Gminny Zespół Oświaty,
3. Gminny Ośrodek Kultury,
4. Ośrodek Pomocy Społecznej,
5. Szkoły Podstawowe i Przedszkola: Szkoła Podstawowa w Krzyżanowicach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Zabełkowie, Szkoła Podstawowa w Tworkowie, Szkoła Podstawowa w Bieńkowicach, Szkoła Podstawowa w Chałupkach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Owsiszczach, Przedszkole w Bieńkowicach, Przedszkole w Tworkowie i żłobek, Przedszkole w Krzyżanowicach i oddziały zamiejscowe oraz Przedszkole w Chałupkach,
6. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Bieńkowice, Bolesław, Chałupki, Krzyżanowice, Nowa Wioska, Owsiszczce, Roszków, Rudyszwałd, Tworków i Zabełków.

Kierownicy i dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy będą stanowili wsparcie merytoryczne dla Wójta Gminy w zakresie organizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zbierania danych niezbędnych do oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. W realizację działań edukacyjnych i kulturowych zaangażowane zostaną także pozostałe jednostki organizacyjne Gminy Krzyżanowice, poprzez dostarczenie zasobów ludzkich lub rzeczowych niezbędnych do organizacji warsztatów lub zajęć. Jednostki te będą również związane z realizacją procesu rewitalizacji w związku z planowanymi pracami dostosowującymi budynki publiczne do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżanowicach (z siedzibą w Tworkowie) stanowi źródło danych do mierzenia efektów rewitalizacji.

W zarządzaniu realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględnione zostaną następujące stanowiska wchodzące w struktury Urzędu Gminy Krzyżanowice:

- Wójt Gminy,
- Zastępca Wójta Gminy,

- Sekretarz Gminy,
- Skarbnik Gminy,
- Referat Organizacyjny,
- Referat Budżetu i Finansów,
- Referat Gospodarki Przestrzennej,
- Referat Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Gruntami,
- Referat Funduszy Zewnętrznych i Promocji.

Zastępca Wójta Gminy i Sekretarz będą odpowiedzialni za koordynowanie prac w ramach wdrażania procesu rewitalizacji i będą wspierali Wójta w spotkaniach z interesariuszami. Rolą Skarbnika Gminy Krzyżanowice będzie zapewnienie obsługi finansowej wdrażanego Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym przedsięwzięć, których realizatorem będzie Gmina. Zadaniem na pozostałych stanowiskach będzie m.in. poszukiwanie źródeł finansowania przedsięwzięć spoza środków budżetowych, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej w ramach ubiegania się o dofinansowanie z funduszy krajowych i zagranicznych, nadzorowanie realizowanych przez Gminę projektów, na które zostały złożone wnioski o dofinansowanie, a także przygotowanie dokumentacji przetargowej i udział w pracach komisji przetargowej w zakresie wyboru wykonawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które nie będą wykonywane w ramach własnych zasobów Gminy Krzyżanowice.

Ponadto na każdym etapie prac i wdrażania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji będą uczestniczyć podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem GPR.

Prace nad sporządzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji rozpoczęły się w 2024 roku. Harmonogram realizacji Programu obejmuje okres od 2024 roku, kiedy przeprowadzono konsultacje wyznaczonych podobszarów rewitalizacji w ramach obszaru rewitalizacji, a następnie zebrano propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do 2030 r., tj. planowanego zakończenia wdrażania poszczególnych projektów i ocenę założonej wizji oraz celów.

Tabela 59. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Rozpoczęcie prac diagnostycznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji							
2.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ¹							
3.	Przyjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ²							
4.	Zbieranie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ³							
5.	Przyjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji ⁴							
6.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji							
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych i opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji							
8.	Przyjęcie uchwały w sprawie w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji ⁵							

¹ Przeprowadzono w dniach 28 czerwca 2024 r. – 2 sierpnia 2024 r.² Uchwała nr V/36/2024 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice³ Przeprowadzono w dnia 16 września 2024 r. – 14 października 2024 r.⁴ Uchwała nr VI/41/2024 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030⁵ Uchwała nr XIII/23/2025 z dnia 27 lutego 2025 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
9.	Przyjęcie uchwałą Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030							
10.	Prace nad powołaniem, powołanie i działalność Komitetu Rewitalizacji							
11.	Wprowadzenie i aktualizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Wieloletniej Prognozy Finansowej							
12.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych							
13.	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie rewitalizacji							
14.	Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji							
15.	Podsumowanie działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji							

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie obejmować następujące główne czynności:

- poszukiwanie i ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przygotowanie do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym określenie zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych niezbędnych do prawidłowego przebiegu prac,
- monitorowanie postępów realizowanych działań,
- informowanie interesariuszy rewitalizacji o rozpoczęciu przedsięwzięć, etapach ich realizacji i zakończeniu wraz z określeniem uzyskanych efektów,
- promocję procesu rewitalizacji,
- okresową ocenę poziomu osiągnięcia celów i wizji stanu podobszarów rewitalizacji,
- przygotowanie aktualizacji w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji będzie generować koszty związane z koniecznością przygotowania szczegółowej dokumentacji technicznej dla poszczególnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, opracowania ewentualnych analiz wykonalności lub przygotowania dokumentacji aplikacyjnej w celu ubiegania się o zewnątrz dofinansowanie ich realizacji. Dodatkowym kosztem związanym z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie promocja w mediach i przygotowanie materiałów informacyjnych dla interesariuszy rewitalizacji (np. broszur informacyjnych, ulotek czy plakatów). W przypadku konieczności aktualizacji Programu należy również uwzględnić koszt jej wykonania przez zewnętrznych ekspertów.

Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice będą mieściły się w ramach wydatków bieżących funkcjonowania Urzędu Gminy Krzyżanowice i określane będą w planie budżetu na dany rok.

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informacja i promocja prowadzonych działań. Celem informowania interesariuszy jest zapoznanie ich z tematyką rewitalizacji, zdiagnozowanymi problemami i oczekiwanymi efektami na każdym etapie wdrażania Programu. Udostępnianie informacji i promowanie realizowanych działań ma również na celu osiągnięcie zakładanej wizji stanu podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji poprzez zwiększenie zaangażowania uczestników projektów społecznych, jak również organizatorów w proces realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Głównym narzędziem informacji i promocji wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest strona internetowa Gminy Krzyżanowice oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Informacje nt. procesu rewitalizacji, w tym organizowanych spotkań z interesariuszami, będą publikowane również

w mediach społecznościowych. Uzupełniając informacje o postępie procesu rewitalizacji będą także rozpowszechniane w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.

Interesariuszami rewitalizacji są m.in.:

- mieszkańcy podobszarów rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tych podobszarach,
- pozostali mieszkańcy gminy,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe,
- organy władzy – Wójt oraz Rada Gminy Krzyżanowice,
- jednostki organizacyjne Gminy oraz ich kierownicy/ dyrektorzy.

Kluczową rolę w zakresie trwałego i systematycznego kontaktu różnych grup interesariuszy odgrywać będzie Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełniący funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta.

Osoby wchodzące w skład Komitetu Rewitalizacji są odpowiedzialne przede wszystkim za wzmocnienie dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji oraz integrację środowisk interesariuszy i prowadzenie procesu edukacyjnego związanego z rewitalizacją. Ponadto będą dokonywać okresowego przeglądu postępów realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, określać zmiany w kierunkach realizacji Programu, o ile zaistnieje taka potrzeba, a także inicjować przeprowadzenia dodatkowych analiz mających na celu zwiększenie efektywności podejmowanych działań.

Zarządzenie realizacją GPR należy do pracowników Urzędu Gminy Krzyżanowice i odbywać się będzie w ramach bieżących wydatków administracji samorządowej. Koszty te związane będą z kosztami: materiałów informacyjno-promocyjnych, zapotrzebowania na materiały biurowe oraz koszty związane z obsługą techniczną i administracyjną Komitetu Rewitalizacji.

11. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Monitoring realizacji procesu rewitalizacji będzie realizowany w wymiarze całego Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i w wymiarze poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

System monitorowania i oceny powinien zapewnić dostęp do danych statystycznych niezbędnych do analizy wskaźników, które służyły przeprowadzeniu diagnozy i wyznaczenia

podobszarów rewitalizacji, w ramach obszaru rewitalizacji, aby następnie móc ocenić czy zmiany w wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wpłynęły na poprawę sytuacji i realizację określonych celów. Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Krzyżanowice oraz Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Raciborzu i Komendę Powiatową Policji w Raciborzu.

Monitoring procesu rewitalizacji powinien być prowadzony na 2 poziomach:

- strategicznym – oceny postępu realizacji całego programu,
- operacyjnym – oceny efektów poszczególnych przedsięwzięć.

Ocena na poziomie operacyjnym będzie trwała podczas cały okres obowiązywania dokumentu. Wyniki wartości określonych do osiągnięcia poszczególnych zadań będą weryfikowane po zakończeniu każdego z nich na bieżąco, natomiast na poziomie strategicznym, czyli po realizacji wszystkich zaplanowanych zadań, sprawdzony zostanie ich całkowity efekt, tj. czy wdrożenie wskazanych działań przyczyniło się do poprawy sytuacji kryzysowej na podobszarach rewitalizacji.

Wartości docelowe mierników uzyskane dla podobszarów rewitalizacji nie powinny być gorsze niż średnia dla gminy Krzyżanowice uzyskana w 2022 r. Dla porównania w poniższej tabeli przedstawiono wartości bazowe dla poszczególnych podobszarów rewitalizacji wchodzących w obszar rewitalizacji, tj. podobszar: Chałupki, Rudyszwałd i Nowa Wioska, a także wartość docelową, której mierniki nie powinny przekroczyć – w przypadku mierników, których wartość powinna ulec zmniejszeniu oraz wartość docelową, którą mierniki powinny osiągnąć – w przypadku mierników, których wartość powinna ulec zwiększeniu.

Tabela 60. Mierniki osiągnięcia celów rewitalizacji

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla jednostki Chałupki	Wartość bazowa dla jednostki Rudyszwałd	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wioska	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców dzięki rozwojowi przestrzeni wspólnej i wsparcie lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych	Udział liczby osób wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze	21,87%	23,40%	17,76%	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na danym obszarze	4,15	3,06	5,61	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: spadek	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	34,38%	37,50%	16,67%	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie	PUP w Raciborzu
	Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na danym obszarze	40,63%	25,00%	33,33%	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie	PUP w Raciborzu
	Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na danym obszarze	56,25%	75,00%	66,67%	Podobszar Chałupki: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek	PUP w Raciborzu
	Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do	29,63%	25,00%	50,00%	Podobszar Chałupki: spadek	OPS w Tworkowie

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla jednostki Chałupki	Wartość bazowa dla jednostki Rudyszwałd	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wioska	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
	korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze				Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie	
	Udział liczby osób z przesłanką o ubóstwie do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na danym obszarze	14,81%	12,50%	0,00%	Podobszar Chałupki: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Rudyszwałd: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: utrzymanie na tym samym poziomie	OPS w Tworkowie
	Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	2,39	1,25	0,93	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie	KP w Raciborzu
	Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1,95	0,42	0,00	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: utrzymanie na tym samym poziomie	KP w Raciborzu
	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na danym obszarze	1,26	1,39	6,23	Podobszar Chałupki: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Rudyszwałd: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: spadek	KP w Raciborzu
	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na danym obszarze	4,84	3,62	4,67	Podobszar Chałupki: wzrost	PUP w Raciborzu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla jednostki Chałupki	Wartość bazowa dla jednostki Rudyszwałd	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wioska	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
					Podobszar Rudyszwałd: wzrost Podobszar Nowa Wioska: wzrost	
Poprawa infrastruktury technicznej i bezpieczeństwa ekologicznego	Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej	80,00%	100,00%	50,00%	Podobszar Chałupki: wzrost/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Rudyszwałd: utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: wzrost	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na danym obszarze	46,22%	54,46%	57,14%	Podobszar Chałupki: spadek/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Rudyszwałd: spadek Podobszar Nowa Wioska: spadek	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków	0,00%	1,95%	0,00%	Podobszar Chałupki: wzrost Podobszar Rudyszwałd: wzrost/ utrzymanie na tym samym poziomie Podobszar Nowa Wioska: wzrost	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy	100,00%	100,00%	-	Podobszar Chałupki: spadek Podobszar Rudyszwałd: spadek	Urząd Gminy Krzyżanowice
	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	93,43%	99,02%	100,00%	Podobszar Chałupki: wzrost Podobszar Rudyszwałd: wzrost/ utrzymanie na tym samym poziomie	Urząd Gminy Krzyżanowice

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla jednostki Chałupki	Wartość bazowa dla jednostki Rudyszwałd	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wioska	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
					Podobszar Nowa Wioska: utrzymanie na tym samym poziomie	

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto w ramach systemu monitorowania należy uwzględnić ocenę realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym m.in. kosztorys, harmonogram realizacji, wskaźniki produktu i rezultatu. Uzyskanie planowanych efektów pojedynczych projektów wpłynie na realizację celów rewitalizacji i przybliży Gminę do osiągnięcia stanu wyrażonego w wizji podobszarów rewitalizacji, wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona przez Wójta ocena będzie podlegała następnie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Gminy Krzyżanowice w Biuletynie Informacji Publicznej.

W poniższej tabeli przedstawiono podział zadań i osoby/podmioty odpowiedzialne za monitorowanie programu.

Tabela 61. Monitorowanie realizacji programu – podział zadań i osób/podmiotów odpowiedzialnych

Osoba/Podmiot	Zakres działań
Wójt Gminy Krzyżanowice	Nadzór nad realizacją GPR: Wójt pełni kluczową rolę w procesie rewitalizacji, odpowiadając za ogólny nadzór nad wdrażaniem programu oraz koordynację działań pomiędzy różnymi jednostkami i interesariuszami. Ocena realizacji programu: Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji, Wójt jest zobowiązany do dokonywania oceny stopnia realizacji GPR przynajmniej raz na 3 lata
Wyznaczeni pracownicy Urzędu Gminy	Monitorowanie postępów: Wójt wyznacza pracowników odpowiedzialnych za bieżące monitorowanie realizacji GPR, zbieranie danych oraz sporządzanie okresowych sprawozdań.
Komitet Rewitalizacji	Organ doradczy i opiniodawczy: Komitet stanowi platformę współpracy pomiędzy władzami gminy a mieszkańcami oraz innymi interesariuszami. Jego zadaniem jest wspieranie działań rewitalizacyjnych, opiniowanie kluczowych dokumentów oraz monitorowanie postępów prac.
Rada Gminy Krzyżanowice	Uchwalanie i aktualizacja GPR: Rada Gminy przyjmuje uchwały dotyczące GPR oraz jego ewentualnych aktualizacji, bazując na ocenach i rekomendacjach przedstawionych przez Wójta i Komitet Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Ocena aktualności ma za zadanie poddać poszczególne składowe dokumentu pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami oraz zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany GPR.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w GPR są m.in.:

- realizacja mniej niż 50% podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w okresie 5 lat obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- trudności związane z prowadzeniem monitorowania (np. z powodu braku możliwości pomiaru zaplanowanych wskaźników).

Jeśli aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji okaże się konieczna, zgodnie z ustawą o rewitalizacji Wójt Gminy wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku zostanie załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana programu nie będzie wymagała opinii uprawnionych organów i przeprowadzenia konsultacji społecznych:

- jeśli zmiana nie dotyczy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 5 lit. a ustawy o rewitalizacji,
- jeśli zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice.

Po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, tj. po zakończeniu 2030 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie osiągniętych efektów w całym okresie jego wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę przeprowadzonego w podobszarach rewitalizacji procesu. W raporcie przedstawione zostaną wnioski i rekomendacje, które pozwolą zaplanować działania na kolejne lata.

11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie jest wymagana zmiana w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, tj. w uchwale w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy ani w uchwale w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

12. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W wyznaczonych na terenie gminy Krzyżanowice podobszarach rewitalizacji nie planuje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

13. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 nie wymaga dokonania zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ani uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto nie istnieje konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie nastąpi zmiana funkcjonalno-przestrzenna podobszarów rewitalizacji.

Zwraca się natomiast uwagę, iż w celu prowadzenia sukcesywnej i właściwie realizowanej polityki przestrzennej w gminie oraz synergii i wzmocnienia procesu rewitalizacji należy dążyć do tego, aby w pierwszej kolejności obejmować miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyznaczony obszar rewitalizacji, składający się z podobszarów: Chałupki, Rudyszwałd i Nowa Wioska oraz pozostały obszar zdegradowany.

Dodatkowo, w związku ze znowelizowaną ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, należałoby w planie ogólnym gminy uwzględnić założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej podobszarów rewitalizacji, należących do obszaru rewitalizacji.

W części wyznaczonych podobszarów rewitalizacji w ramach obszaru rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- uchwała nr 0007.XXXVI.82.2017 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Krzyżanowice,
- uchwała nr LXV/105/2024 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 23 stycznia 2024 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego 28 obszarów położonych w sołectwach Bieńkowice, Tworków, Krzyżanowice, Owsiszcze, Nowa Wioska, Rudyszwałd, Zabełków, Chałupki.

Załącznik graficzny

Załącznik graficzny nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Nowa Wioska

Załącznik graficzny nr 2 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Rudyszwałd

Załącznik graficzny nr 3 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Chałupki

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności poszczególnych jednostek w 2022 roku oraz powierzchnia	6
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie	6
Tabela 3. Zbiorcze zestawienie wartości wskaźników syntetycznych osiągniętych przez poszczególne jednostki.....	9
Tabela 4. Wykaz jednostek, które spełniają warunki obszaru zdegradowanego	12
Tabela 5. Charakterystyka obszaru zdegradowanego na tle gminy Krzyżanowice	12
Tabela 6. Wyznaczanie obszaru rewitalizacji z obszaru zdegradowanego na terenie gminy Krzyżanowice	14
Tabela 7. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Krzyżanowice	15
Tabela 8. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Chałupki	19
Tabela 9. Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	20
Tabela 10. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	20
Tabela 11. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie jednostki Chałupki	20
Tabela 12. Liczba bezrobotnych na terenie jednostki Chałupki	21
Tabela 13. Udział liczby ludności osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	21
Tabela 14. Udział liczby osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	22
Tabela 15. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie jednostki Chałupki	22
Tabela 16. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	22
Tabela 17. Wskaźnik liczby kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	23
Tabela 18. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Chałupki	23
Tabela 19. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	25
Tabela 20. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Chałupki	26
Tabela 21. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie jednostki Chałupki	28
Tabela 22. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	29
Tabela 23. Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	29
Tabela 24. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki Chałupki i całej gminy Krzyżanowice	30
Tabela 25. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Nowa Wioska	34
Tabela 26. Wskaźnik liczby osób wymeldowanych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	35
Tabela 27. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie jednostki Nowa Wioska	35
Tabela 28. Liczba bezrobotnych na terenie jednostki Nowa Wioska	35
Tabela 29. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	36
Tabela 30. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Nowa Wioska	36
Tabela 31. Wskaźnik liczby osób z przesłanką o niepełnosprawności do korzystania z pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób objętych pomocą społeczną na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	37
Tabela 32. Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 1 000 mieszkańców na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	37
Tabela 33. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie jednostki Nowa Wioska	38
Tabela 34. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	39
Tabela 35. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Nowa Wioska	40
Tabela 36. Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	41
Tabela 37. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie jednostki Nowa Wioska	42

Tabela 38. Udział liczby budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków lub podłączonych do sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	43
Tabela 39. Udział liczby budynków użyteczności publicznej dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością w ogólnej liczbie budynków użyteczności publicznej na terenie jednostki Nowa Wioska i całej gminy Krzyżanowice	45
Tabela 40. Ludność według ekonomicznych grup wieku na terenie podobszaru Rudyszwałd	47
Tabela 41. Udział liczby osób w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ogólnej liczbie ludności na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	48
Tabela 42. Liczba zameldowań i wymeldowań terenie jednostki Rudyszwałd	48
Tabela 43. Liczba bezrobotnych na terenie jednostki Rudyszwałd	48
Tabela 44. Udział liczby ludności osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	49
Tabela 45. Udział liczby osób bezrobotnych długotrwale w liczbie osób bezrobotnych ogółem na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	49
Tabela 46. Przestępstwa oraz wypadki i kolizje drogowe na terenie jednostki Rudyszwałd	50
Tabela 47. Wskaźnik liczby przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	50
Tabela 48. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Rudyszwałd	50
Tabela 49. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	52
Tabela 50. Liczba osób objętych pomocą społeczną w jednostce Rudyszwałd	52
Tabela 51. Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	53
Tabela 52. Gospodarka wodno-ściekowa na terenie jednostki Rudyszwałd	55
Tabela 53. Udział liczby budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy na terenie jednostki Rudyszwałd i całej gminy Krzyżanowice	55
Tabela 54. Cele rewitalizacji	82
Tabela 55. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	86
Tabela 56. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	96
Tabela 57. Projekty realizowane w ramach dofinansowanych działań rewitalizacyjnych	101
Tabela 58. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	111
Tabela 59. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	115
Tabela 60. Mierniki osiągnięcia celów rewitalizacji	120
Tabela 61. Monitorowanie realizacji programu – podział zadań i osób/podmiotów odpowiedzialnych	124
Rysunek 1. Podział gminy Krzyżanowice na jednostki	5
Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Krzyżanowice	13
Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Krzyżanowice	16
Rysunek 4. Mapa zagrożenia powodziowego na terenie gminy Krzyżanowice	17
Rysunek 5. Podobszar rewitalizacji Chałupki	18
Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Nowa Wioska	33
Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Rudyszwałd	46

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik graficzny nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Nowa Wioska

Legenda

- Granice jednostek
- Działki ewidencyjne
- Granica obszaru rewitalizacji
- 5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik graficzny nr 2 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Rudyszwałd

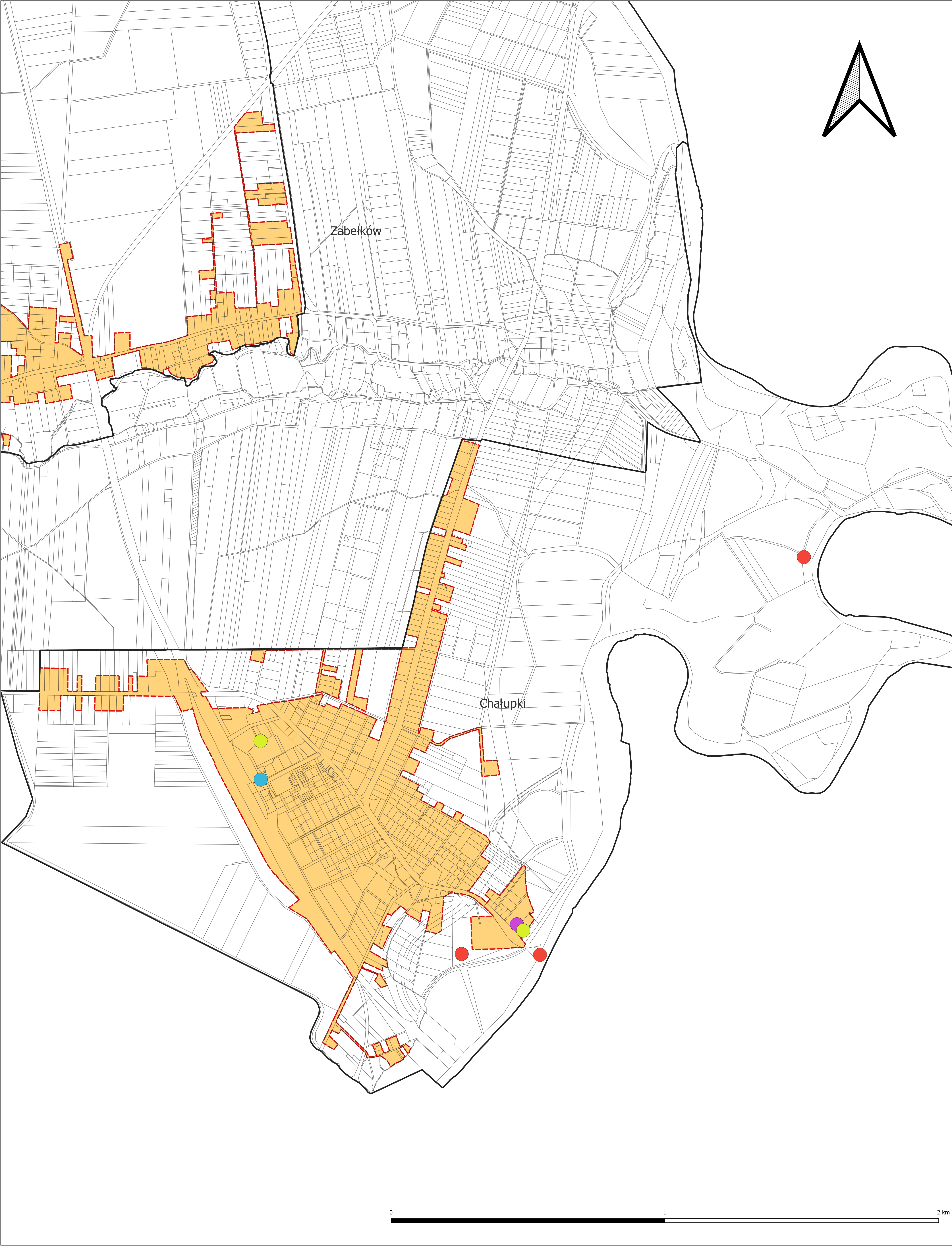

Legenda

- Granice jednostek
- Działki ewidencyjne
- ▬ Granica obszaru rewitalizacji
- 4. Przeprowadzenie robót budowlanych w lokalach socjalnych i komunalnych zapewniających wysoką jakość życia
- 5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik graficzny nr 3 do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice na lata 2024-2030 - Arkusz: Chałupki

Legenda

- Granice jednostek
- Działki ewidencyjne
- Granica obszaru rewitalizacji
- 3. Zagospodarowanie terenów i obiektów wraz z otoczeniem
- 5. Doposażenie i modernizacja obiektów użyteczności publicznej
- 6. Rewitalizacja byłego Dworca PKP w Chałupkach
- 7. Tworzenie i rozwój placówek dziennego pobytu i centrum usług społecznych

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji, a także definiuje proces rewitalizacji, który polega na wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych i który jest prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Zgodnie z ww. ustawą w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji sporządzona została diagnoza, w ramach której gminę Krzyżanowice podzielono na podobszary. Dla każdego podobszary przeprowadzono analizę wskaźnikową w zakresie występowania problemów w 5 sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Za obszar zdegradowany uznano podobszary Bolesław, Chałupki, Krzyżanowice, Nowa Wioska, Rudyszwałd, Tworków. Do obszaru rewitalizacji włączone zostały podobszary Chałupki, Nowa Wioska, Rudyszwałd. Powyższe zostało przyjęte Uchwałą Nr V/36/2024 Rady Gminy Krzyżanowice z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Krzyżanowice. Zgodnie z przytoczoną Ustawą o rewitalizacji GPR jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały. Prowadzenie procesu rewitalizacji odbywa się na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji. Dokument ten stanowi podstawę do podjęcia interwencji z zakresu rewitalizacji na obszarach szczególnej koncentracji zjawisk kryzysowych. GPR zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, cele rewitalizacji oraz listę planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem Gminnego Programu Rewitalizacji jest kompleksowa poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach problemowych poprzez działania społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i przestrzenne, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom społecznym oraz wspieraniu aktywności lokalnej. Przyjęcie uchwały umożliwi:

- wdrożenie zaplanowanych działań rewitalizacyjnych,
- aplikowanie o środki z funduszy Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych,
- lepszą koordynację polityki przestrzennej, społecznej i inwestycyjnej na terenie gminy.

Wobec powyższego, w tym stanie prawnym i faktycznym, podjęcie uchwały jest celowe i uzasadnione.